

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

VNÍMÁNÍ KORUPCE V RÁMCI ESI FONDŮ (ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA)

VNÍMÁNÍ KORUPCE V RÁMCI ESI FONDŮ

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

ZADAVATEL:

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

ZPRACOVATEL:

Institut evaluací a sociálních analýz (INESAN)

Heřmanova 22, 170 00 PRAHA 7

Tel.: +420 220 190 597

E-mail: info@inesan.eu

www.inesan.eu

Vedoucí týmu: Mgr. Ing. Jiří Remr, Ph.D., MBA

Členové týmu: Mgr. Kristýna Bernášková, Ing. Otakar Ďurďa, Ing. Jana Menšíková

EXECUTIVE SUMMARY

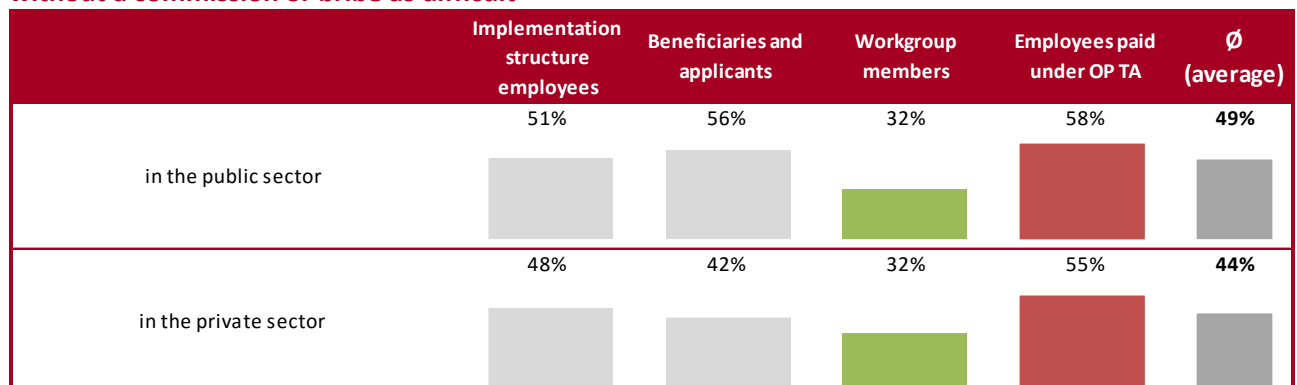
The objective of research in 2016 was to collect data on the matter of perception of corruption in the ESIF and compare the perception between the various stakeholders as part of ESI funds (i.e., employees of the implementation structure, applicants, workgroup members and persons involved in the management). Research results allow for indirect verification of the functionality of the established anti-corruption measures through identifying risk areas in terms of occurrence of corruption as part of implementation of the ESI funds.

Combating corruption is one of the government’s priorities included in the Programme Declaration of the Czech Government from 2014. The brief for the area of ESI funds based on the task contained in the Anti-corruption Action Plan for 2015 was collecting the data to evaluate the *Strategy for combating fraud and corruption in disbursement of Common Strategic Framework in the years 2014 - 2020*, containing the evaluation of the method and efficiency in satisfying its objectives and observing the defined principles (the evaluation itself is to be submitted in 2017).

In the survey, respondents were interviewed on four groups of questions. The first group was focused on the perception of corruption in general, specifically on how the respondents understand the term ‘corruption’ since the term is currently not clearly defined in the Czech Republic, and to what extent they believe corruption is present in the individual areas.

- The misuse of entrusted power is considered to be corruption most frequently (95%), although the other reviewed phenomena can be regarded as corruption according to 9 out of 10 respondents. The reviewed phenomena can also be assessed in terms of to what extent the respondents are certain that they constitute corruption. About one-half of respondents are sure, that reciprocal services (“quid pro quo”) and preferring certain suppliers is corruption and one-third of respondents tend to believe that these phenomena are corruption. Giving and accepting bribes is a corruption for sure according to almost three quarters of respondents (71 %), about one-fifth of respondents see this phenomenon more likely as a corruption.
- According to respondents in all target groups, the highest rate of corruption was in the 1990s.
- Respondents believe that winning a contract without a commission or bribe in the private sector (56%) is easier than in the public sector (51%).
- The assessment of how easy winning a contract without a commission or bribe is in the public or private sectors differed by the respondent target group. On average, the most positive perception of the possibility of winning a contract without a commission or bribe prevails among the members of the workgroups established by the MRD-NCA; of those, two-thirds believe that winning a contract without a commission or bribe is easy. In turn, the least positive perception of this possibility is frequent among the employees paid under the OP TA – 58% of those believe that winning a contract without a commission or bribe is difficult.

Graph 1: Percentage of respondents who find the possibility of winning a contract in the Czech Republic without a commission or bribe as difficult

Note: Red lettering indicates the highest value (with precision of two decimal places), green lettering indicates the lowest value (with precision of two decimal places); the “Ø” symbol denotes the average value for all target groups.

Source: INESAN

- According to the respondents, the highest occurrence of corruption affects political positions in the government, regional governments and state-owned companies. Workgroup members rated the reviewed areas the best while people paid under OP TA rated them the worst.
- It can be said that the members of workgroups are the most optimistic in terms of perceiving corruption while the respondents paid by the OP TA are the most sceptical.

The first group of questions included questions regarding the perception of corruption in ESI funds.

- Out of ten reviewed areas, respondents on average perceive the least corruption to be in the education sector (average 4.16), private sector (average 5.24) and ESI funds (average 5.34).
- The areas of implementation structure (ESI funds, managing authority staff, external evaluators, auditors and inspectors) are rated on average much better than other public administration areas.
- The respondents believe corruption is the most prone to occur among external evaluators and the least prone among auditors and inspectors.

Graph 2: Perceived possibility of corruption within ESI funds' implementation structure

	Implementation structure employees	Beneficiaries and applicants	Workgroup members	Employees paid under OP TA	∅ (average)
among external evaluators	3,77	4,42	3,77	4,57	4,13
among managing authority employees	3,39	4,67	3,04	4,17	3,82
among auditors	2,95	3,84	2,69	3,26	3,19
among inspectors	2,87	3,71	2,79	3,42	3,20

Note: The figures express the average rating on a scale of 1 to 10 where 1 = corruption is absent and 10 = corruption is widespread;

Note: Red lettering indicates the highest value (with precision of two decimal places), green lettering indicates the lowest value (with precision of two decimal places); the "∅" symbol denotes the average value for all target groups.

Source: INESAN

In the second group of questions, respondents rated the measures aimed at reducing the rate of corruption in the Czech Republic. At first, the efficiency of the existing legal measures was reviewed, and then the respondents indicated additional measures that could lead to reducing the corruption.

- The probability of uncovering corruption is low according to most respondents. This means that, from the respondents' viewpoint, the rules in their current setting and/or the effort towards uncovering corruption may be insufficient.
- In addition, most respondents believe that the penalties for demonstrable corruption are currently too low.
- According to the respondents, the most efficient means of combating corruption is measures aimed at improving transparency – almost one-half of respondents (47 %) consider them to be efficient. The respondents further perceive as efficient reducing bureaucracy (40%) and improving individual morals (32%). The fewest respondents see efficiency in improving the expertise of public administration employees (9%) and in strengthening the non-profit sector (3%).

Graph 3: The most efficient measures for reducing corruption in the Czech Republic

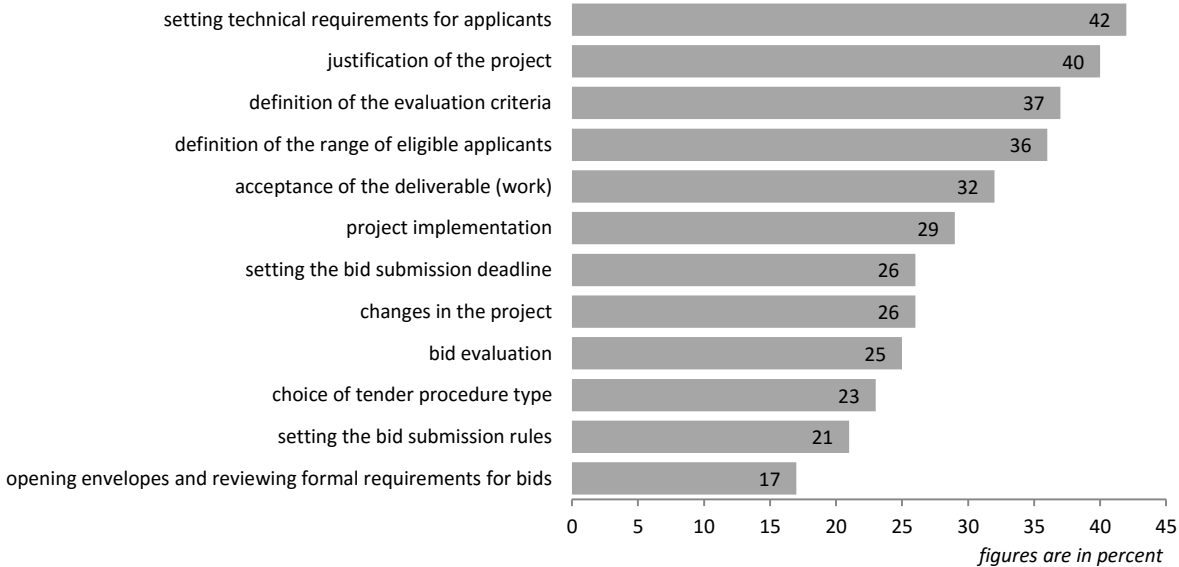

Note: Respondents were limited to three answers maximum.
Source: INESAN

The third group of questions focused on assessing the probability of occurrence of corruption behaviour (in particular, the occurrence of phenomena that may indicate corruption) within the managing authorities (applicants and beneficiaries rated the probabilities of occurrence of such phenomena as part of rating the projects they submitted). Respondents rated the likelihood of corruption regardless of whether or not they had actually encountered the phenomenon. The objective of this group of questions was to point out the potential gaps in the rules for announcing and awarding public contracts and the functioning of the MA.

- In the field of public procurement, the transparency of the procurement process is rated the best on average while the consistency of review of project implementation and delivery is rated the worst.
- In public procurement, respondents see the biggest probability of corruption (the biggest gap) in the definition of the technical requirements for applicants and in the justification of the projects. According to the respondents, the process of opening the envelopes and reviewing the formal requirements present the smallest opportunity for exerting undue influence.

Graph 4: Gaps in public procurement rules – the percentage of the respondents who rate the possibility of influencing the selected activities on the contracting authority’s part as high/easy

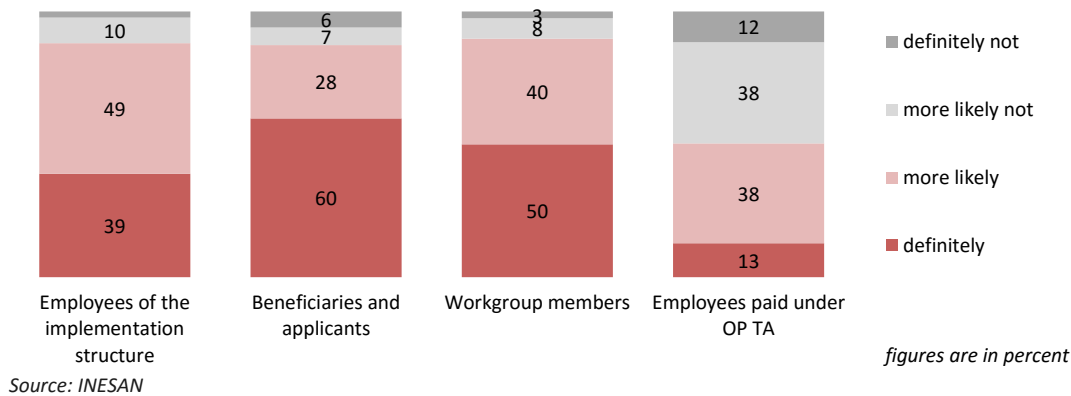
Source: INESAN

- 46% of employees of the implementation structure believe there is the possibility that applicants will submit untrue solemn declarations. 38% of applicants and beneficiaries believe that favouring one specific bidder is probable. More than one-third of respondents from both groups believe that possibilities include a leak of confidential information and a breach of contract terms during project implementation is possible.

The fourth group of questions examined the specific anti-corruption measures in the respondents' organisations as well as their efficiency, sufficiency and type.

- Most respondents perceive the potential impact of corruption on the functioning of their organisations as very harmful; it can be said that corruption is understood as a serious risk.
- Most respondents believe they have the opportunity to speak openly about corruption, at least to a certain degree. The respondents paid under the OP TA perceive this opportunity as the smallest.

Graph 5: Corruption environment in the organisation – possibility of speaking openly about the corruption

- When rating the degree to which the existing rules protect managing authority employees from applicants soliciting any benefits from them, there was a major difference between the beneficiaries and applicants and the other groups. Only 46% of beneficiaries and applicants believe that these rules are efficient, though many more respondents from the other groups perceived such rules as efficient (86% on average).
- Employees paid under OP TA most frequently declare that their organisations have anti-corruption measures in place.

The topics that were examined across the individual groups of questions concerned systemic corruption and the sense of being endangered by corruption.

- Since the respondents perceive corruption primarily in connection with political positions in state administration, it can be said they perceive primarily large-scale (systemic) corruption, which may also be the result of the presentation of corruption in the media.
- The perception of systemic corruption may also stem from the high percentage of the respondents who believe that winning a contract in the public or private sector without a commission or bribe is difficult.
- Many respondents trust the rules set for ESI funds (compared with other areas of public administration).
- It can be said that a great percentage of the respondents can feel endangered by corruption because they perceive the probability of it being uncovered as low and, if it is indeed uncovered, they perceive the existing penalties for it to be low. This also suggests the possibility of occurrence of systemic corruption, since one of its traits is that corrupters feel safe and they are not punished adequately if uncovered.

Recommendations stemming from the research results

Considering the results of the survey, it can be said that the respondents believe that measures suitable for reducing corruption in general include primarily measures that involve **increasing transparency** as opposed to measures that involve tightening of penalties or prevention.

In order to reduce the probability of occurrence of corruption in ESI funds, it would be suitable to **define the precise definition of the term “corruption”**. Considering the fact that respondents were not certain about the definition in connection with certain phenomena, they might commit or tolerate corruption without being aware of it. Also, an unequivocal definition of the term may increase the probability of detecting and convicting corruption. A clear definition is a suitable step preceding the introduction of anti-corruption measures, as it makes it clear what phenomena the measures target.

Considering the problematic understanding of the meaning of the word “corruption”, the possible solution could be **to avoid referring to anti-corruption measures as such during their introduction** – at least in their title. This is also confirmed by the findings from the pilot interviews, which show that many respondents understand the topic of corruption as sensitive or unclear.

While many respondents claim having the majority of anti-corruption measures in place and being sufficiently instructed on how to combat corruption, they do admit that there is certain room for corruption to occur in certain areas of public procurement. This allows for the conclusion that the **measures currently in place are not sufficient** even though the respondents feel the opposite is true. This is also confirmed by the disparity between the implementation structure employees’ perception that the existing measures are efficient enough to protect them from the potential pressure on the part of contractors and the beneficiaries’ and applicants’ perception who, on average, rate such measures as significantly less efficient.

Since the respondents tend to assess the areas and activities that concern them personally more positively than ones that concern other respondent groups, this allows for the assumption that the individual groups interviewed do not trust each other much. In this sense, **improving the transparency of the processes executed by the individual groups** could be a suitable step to take. Certain areas of public procurement elicit little trust on the part of employees as well as applicants and beneficiaries. These include primarily **setting technical requirements for applicants, justification of the project, definition of the evaluation criteria**, and the **possibility of leaking of confidential information**. Hence, **the newly introduced measures should primarily cover these areas**.

In addition, the verification of established anti-corruption measures showed that not all employees of the implementation structure, workgroup members or employees paid under the OP TA are aware of such measures. For example, only 77% of workgroup members are aware of the existence of measures to protect whistleblowers, so should those unaware of the measure encounter corruption, there is a lower degree of probability of them reporting the corruption. It is desirable to ensure that **all stakeholders are instructed on the existing anti-corruption measures to the maximum possible extent**.

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ

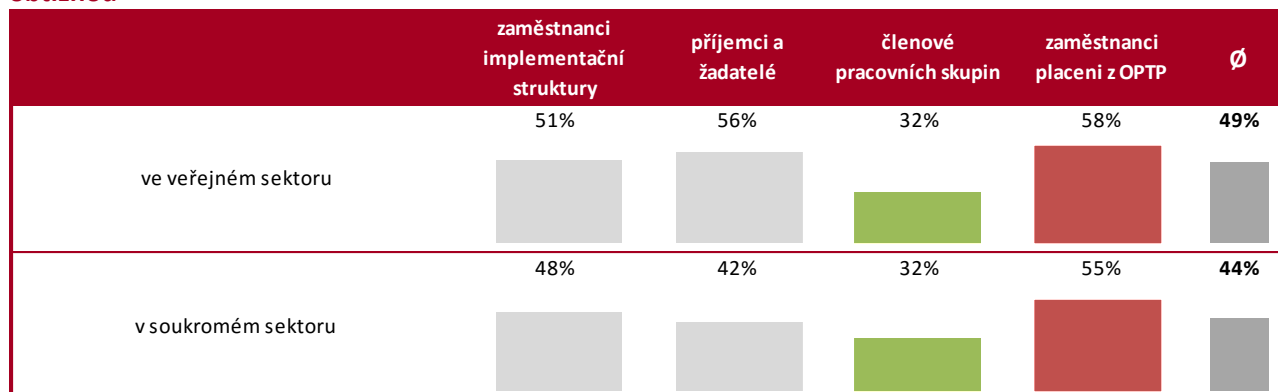
Cílem výzkumného šetření v roce 2016 bylo zajistit sběr dat k problematice vnímání korupce v ESIF a porovnání tohoto vnímání mezi jednotlivými zainteresovanými stranami v rámci ESI fondů (tedy zaměstnanci implementační struktury, žadatelé, členy pracovních skupin a osobami podílejícími se na řízení). Výsledky výzkumného šetření umožňují nepřímo ověřit funkčnost zavedených protikorupčních opatření pomocí identifikace rizikových oblastí výskytu korupce v rámci implementace ESI fondů.

Boj proti korupci je jednou z vládních priorit formulovanou v Programovém prohlášení vlády České republiky z roku 2014. Pro oblast ESI fondů měly být návazně na úkol stanovený v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2015 shromážděna data pro evaluaci Strategie pro boj s podvodny a korupcí v rámci čerpání fondů SSR v období 2014 – 2020, obsahující vyhodnocení způsobu a účinnosti naplňování jejich cílů a dodržování stanovených principů (samotná evaluace má být předložena v roce 2017).

Respondenti byli v rámci výzkumného šetření dotazováni na čtyři skupiny otázek. První skupina otázek byla zaměřena na vnímání korupce obecně, a to konkrétně na to, jak respondenti chápou pojem korupce, vzhledem k tomu, že tento pojem v současné době není v ČR jednoznačně vymezen, a na to, do jaké míry je podle nich korupce v současné době rozšířená v jednotlivých oblastech.

- Za korupci je nejčastěji považováno zneužití svěřených pravomocí (95 %), i ostatní hodnocené jevy je však za korupci možné označit podle 9 z 10 respondentů. U hodnocených jevů je také možné sledovat, do jaké míry jsou si respondenti jistí, že se jedná o korupci. U protislužby a upřednostňování určitého dodavatele je si více než polovina respondentů je jistá, že se jedná o korupci a cca třetina respondentů deklaruje, že se spíše jedná o korupci. U přijímání úplatků si pak téměř tři čtvrtiny respondentů (71 %) je jistých, že se jedná o korupci, podle pětiny z nich se pak spíše jedná o korupci.
- Podle respondentů v rámci všech cílových skupin byla míra korupce nejvyšší v 90. letech.
- Podle respondentů je snazší získat zakázku bez provize či úplatku v soukromém (56 %) než ve veřejném sektoru (51 %).
- Hodnocení toho, do jaké míry je možné získat ve veřejném nebo v soukromém sektoru zakázku bez provize či úplatku se lišilo podle cílové skupiny respondenta. V průměru nejpozitivněji vnímají možnost získání zakázky bez provize nebo úplatku členové pracovních skupin zřizovaných MMR-NOK, z nichž se dvě třetiny domnívají, že získat zakázku bez provize či úplatku je snadné. Nejméně pozitivně pak tuto možnost vnímají zaměstnanci placení z OPTP – 58 % z nich si myslí, že bez provize či úplatku je získání zakázky obtížné.

Graf 6: Podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získání zakázky v ČR bez provize či úplatku jako obtížnou

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol ∅ vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny
Zdroj: INESAN

- Největší míra korupce je podle respondentů v rámci politických funkcí ve státní správě, v krajských samosprávách a ve státem vlastněných firmách. Zkoumané oblasti v průměru nejlépe hodnotili členové pracovních skupin, nejhůře pak osoby placené z OPTP.
- Dá se tedy říci, že členové pracovních skupin jsou neoptimističtější, co se vnímání korupce týká, nejskeptičtější jsou pak respondenti placení z OPTP.

V rámci první skupiny otázek byly zařazeny i otázky na vnímání korupce v ESI fondech.

- Z deseti hodnocených oblastí respondenti průměrně nejméně vnímají korupci ve školství (průměrně 4,16), v soukromém sektoru (průměrně 5,24) a ESI fondech (průměrně 5,34).
- Oblasti implementační struktury (oblast ESI fondů, pracovníci ŘO, externí hodnotitelé, auditoři, kontroloři) jsou hodnoceny v průměru výrazně lépe, než ostatní oblasti veřejné správy.
- Nejčastěji se podle respondentů může korupce vyskytovat mezi externími hodnotiteli, nejméně často pak mezi auditory a kontrolory.

Graf 7: Vnímání možnosti rozšíření korupce v rámci implementační struktury ESI fondů

	zaměstnanci implementační struktury	příjemci a žadatelé	členové pracovních skupin	zaměstnanci placení z OPTP	Ø
mezi externími hodnotiteli	3,77	4,42	3,77	4,57	4,13
mezi pracovníky řídicího orgánu	3,39	4,67	3,04	4,17	3,82
mezi auditory	2,95	3,84	2,69	3,26	3,19
mezi kontrolory	2,87	3,71	2,79	3,42	3,20

Pozn.: hodnoty vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená;

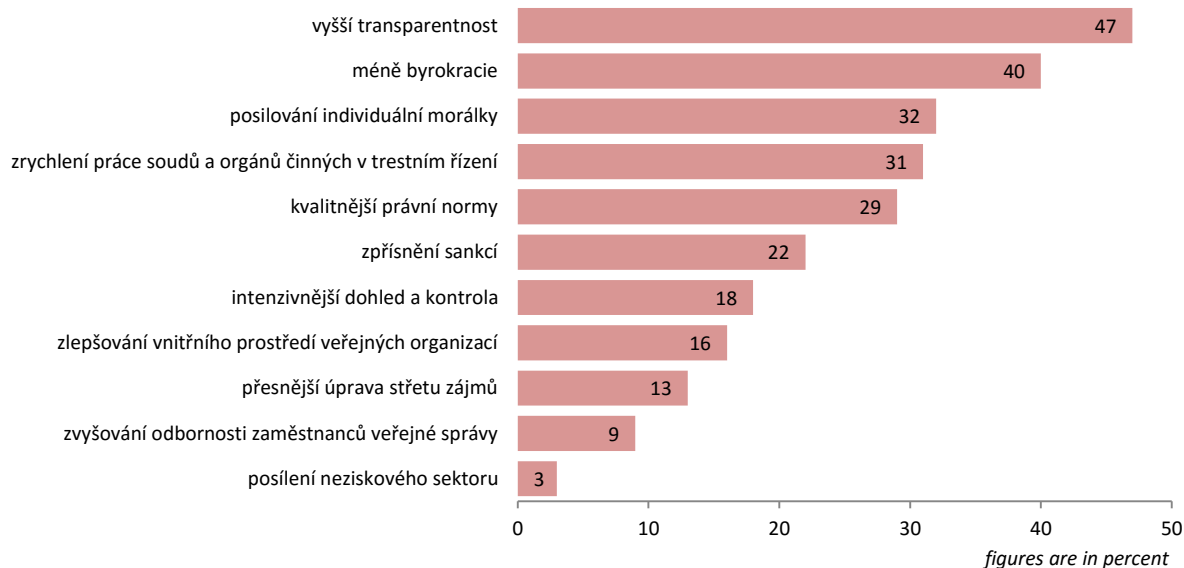
Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol Ø vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

Zdroj: INESAN

Ve druhé skupině otázek respondenti hodnotili opatření ke snížení korupce v ČR. V rámci této oblasti byla nejprve zkoumána efektivita aktuálních zákonných opatření, respondenti následně hodnotili, která další opatření by vedle ke snížení korupce.

- Pravděpodobnost odhalení korupčního jednání je podle většiny respondentů malá. Současné nastavení pravidel tedy může být podle respondentů nedostatečné, případně může být z pohledu respondentů nedostatečná snaha o odhalování korupčního jednání.
- Většina respondentů si také myslí, že tresty při prokázání korupčního jednání jsou v současné době nízké.
- Nejeftektivnější by na potírání korupce byla podle respondentů opatření zaměřená na zvýšení transparentnosti – za efektivní opatření je považuje téměř polovina respondentů (47 %). Respondenti dále vnímají jako efektivní snížení množství byrokracie (40 %) a posílení individuální morálky (32 %). Nejmenší množství respondentů pak považuje za efektivní zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy (9 %) a posilování neziskového sektoru (3 %).

Graf 8: Nejeftivnější opatření ke snížení korupce v ČR

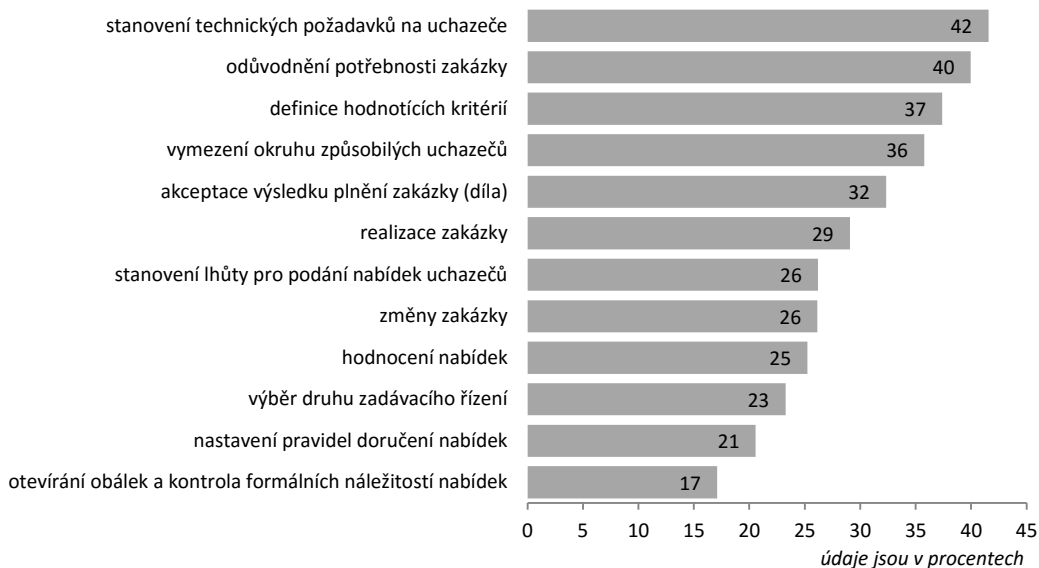

*Pozn.: Respondenti mohli uvádět maximálně 3 odpovědi.
Zdroj: INESAN*

Třetí skupina otázek byla zaměřena na hodnocení pravděpodobnosti výskytu korupčního jednání (konkrétně výskytu jevů, které mohou na korupci ukazovat) v rámci vlastních ŘO (žadatelé a příjemci hodnotili pravděpodobnosti výskytu těchto jevů v rámci hodnocení jimi podávaných projektů). Respondenti pravděpodobnost výskytu korupčního jednání hodnotili bez ohledu na to, zda se s těmito jevy setkali či nikoliv. Cílem této skupiny otázek bylo upozornit na možné mezery v pravidlech týkajících se vyhlášení a zadávání veřejných zakázek a fungování ŘO.

- V oblasti zadávání veřejných zakázek je v průměru nejlépe hodnocena transparentnost procesu jejich zadávání, nejhůře pak důslednost kontrol realizace zakázek a způsobu plnění.
- Největší pravděpodobnost výskytu korupčního jednání (největší mezera) v rámci zadávání veřejných zakázek je podle respondentů u stanovení technických požadavků na uchazeče a v rámci odůvodnění potřeby zakázky. Nejméně je podle respondentů možné ovlivnit proces otevírání obálek a kontrolu formálních náležitostí.

Graf 9: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – podíl respondentů, kteří hodnotí možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele jako snadnou

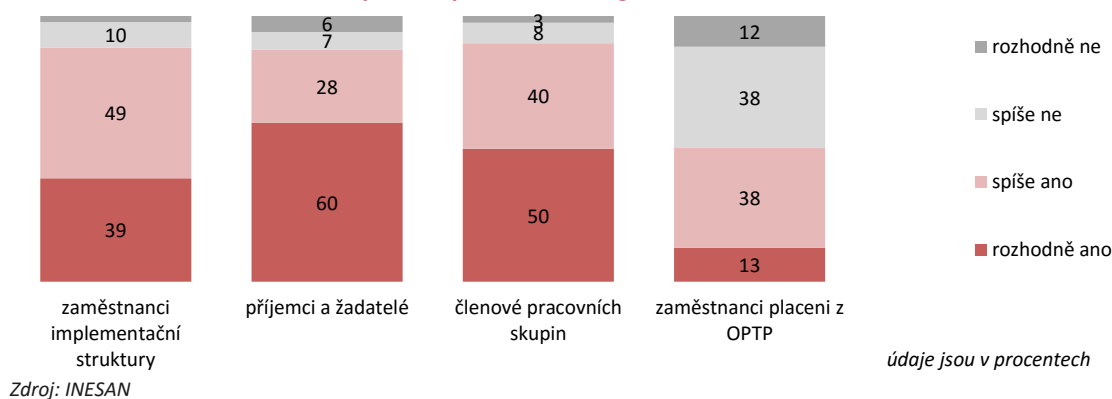
Zdroj: INESAN

- Podle 46 % zaměstnanců implementační struktury je možnost výskytu nepravdivých čestných prohlášení žadatelů. Podle 38 % žadatelů a příjemců je pak pravděpodobné zvýhodnění jednoho konkrétního uchazeče. Více než třetina respondentů z obou skupin hodnotila jako možný únik důvěrných informací a porušení smluvních podmínek při realizaci projektů.

V rámci čtvrté skupiny otázek byla zkoumána konkrétní protikorupční opatření v organizacích respondentů, jejich efektivita, dostatečnost a typ zavedených opatření.

- Většina respondentů vnímá potenciální dopad korupce na fungování jejich organizace jako velmi škodlivý, dá se tedy říci, že korupce je chápána jako vážné riziko.
- Možnost otevřeně hovořit o korupci má podle svého názoru alespoň do určité míry většina respondentů. V nejmenší míře tuto možnost vnímají respondenti placení z OPTP.

Graf 10: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – možnost otevřeně hovořit o korupci

- Při hodnocení toho, do jaké míry současná pravidla chrání zaměstnance řídicího orgánu před tím, aby od nich uchazeči mohli požadovat nějaké zvýhodnění, byl významný rozdíl mezi příjemci a žadateli a ostatními skupinami. Pouze 46 % příjemců a žadatelů se domnívá, že tato pravidla jsou účinná, respondenti z ostatních skupin však tato pravidla vnímali jako účinná ve výrazně větší míře (průměrně 86 %).
- Pracovníci placeni z OPTP v největší míře deklarují, že jsou v jejich organizaci zavedena protikorupční opatření.

Témata, která byla zkoumána napříč jednotlivými skupinami otázek, se týkala systémové korupce a pocitu ohrožení korupcí.

- Vzhledem k tomu, že respondenti vnímají korupci především u politických funkcí ve státní správě, dá se říci, že vnímají především velkou (systémovou) korupci, což může být způsobeno i mediální prezentací korupce.
- Vnímání systémové korupce může být odvozeno i z velkého procenta respondentů, kteří si myslí, že získat zakázku ve veřejném či soukromém sektoru bez provize či úplatku je obtížné.
- Respondenti ve velké míře důvěřují nastavení pravidel v ESI fondech (oproti jiným oblastem veřejné správy).
- Dá se říci, že respondenti si ve velké míře mohou připadat korupcí ohroženi, vzhledem k tomu, že vnímají pravděpodobnost odhalení tohoto jednání jako nízké a zároveň v případech odhalení tohoto jednání vnímají současné tresty jako nízké. Toto také naznačuje možnost výskytu systémové korupce, vzhledem k tomu, že jedním z jejích znaků je to, že si korupčníci připadají bezpečně a zároveň při jejich odhalení nejsou dostatečně potrestáni.

Doporučení vyplývající z výsledků výzkumu

Vzhledem k výsledkům výzkumného setření lze říci, že pro omezení korupce obecně by byla podle respondentů vhodná především opatření, týkající **větší transparentnosti**, oproti opatření, týkajícím se například zvýšení sankcí či prevence.

Pro snížení pravděpodobnosti výskytu korupce v ESI fondech by tedy bylo vhodné **vymezit přesnou definici pojmu korupce**. Vzhledem k tomu, že u některých jevů si respondenti tímto vymezením nebyli jisti, je možné, že by se mohli dopustit korupčního jednání nebo například toto chování tolerovali, aniž by si toho byli vědomi. Zároveň jednoznačné vymezení tohoto pojmu může zvýšit pravděpodobnost odhalení a usvědčení korupčního jednání. Vymezení přesné definice je vhodným krokem předcházejícím zavedení protikorupčních opatření, aby bylo jasné, na jaké jevy tato opatření cílí.

Vzhledem k problematickému chápání významu slova korupce by při **zavádění nových protikorupčních opatření** mohlo být řešením tato opatření, alespoň v jejich názvu atd., **jako protikorupční neoznačovat**. To potvrzují i zjištění z pilotních rozhovorů, kdy vyšlo najevo, že téma korupce je respondenty ve velké míře chápáno jako citlivé, případně nejasné.

Ačkoli respondenti ve velké míře deklarují, že mají většinu protikorupčních opatření a dostatek informací o tom, jak čelit korupci, přiznávají, že v některých oblastech zadávání veřejných zakázek je určitá pravděpodobnost pro výskyt korupce. Z toho je tedy možné vyvodit, že **aktuálně zavedená opatření nejsou dostatečná**, ačkoli respondenti mají opačný pocit. Toto potvrzuje i rozdíl mezi tím, že zaměstnanci implementační struktury ve velké míře vnímají aktuální opatření jako účinná proto, aby je ochránila před případným tlakem ze strany dodavatelů nebo žadatelů, příjemci a žadatelé však tato opatření v průměru hodnotí jako výrazně méně efektivní.

Vzhledem k tomu, že respondenti mají tendence posuzovat oblasti a činnosti, které se jich osobně týkají, pozitivněji, než ty, které se týkají jiné skupiny respondentů, je možné na základě toho usoudit, že jednotlivé dotazované skupiny k sobě nemají příliš velkou důvěru. Vhodnými opatřeními v tomto směru by tedy mohlo být například **zvýšení transparentnosti procesů prováděných jednotlivými skupinami**. K některým oblastem zadávání veřejných zakázek mají však malou důvěru jak interní zaměstnanci, tak žadatelé a příjemci. Jedná se především o **stanovení technických požadavků na uchazeče, odůvodnění potřebnosti zakázky, definici hodnotících kritérií a možnost úniku důvěrných informací. Nově zaváděná opatření by se tedy měla týkat především těchto oblastí**. Při ověřování zavedených protikorupčních opatření dále vyšlo najevo, že ne všichni zaměstnanci implementační struktury, členové pracovních skupin ani zaměstnanci placeni z OPTP si jsou těchto opatření vědomi (například existence opatření na ochranu whistleblowerů si je vědomo pouze 77 % členů pracovních skupin, pokud by tedy na korupční jednání narazili ti, kteří si těchto opatření vědomi nejsou, je menší pravděpodobnost, že by toto jednání nahlásili). Je tedy vhodné, aby byli **zainteresované strany s existujícími protikorupčními opatřeními seznámeni v maximální možné míře**.

OBSAH

1. ÚVOD	16
1.1 CÍLE VÝZKUMU	16
1.2 STRUKTURA DOKUMENTU	16
1.3 METODIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	16
1.4 VYSVĚTLIVKY K VÝSLEDKŮM VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	17
1.5 STRUKTURA ZKOUMANÉHO SOUBOR.....	17
2. CÍLOVÁ SKUPINA: ZAMĚŠTNANCI IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURY – INTERNÍ UŽIVATELE SYSTÉMU	12
2.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE	12
2.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR	15
2.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI	17
2.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACI.....	18
3. CÍLOVÁ SKUPINA: ŽADATELÉ/PŘÍJEMCI	22
3.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE	22
3.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR	26
3.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI	28
3.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH	33
4. CÍLOVÁ SKUPINA: ČLENOVÉ PRACOVNÍCH SKUPIN – NEPLACENÍ Z OPTP	36
4.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE	36
4.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR	40
4.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI	41
4.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH	44
5. CÍLOVÁ SKUPINA: ZAMĚŠTNANCI PLACENÍ Z OPTP	47
5.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE	47
5.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR	51
5.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI	53
5.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH	55
6. SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH CÍLOVÝCH SKUPIN	59
6.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE	59
6.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR	62
6.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI	65
6.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH	68

SEZNAM GRAFŮ

Graph 1: Percentage of respondents who find the possibility of winning a contract in the Czech Republic without a commission or bribe as difficult	1
Graph 2: Perceived possibility of corruption within ESI funds' implementation structure	2
Graph 3: The most efficient measures for reducing corruption in the Czech Republic	3
Graph 4: Gaps in public procurement rules – the percentage of the respondents who rate the possibility of influencing the selected activities on the contracting authority's part as high/easy	3
Graph 5: Corruption environment in the organisation – possibility of speaking openly about the corruption	4
Graf 6: Podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získání zakázky v ČR bez provize či úplatku jako obtížnou	6
Graf 7: Vnímání možnosti rozšířené korupce v rámci implementační struktury ESI fondů	7
Graf 8: Neefektivnější opatření ke snížení korupce v ČR	8
Graf 9: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – podíl respondentů, kteří hodnotí možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele jako snadnou	8
Graf 10: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – možnost otevřeně hovořit o korupci	9
Graf 11: Vnímaný obsah pojmu korupce z pohledu zaměstnanců implementační struktury	12
Graf 12: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku (<i>podle vnímaného obsahu pojmu korupce</i>)	13
Graf 13: Vnímání rozšířené korupce ve vybraných oblastech z pohledu zaměstnanců implementační struktury	14
Graf 14: Vnímání rozšířené korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů	15
Graf 15: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce z pohledu implementační struktury	15
Graf 16: Neefektivnější opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu zaměstnanců implementační struktury	16
Graf 17: Rozdíly v názorech na efektivitu vybraných opatření (<i>podle vnímaní rozšířené korupce v ESI fondech</i>)	16
Graf 18: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v jednotlivých organizacích z pohledu zaměstnanců implementační struktury	17
Graf 19: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu zaměstnanců implementační struktury	19
Graf 20: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu zaměstnanců implementační struktury	19
Graf 21: Podíl zaměstnanců implementační struktury, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci	20
Graf 22: Podíl zaměstnanců implementační struktury, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci (<i>podle OP/organizace</i>)	20
Graf 23: Průměrný počet zavedených protikorupčních opatření v jedné organizaci z pohledu zaměstnanců implementační struktury (<i>podle OP/organizace, podle účinnosti pravidel chránících zaměstnance před korupčním jednáním</i>)	21
Graf 24: Vnímaný obsah pojmu korupce z pohledu žadatelů a příjemců	22
Graf 25: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku (<i>podle vnímaného obsahu pojmu korupce</i>) z pohledu žadatelů a příjemců	23
Graf 26: Vnímání rozšířené korupce ve vybraných oblastech z pohledu žadatelů a příjemců	24
Graf 27: Vnímání rozšířené korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu žadatelů a příjemců	25
Graf 28: Vnímání rozšířené korupce v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle typu organizace</i>)	25
Graf 29: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – pravděpodobnost odhalení korupčního jednání z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle pohlaví a typu organizace</i>)	26
Graf 30: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – odhad současné výše trestů při prokázání korupčního jednání z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle typu organizace</i>)	26
Graf 31: Neefektivnější opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu žadatelů a příjemců	27
Graf 32: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v souvislosti s výběrem a hodnocením podaných projektových žádostí z pohledu žadatelů a příjemců	28
Graf 33: Úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu žadatelů a příjemců	29
Graf 34: Úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnné skóre z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle typu organizace</i>)	30
Graf 35: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu žadatelů a příjemců	31
Graf 36: Vnímání účinnosti ochrany zaměstnanců veřejné správy před korupčním jednáním z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle hodnocení možnosti získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku/podle úrovně zadavatele v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnného skóre</i>)	32
Graf 37: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu žadatelů a příjemců	33

Graf 38: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle pohlaví/podle typu organizace</i>)	34
Graf 39: Podíl žadatelů a příjemců, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci	34
Graf 40: Celkový počet zavedených protikorupčních opatření z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle typu organizace</i>)	35
Graf 41: Konzultace v souvislosti s korupcí	35
Graf 42: Vnímání obsahu pojmu korupce z pohledu členů pracovních skupin	36
Graf 43: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku z pohledu členů pracovních skupin (<i>podle vnímaného obsahu pojmu korupce</i>)	37
Graf 44: Vnímání rozšířenosti korupce ve vybraných oblastech z pohledu členů pracovních skupin	38
Graf 45: Vnímání rozšířenosti korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu členů pracovních skupin	39
Graf 46: Vnímání rozšířenosti korupce v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu členů pracovních skupin (<i>podle typu organizace</i>)	39
Graf 47: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce z pohledu členů pracovních skupin	40
Graf 48: Nejefektivnějších opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu členů pracovních skupin	40
Graf 49: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu členů pracovních skupin.....	41
Graf 50: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu členů pracovních skupin – souhrnné skóre	42
Graf 51: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin.....	42
Graf 52: Možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin (<i>podle hodnocení možnosti získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku</i>)	43
Graf 53: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin (<i>podle možnosti otevřeně hovořit v organizaci o korupci</i>).....	43
Graf 54: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin (<i>podle úrovně organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnného skóre</i>).....	44
Graf 55: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu členů pracovních skupin	44
Graf 56: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu členů pracovních skupin (<i>podle délky působení v prostředí ESI fondů</i>)	45
Graf 57: Podíl členů pracovních skupin, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci	45
Graf 58: Podíl členů pracovních skupin, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci (<i>podle typu organizace</i>)	46
Graf 59: Celkový počet zavedených protikorupčních opatření podle členů pracovních skupin (<i>podle typu organizace</i>)	46
Graf 60: Vnímání obsahu pojmu korupce z pohledu zaměstnanců placených z OPTP	47
Graf 61: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (<i>podle vnímaného obsahu pojmu korupce</i>).....	47
Graf 62: Vnímání rozšířenosti korupce ve vybraných oblastech z pohledu zaměstnanců placených z OPTP	49
Graf 63: Vnímání rozšířenosti korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu zaměstnanců placených z OPTP	50
Graf 64: Vnímání rozšířenosti korupce v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (<i>podle typu organizace</i>).....	50
Graf 65: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – pravděpodobnost odhalení korupčního jednání z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (<i>podle pracovního zařazení/podle vnímaného obsahu pojmu korupce</i>)	51
Graf 66: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – odhad současné výše trestů při prokázání korupčního jednání z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (<i>podle typu organizace/podle vnímaného obsahu pojmu korupce</i>)	51
Graf 67: Nejefektivnějších opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu zaměstnanců placených z OPTP.....	52
Graf 68: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu zaměstnanců placených z OPTP	53
Graf 69: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu zaměstnanců placených z OPTP – souhrnné skóre.....	54
Graf 70: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu zaměstnanců placených z OPTP	54
Graf 71: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (<i>podle délky působení v organizaci</i>).....	55
Graf 72: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu zaměstnanců placených z OPTP	55
Graf 73: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu zaměstnanců placených z OPTP	56

Graf 74: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle pracovního zařazení)	56
Graf 75: Podíl zaměstnanců placených z OPTP, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci	57
Graf 76: Podíl zaměstnanců placených z OPTP, podle kterých jsou v jejich organizaci zavedené kontroly dodržování etických standardů (podle pracovního zařazení/typu organizace)	57
Graf 77: Celkový počet zavedených protikorupčních opatření z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle typu organizace).....	57
Graf 78: Vnímání obsahu pojmu korupce – podíl respondentů, kteří považují jednotlivé jevy za korupci.....	59
Graf 79: Podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získání zakázky v ČR bez provize či úplatku jako obtížnou	60
Graf 80: Vnímání rozšířenosti korupce ve vybraných oblastech	61
Graf 81: Vnímání možnosti rozšířenosti korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů.....	62
Graf 82: Srovnání vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – pravděpodobnost odhalení korupčního jednání	63
Graf 83: Srovnání vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – odhad současné výše trestů při prokázání korupčního jednání	63
Graf 84: Nejefektivnější opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu respondentů	64
Graf 85: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v rámci řídicích orgánů	65
Graf 86: Podíl respondentů, kteří hodnotí úroveň zadavatele/organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek jako vysokou	66
Graf 87: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – podíl respondentů, kteří hodnotí možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele jako snadnou	67
Graf 88: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – odhadovaný dopad korupce na fungování organizace.....	68
Graf 89: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – možnost otevřeně hovořit o korupci	68
Graf 90: Subjekty, na které by se respondenti obrátili v případě nejasností či dotazů týkajících se korupce	69
Graf 91: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – ochrana zaměstnanců organizace/veřejné správy před korupčním jednáním	69
Graf 92: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci	69
Graf 93: Podíl respondentů, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Charakteristiky respondentů, kteří častěji než ostatní souhlasí/nesouhlasí s jednotlivými definicemi korupce	12
Tabulka 2: Segmentace respondentů podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru	13
Tabulka 3: Odhad období, ve kterém byla korupce největší.....	13
Tabulka 4: Další spontánně uvedená opatření účinně snižující korupci v ČR (TOP 10).....	17
Tabulka 5: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v jednotlivých organizacích z pohledu zaměstnanců implementační struktury (podle OP/organizace).....	18
Tabulka 6: Mechanismy hlášení korupce a otevřenost organizačního prostředí z pohledu zaměstnanců implementační struktury.....	21
Tabulka 7: Charakteristiky žadatelů a příjemců, kteří častěji než ostatní souhlasí/nesouhlasí s jednotlivými definicemi korupce	22
Tabulka 8: Segmentace příjemců a žadatelů podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru	23
Tabulka 9: Charakteristiky příjemců a žadatelů, kteří častěji než ostatní hodnotí jako snadné/obtížné získání zakázky bez provize či úplatku	23
Tabulka 10: Odhad období, ve kterém byla korupce největší (TOP 5) z pohledu žadatelů a příjemců.....	24
Tabulka 11: Charakteristika žadatelů a příjemců, kteří častěji než ostatní uváděli jednotlivá opatření ke snížení korupce v ČR	27
Tabulka 12: Další spontánně uvedená opatření snižující korupci v ČR (TOP 10) z pohledu žadatelů a příjemců	28
Tabulka 13: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v souvislosti s výběrem a hodnocením podaných projektových žádostí z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace).....	29
Tabulka 14: Vysoká úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace).....	30
Tabulka 15: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)	31

Tabulka 16: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu žadatelů a příjemců (<i>podle hodnocení možnosti získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku/podle úrovně zadavatele v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnného skóre</i>)	32
Tabulka 17: Podíl žadatelů a příjemců, podle kterých je v jejich organizaci možno o korupci otevřeně hovořit (<i>podle typu organizace</i>).....	33
Tabulka 18: Podíl žadatelů a příjemců, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci (<i>podle typu organizace</i>)	35
Tabulka 19: Charakteristiky členů pracovních skupin, kteří častěji než ostatní souhlasí/nesouhlasí s jednotlivými definicemi korupce	36
Tabulka 20: Segmentace členů pracovních skupin podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru	37
Tabulka 21: Odhad období, ve kterém byla korupce největší dle členů pracovních skupin z pohledu členů pracovních skupin	38
Tabulka 22: Charakteristika členů pracovních skupin, kteří častěji než ostatní uváděli jednotlivá opatření ke snížení korupce v ČR	41
Tabulka 23: Další spontánně uvedená opatření účinně snižující korupci v ČR z pohledu členů pracovních skupin (TOP 5)	41
Tabulka 24: Mechanismy hlášení korupce a otevřenost organizačního prostředí z pohledu členů pracovních skupin ...	46
Tabulka 25: Segmentace zaměstnanců placených z OPTP podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru	48
Tabulka 26: Charakteristiky zaměstnanců placených z OPTP, kteří častěji než ostatní hodnotí jako snadné/obtížné získání zakázky bez provize či úplatku.....	48
Tabulka 27: Odhad období, ve kterém byla korupce největší z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (TOP 5).....	48
Tabulka 28: Charakteristika zaměstnanců placených z OPTP, kteří častěji než ostatní uváděli jednotlivá opatření ke snížení korupce v ČR	52
Tabulka 29: Další spontánně uvedená opatření účinně snižující korupci v ČR z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (TOP 10)	53
Tabulka 30: Mechanismy hlášení korupce a otevřenost organizačního prostředí z pohledu zaměstnanců placených z OPTP.....	58
Tabulka 31: Odhad období, ve kterém byla korupce největší (TOP 5).....	60

1. ÚVOD

1.1 CÍLE VÝZKUMU

Cílem výzkumného šetření v roce 2016 bylo zjistit vnímání korupce mezi jednotlivými zainteresovanými stranami v rámci ESI fondů. Proto, aby bylo možné vnímání korupce v ESI fondech zasadit do širšího kontextu, bylo zkoumáno také vnímání korupce v jiných oblastech, například ve veřejném a soukromém sektoru. Vzhledem k detailnímu zkoumání postojů respondentů k aktuálně nastaveným protikorupčním pravidlům a k možnosti výskytu korupce v ESI fondech lze také nepřímo ověřit funkčnost zavedených protikorupčních opatření.

1.2 STRUKTURA DOKUMENTU

V první kapitole tohoto dokumentu jsou představeny cíle, metodika výzkumného šetření a struktura zkoumaného souboru.

Druhá až pátá kapitola popisuje vnímání korupce čtyřmi cílovými skupinami (viz níže). Tyto kapitoly jsou vždy rozděleny na čtyři podkapitoly. V první je popsáno vnímání korupce jako pojmu – tedy co podle respondentů korupce znamená, a rozšířenost korupce v jednotlivých veřejných oblastech. Druhá podkapitola se zaměřuje na otázky, týkající se hodnocení protikorupčních opatření v ČR. Třetí podkapitola se věnuje vnímání korupce v rámci organizace respondenta a čtvrtá pak na hodnocení konkrétních protikorupčních opatření v organizacích.

Šestá kapitola pak mezi sebou porovnává odpovědi různých cílových skupin a skrze to prezentuje výsledky výzkumu v širším kontextu.

1.3 METODIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Základní podmínkou pro dosažení stanovených cílů je získání reliabilních a validních dat, která se vztahují k výzkumnému záměru. Z tohoto důvodu byla nejprve provedena důkladná analýza sekundárních dat a rešerše odborné literatury zabývající se problematikou korupce. Na základě této sekundární analýzy bylo koncipováno primární výzkumné šetření, a to jak po stránce obsahové, kdy byly stanoveny jednotlivé oblasti vnímání korupce, tak po stránce metodické, kdy bylo koncipováno výzkumné uspořádání zahrnující volbu optimální metody sběru dat, techniky výběru respondentů a požadovanou velikost výběrového souboru.

Pro naplnění cílů výzkumu bylo výzkumné šetření provedeno v rámci celkem čtyř cílových skupin, které jsou součástí pravidelného šetření, které realizuje MMR-NOK. Jedná se o cílové skupiny „zaměstnanci implementační struktury ESI fondů“, „příjemci a žadatelé o dotace“, „členové pracovních skupin podílejících se na řízení OP a DoP, kteří nejsou placeni z Operačního programu Technická pomoc 2014–2020“ a „zaměstnanci, kteří jsou placeni z Operačního programu Technická pomoc 2014–2020“. Pro každou z těchto skupin byl připraven specifický dotazník.

Sběr primárních dat byl realizován prostřednictvím on-line dotazníku (CAWI) a proběhl v prosinci 2016 a lednu 2017.

Analyzované soubory obsahují následující počty validních případů (podrobný popis tvorby výběrových souborů je součástí technické zprávy):

	Počet validních případů	Návratnost
a) cílová skupina zaměstnanci implementační struktury	281 případů	25,1 %
b) cílová skupina příjemci a žadatelé	844 případů	22,3 %
c) cílová skupina členů pracovních skupin	102 případů	28,3 %
d) cílová skupina zaměstnanců placených z OPTP	205 případů	37,6 %

1.4 VYSVĚTLIVKY K VÝSLEDKŮM VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Pořadí sledovaných ukazatelů je uvedeno podle jejich intenzity, případně významnosti. Relativní četnosti v přehledu výsledků výzkumného šetření vycházejí z analýzy všech dotazovaných subjektů, pokud není specifikováno jinak.

Součet relativních četností (procent) a řádkových procent se může vzhledem k zaokrouhlování pohybovat od 99 do 101.

Některé grafy prezentují otázky s možností několikanásobné odpovědi. Čísla v těchto grafech uvádějí podíl kladných odpovědí v procentech a jejich součet pak není roven 100.

Používané testy statistické závislosti jsou standardně prováděny na 5 % hladině významnosti.

Odpovědi na otevřené otázky byly analyzovány metodami obsahové a výpovědní analýzy.

1.5 STRUKTURA ZKOUMANÉHO SOUBORU

CÍLOVÁ SKUPINA ZAMĚŠTNANCI IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURY

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ	
Pohlaví	
Muž	38 %
Žena	62 %
CELKEM	100 %
Instituce	
Integrovaný regionální operační program	29 %
OP Zaměstnanost	25 %
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	13 %
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	8 %
OP Životní prostředí	8 %
OP Doprava	4 %
OP Praha - pól růstu ČR	3 %
OP Rybářství	1 %
Program rozvoje venkova	1 %
Auditní orgán (MF)	1 %
Platební a certifikační orgán (MF)	1 %
MMR-NOK	1 %
OP Technická pomoc	<1 %
jiné pracoviště (Interreg/MAS/NKÚ)	6 %
CELKEM	100 %

N = 282

Zdroj: INESAN

CÍLOVÁ SKUPINA CÍLOVÁ SKUPINA PŘÍJEMCI A ŽADATELÉ

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ	
Pohlaví	
muž	47 %
žena	53 %
CELKEM	100 %
Organizace	
veřejná správa/školy	40 %
podnikatelský subjekt	24 %
nestátní nezisková organizace	13 %
akademické pracoviště	11 %
poradenská společnost	6 %
ostatní (příspěvkové organizace)	6 %
CELKEM	100 %

N = 844

Zdroj: INESAN

CÍLOVÁ SKUPINA ČLENOVÉ PRACOVNÍCH SKUPIN

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ		
Pohlaví		
muži		51 %
ženy		49 %
CELKEM		100 %
Instituce		
veřejná správa		80 %
nestátní nezisková organizace		8 %
sociální partner (odbory; zaměstnavatelské svazy)		3 %
akademické pracoviště		1 %
jiné pracoviště		8 %
CELKEM		100 %
Délka působení v prostředí ESI fondů		
maximálně 5 let		33 %
více než 5 let		67 %
CELKEM		100 %
Členství v pracovních skupinách/Nejčastěji navštěvovaná pracovní skupina		
Národní stálá konference	23 % /14 %	
PS AdKap (Pracovní skupina administrativní kapacity)	16 % /12 %	
PS KAN (Pracovní skupina kontrola, audit, nesrovnalosti)	12 % /10 %	
PS Metodika (Pracovní skupina Metodika)	12 % /5 %	
PS NOK 2014–2020 (Pracovní skupina Národního orgánu pro koordinaci)	12 % /6 %	
PSE NOK (Pracovní skupina pro evaluace NOK)	12 % /11 %	
PS MS2014+ (Pracovní skupina pro jednotný monitorovací systém 2014–2020)	11 % /9 %	
PS Publicita 2014 (Pracovní skupina pro informování a publicitu ESIF)	10 % /7 %	
PS FN (Pracovní skupina k problematice finančních nástrojů)	7 % /3 %	
Monitorovací výbor OPTP	7 % /1 %	
OS JMP (Oponentní skupina pro jednotné metodické prostředí)	7 % /6 %	
PS VP (Pracovní skupina k problematice veřejné podpory)	6 % /3 %	
PS Vzdělávání (Pracovní skupina Vzdělávání)	6 % /3 %	
PS VZ (Pracovní skupina veřejné zakázky)	6 % /4 %	
P-Rada (Rada pro ESIF na pracovní úrovni)	6 % /5 %	
PS LEGAL (Pracovní skupina pro legislativní změny)	4 % /3 %	
CELKEM		100 %
Účast na jednáních nejčastěji navštěvované pracovní skupiny		
sporadická (méně než 3 jednání)		44 %
intenzivní (3 a více jednání)		56 %
CELKEM		100 %

N = 102

Zdroj: INESAN

CÍLOVÁ SKUPINA ZAMĚSTNANCI PLACENI Z OPTP

CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ		
Pohlaví		
muži		41 %
ženy		59 %
CELKEM		100 %
Organizace		
MMR ČR: mimo ŘO OPTP		52 %
MMR ČR: ŘO OPTP		10 %
MF ČR		38 %
CELKEM		100 %
Délka práce v organizaci		
méně než 5 let		65 %
5 a více let		35 %
CELKEM		100 %
Pracovní zařazení		
referent		82 %
vedoucí oddělení		12 %
ředitel odboru a vyšší		5 %
CELKEM		100 %

N = 205

Zdroj: INESAN

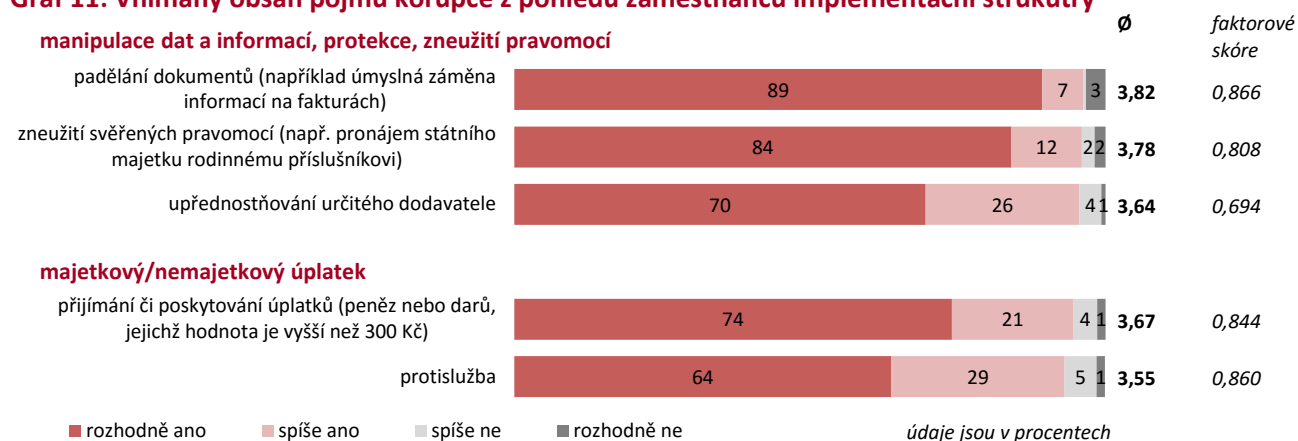
2. CÍLOVÁ SKUPINA: ZAMĚŠTNANCI IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURY – INTERNÍ UŽIVATELÉ SYSTÉMU

2.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE

Pojem korupce není v současné době chápán jednotně, pro zavedení validních protikorupčních opatření je tedy nutné vědět, jak respondenti tento pojem chápou. V první části dotazníkového šetření byli respondenti požádáni, aby u následujících jevů určili, v jaké míře se podle nich jedná o korupci.

Podle největšího množství respondentů lze jako korupci zcela jistě označit padělání dokumentů (89 %) a zneužití svěřených pravomocí (84 %). I ostatní jevy však jako korupci hodnotí většina respondentů. Dva jevy byly respondenty vnímány jako korupce v menší míře než ostatní, a to konkrétně upřednostňování určitého dodavatele a protislužba, tyto jevy jako korupci s jistotou označilo nejméně respondentů.

Graf 11: Vnímání obsahu pojmu korupce z pohledu zaměstnanců implementační struktury

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=rozhodně ne a 4=rozhodně ano

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny forem korupce) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota, tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Oba faktory vysvětlují 70,4 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=272/277/273/277/276)

Ženy ve větší míře než muži chápou upřednostňování určitého dodavatele jako korupci. V rámci chápání korupce je také rozdíl podle toho, ze kterého operačního programu jsou respondenti. Upřednostňování určitého dodavatele a zneužití svěřených pravomocí je hodnoceno v menší míře jako korupce respondenty z OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost než z ostatních operačních programů.

Tabulka 1: Charakteristiky respondentů, kteří častěji než ostatní souhlasí/nesouhlasí s jednotlivými definicemi korupce

		Pohlaví	Typ organizace
upřednostňování určitého dodavatele	rozhodně či spíše ano	ženy (99 %)	
	rozhodně či spíše ne	muži (10 %)	OP PIK (23 %)
zneužití svěřených pravomocí	rozhodně či spíše ano		
	rozhodně či spíše ne		OP PIK (18 %)

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačným hodnocením

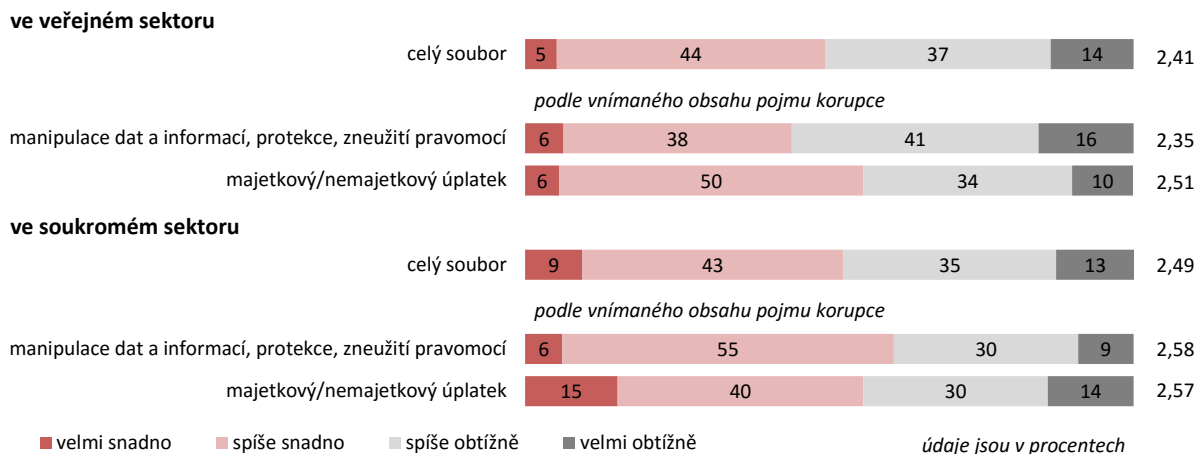
Zdroj: INESAN

Dále bylo zjišťováno, do jaké míry respondenti věří, že je možné v ČR získat zakázku bez provize nebo úplatku, a to jak v soukromém tak ve veřejném sektoru. Hodnocení obou těchto sektorů bylo velmi podobné. V obou těchto sektorech je tato možnost hodnocena jako snadná či spíše snadná cca polovinou respondentů. Celkem 14 % respondentů pak věří, že ve veřejném sektoru je možné získat zakázku bez

provize nebo úplatku jen velmi obtížně, případně vůbec. V soukromém sektoru pak tomuto věří 13 % respondentů.

Respondenti, kteří mají pojem korupce spojený spíše s majetkovým či nemajetkovým úplatkem, vnímají ve větší míře korupci ve veřejném než v soukromém sektoru. A naopak respondenti, kteří mají pojem korupce spojený spíše s ostatními jevy, vnímají korupci ve větší míře v soukromém než ve veřejném sektoru.

Graf 12: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku (podle vnímaného obsahu pojmu korupce)

Pozn.: hodnoty zaokrouhlené na dvě desetinná místa vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi obtížně a 4=velmi snadno
Pozn.: Zdroj: INESAN (N=213/203)

Respondenty lze na základě hodnocení toho, do jaké míry je podle nich možné získat zakázku ve veřejném, případně soukromém sektoru bez provize či úplatku, rozdělit do čtyř segmentů. Největší segment tvoří respondenti, kteří věří, že v obou sektorech je možné získat zakázku bez provize či úplatku snadno (31 %). Nejméně respondentů (18 %) pak věří tomu, že získat ve veřejném sektoru zakázku je snadné, v soukromém sektoru však obtížné.

Tabulka 2: Segmentace respondentů podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru

		získat zakázku bez provize či úplatku v soukromém sektoru lze:	
		snadno	Obtížně
získat zakázku bez provize či úplatku ve veřejném sektoru lze:	snadno	31 %	18 %
	obtížně	25 %	26 %

Pozn.: podíl homogenních odpovědí (tzn. podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získat zakázku jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru v obou případech buď jako snadné nebo naopak jako obtížné)= 57 %; $\Sigma=100$ %
Zdroj: INESAN (N=197)

Jako nejproblematičtější období od vzniku republiky z hlediska výskytu korupce v ČR je respondenty vnímána doba mezi lety 1993 a 2000, tedy celá 90. léta. Část respondentů si však myslí, že míra korupce je od roku 1993 stále na stejné úrovni.

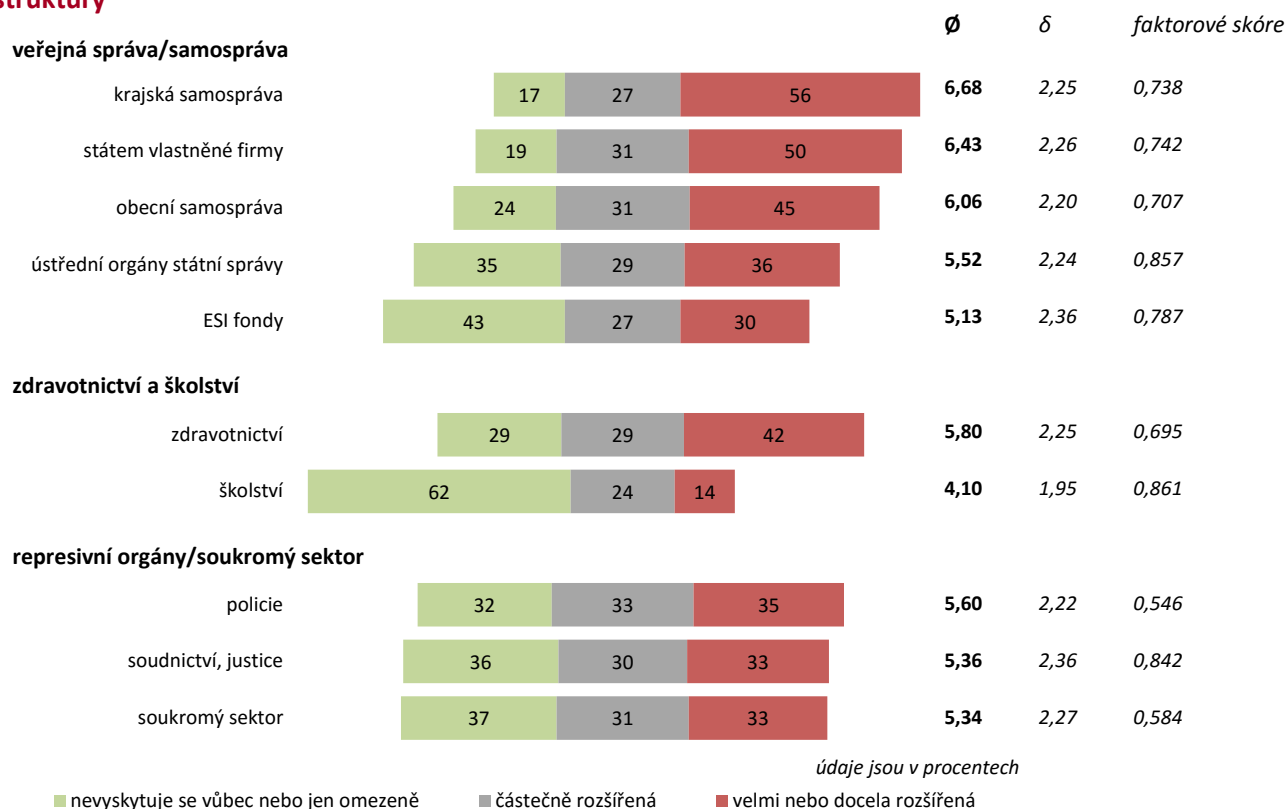
Tabulka 3: Odhad období, ve kterém byla korupce největší

1993–2000	26 %
je stále na stejné úrovni	17 %
1996–2003	7 %
2007–2013	7 %
2008–2011	6 %
snižuje se	6 %
2010–2016	4 %
pořád se zhoršuje	4 %

Pozn.: minimální četnost=4 %
Zdroj: INESAN (N=122)

Podle zaměstnanců implementační struktury je korupce v největší míře rozšířená v krajských samosprávách a ve státem vlastněných firmách. **Nejméně je pak korupce podle názoru respondentů rozšířená ve školství a v rámci ESI fondů.**

Graf 13: Vnímání rozšířenosti korupce ve vybraných oblastech z pohledu zaměstnanců implementační struktury

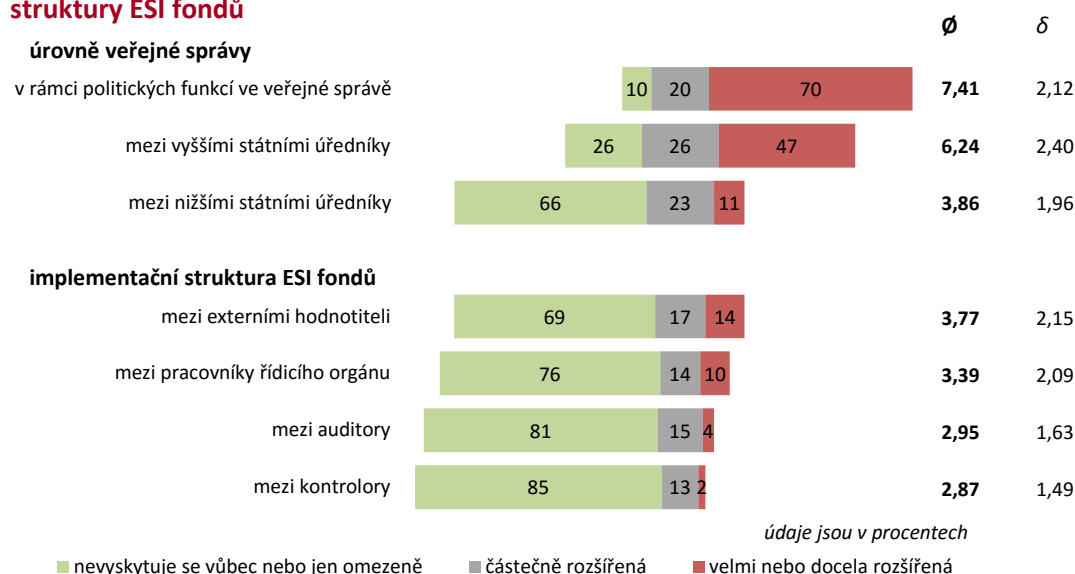
Pozn.: symbolem $\bar{\emptyset}$ je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny oblastí) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota, tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Uvedené tři faktory vysvětlují 71,3 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=258)

Pokud se zaměříme v detailu na jednotlivé úrovně veřejné správy, podle zaměstnanců implementační struktury je korupce v největší míře rozšířena v rámci politických funkcí ve veřejné správě, v nejmenší míře pak mezi nižšími státními úředníky. Většina zaměstnanců implementační struktury si myslí, že v jednotlivých úrovních implementační struktury se korupce nevyskytuje vůbec nebo jen v omezené míře. Nejdůvěryhodnější jsou pak podle zaměstnanců implementační struktury kontroloři.

Graf 14: Vnímání rozšířenosti korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů

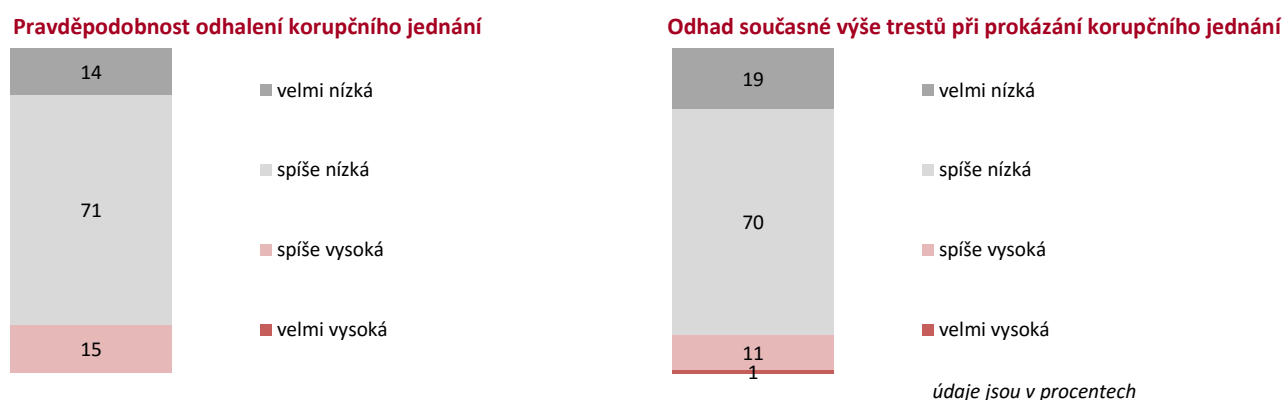

Pozn.: symbolem $\bar{\varnothing}$ je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10
Zdroj: INESAN (N=258)

2.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR

V této části byla nejprve hodnocena již existující opatření ke snížení korupce v ČR, a to pomocí otázek týkající se pravděpodobnosti odhalení korupčního jednání a vnímání současné výše trestů za korupční jednání. Odpovědi na tyto dvě otázky mohou indikovat, že velká část zaměstnanců implementační struktury si může připadat ohrožená korupcí, vzhledem k tomu, že je podle nich **malá pravděpodobnost odhalení korupčního jednání, a i když je toto korupční jednání odhaleno, tresty za ně jsou nízké.**

Graf 15: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce z pohledu implementační struktury

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné
Zdroj: INESAN (N=233/203)

Dále bylo vyhodnocováno vnímání efektivity opatření vedoucích ke snížení korupce podle metodiky TAPEE, kdy byla tato opatření rozdělena do pěti oblastí podle zacílení daného opatření (oblast Transparentnost, Prevence, Odpovědnost, Prosazování a Vzdělávání). U každé z těchto oblastí pak byla vyhodnocována efektivita jednoho až tří konkrétních opatření. Z celkem 11 opatření mohli respondenti označit maximálně tři, která by podle jejich názoru mohla nejefektivněji vést ke snížení korupce v ČR.

Podle největšího počtu respondentů by ke snížení korupce v největší míře přispělo posílení oblasti Transparentnosti podle metodiky TAPEE – tedy vyšší transparentnost rozhodování a snížení množství

byrokracie. Z toho vyplývá, že podle respondentů není současné nastavení procesů dostatečně transparentní a tyto procesy jsou zatíženy přílišnou byrokracií. Za nejméně efektivní zaměstnanci implementační skupiny považují zaměření se na oblast Vzdělávání, tedy zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru.

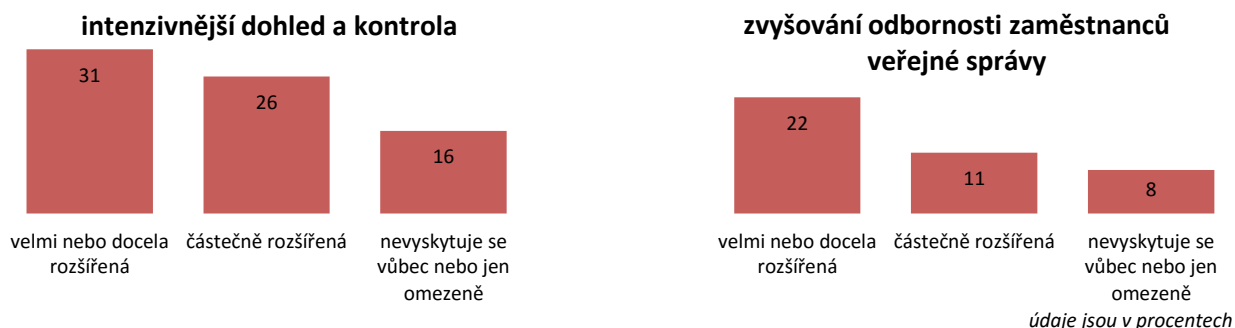
Graf 16: Neefektivnější opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu zaměstnanců implementační struktury

Pozn.: Respondenti mohli uvádět maximálně 3 odpovědi. Na základě metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“) lze jednotlivá opatření rozčlenit do celkem 5 následujících skupin. (1) Transparentnost: vyšší transparentnost a méně byrokracie (průměrné hodnocení = 45 %), (2) Odpovědnost: posilování individuální morálky (průměrné hodnocení = 29 %), (3) Prosazování: zrychlení práce soudů a orgánů činných v trestním řízení, zprůsnění sankcí a intenzivnější dohled a kontrola (průměrné hodnocení = 26 %), (4) Prevence: kvalitnější právní normy, zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací a přesnější úprava střetu zájmů (průměrné hodnocení = 19 %) a (5) Vzdělávání: zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru (průměrné hodnocení = 7 %).
Zdroj: INESAN (N=282)

V rámci opatření zaměřeného na zintenzivnění dohledu a kontroly a zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy je statisticky významný rozdíl podle toho, zda si tito respondenti myslí, že je v ESI fondech rozšířená korupce. Respondenti, kteří si myslí, že je v rámci ESI fondů korupce rozšířená více, také ve větší míře souhlasí s tím, že intenzivnější dohled a kontrola a zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy patří mezi neefektivnější opatření vedoucí ke snížení korupce. U ostatních opatření není u vnímání rozšířenosti korupce v ESI fondech statisticky signifikantní rozdíl.

Graf 17: Rozdíly v názorech na efektivitu vybraných opatření (podle vnímání rozšířenosti korupce v ESI fondech)

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=282)

Mimo hodnocení již navržených opatření mohli respondenti sami navrhnout další opatření, která by podle nich vedla ke snížení korupce v ČR. Podle zaměstnanců implementační struktury je nutné především posílení individuální morálky a to ve všech oblastech života státu i jednotlivců (politické funkce, škola, rodina atd.) a zajištění tvrdých a rychlých trestů.

Tabulka 4: Další spontánně uvedená opatření účinně snižující korupci v ČR (TOP 10)

posílení morálky ve všech oblastech života státu i jednotlivců	11
tvrdé a rychlé tresty	10
vyšší transparentnost (průhlednost rozhodování)	9
zvýšením platů/mezd by byla snížena míra korupce	9
intenzivnější dohled a kontrola	7
rychlejší a kvalitní rozhodování soudů	6
medializace ukázkových příkladů	4
majetková příznání u vyšších funkcí	3
snížení byrokracie	3
důraz na vzdělání mladé generace	2

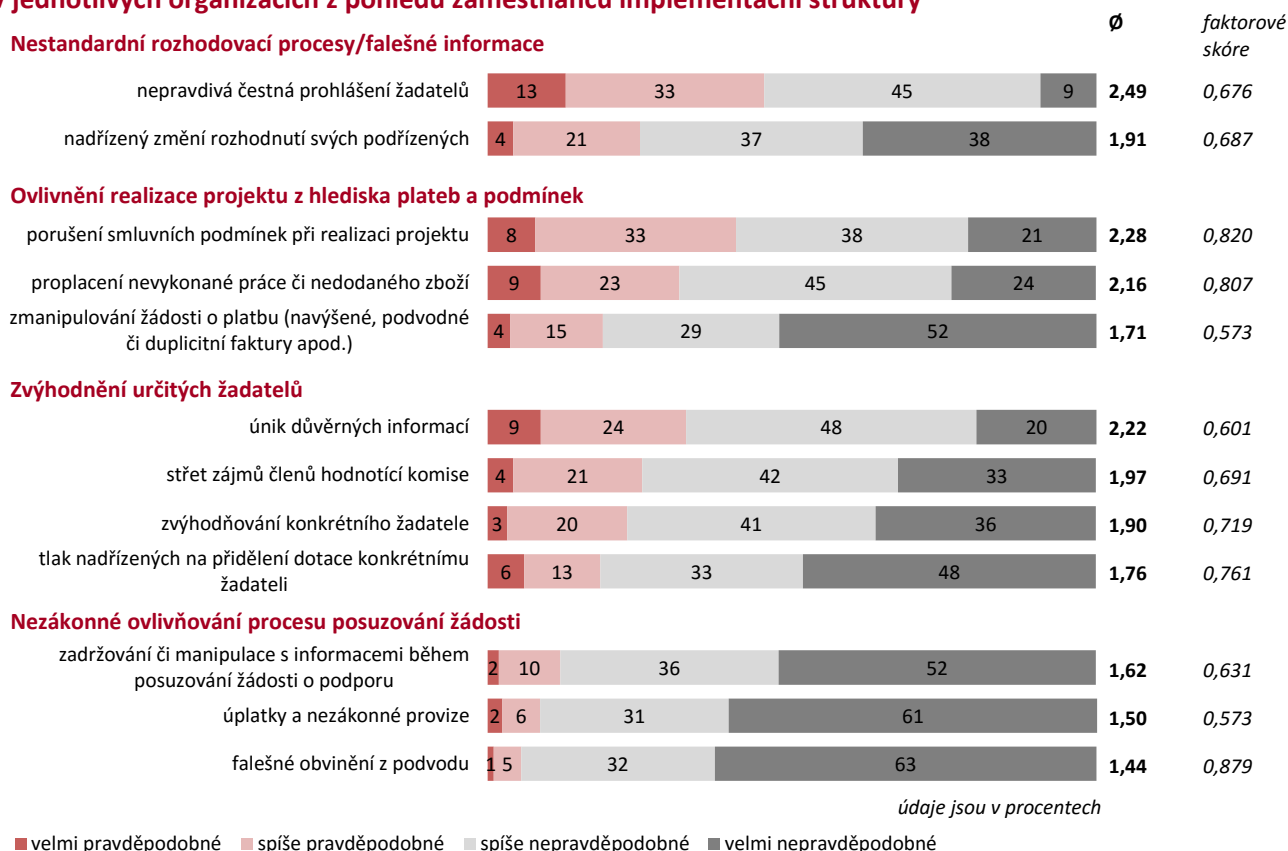
Pozn.: v tabulce jsou prezentována data získaná v rámci otevřených otázek; hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí

Zdroj: INESAN (N=85)

2.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI

V této části byli zaměstnanci implementační struktury požádáni, aby ohodnotili pravděpodobnost výskytu jednotlivých jevů souvisejících s korupcí v rámci jejich organizace a to bez ohledu na to, jestli se s těmito jevy osobně setkali či nikoliv. Jevy byly rozděleny na základě faktorové analýzy do čtyř skupin: „nestandardní rozhodovací procesy/falešné informace“, „ovlivnění realizace projektu z hlediska plateb a podmínek“, „zvýhodnění určitých žadatelů“ a „nezákonné ovlivňování procesu posuzování žádosti“. Ze všech zkoumaných jevů je podle respondentů **nejpravděpodobnější výskyt nepravdivých čestných prohlášení žadatelů, nejméně pravděpodobné je pak falešné obvinění z podvodu.**

Graf 18: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v jednotlivých organizacích z pohledu zaměstnanců implementační struktury

Pozn.: symbolem ∅ je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi nepravděpodobné a 4=velmi pravděpodobné

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny jevů) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru přispění dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Uvedené čtyři faktory vysvětlují 75,9 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=218/216/218/219/217/218/212/218/216/217/210/201)

V rámci první skupiny výroků je nejpravděpodobnější výskyt již zmíněného nepravdivého čestného prohlášení žadatelů, které se může vyskytnout podle 46 % respondentů. Z druhé skupiny jevů je podle respondentů nejpravděpodobnější porušení smluvních podmínek způsobené realizátorem projektu, které jako pravděpodobné chápe 41 % respondentů. Ve skupině „zvýhodnění určitých uživatelů“ je podle třetiny respondentů nejvíce pravděpodobný únik důvěrných informací. Nezákonné ovlivňování procesu posuzování žádosti je podle zaměstnanců implementační struktury málo pravděpodobné – nejpravděpodobnější jev z této skupiny, tedy zadržování či manipulace s informacemi během posuzování žádosti o podporu je pravděpodobné pouze podle 12 % respondentů.

U hodnocení pravděpodobnosti výskytu sedmi z těchto zkoumaných jevů se projevují statisticky významné rozdíly mezi jednotlivými organizacemi. Výskyt čtyř z těchto jevů, konkrétně tlaku nadřízených na přidělení dotace konkrétnímu žadateli, střet zájmů členů hodnotící komise, to, že nadřízený změní rozhodnutí svých podřízených, a zvýhodňování konkrétního žadatele je ve větší míře pravděpodobné podle respondentů z OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) než podle respondentů z ostatních organizací. Pravděpodobnost výskytu zmanipulované žádosti o platbu či falešného obvinění z podvodu je ve větší míře vyšší podle respondentů z OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK). Podle respondentů z OP Životní prostředí (OP ŽP) je pak ve větší míře pravděpodobné porušení smluvních podmínek při realizaci projektu.

Tabulka 5: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v jednotlivých organizacích z pohledu zaměstnanců implementační struktury (podle OP/organizace)

	OP PIK	OP VVV	OP Z	OP ŽP	IROP	ostatní organizace
tlak nadřízených na přidělení dotace konkrétnímu žadateli**	6 %	33 %	28 %	19 %	8 %	15 %
střet zájmů členů hodnotící komise**	20 %	46 %	38 %	6 %	18 %	15 %
nadřízený změní rozhodnutí svých podřízených**	24 %	43 %	35 %	25 %	17 %	10 %
zmanipulování žádosti o platbu (navýšené, podvodné či duplicitní faktury apod.)**	47 %	19 %	21 %	6 %	21 %	5 %
porušení smluvních podmínek při realizaci projektu*	47 %	41 %	42 %	53 %	48 %	20 %
zvýhodňování konkrétního žadatele**	24 %	43 %	29 %	13 %	14 %	18 %
falešné obvinění z podvodu*	18 %	8 %	6 %	13 %	2 %	0 %

Pozn.: Dopočet do 100 % v rámci jednotlivých polí tabulky představují respondenti, kteří hodnotí výskyt daných jevů jako nepravděpodobný; šedou barvou jsou označeny nejvyšší hodnoty; OP/organizace s četností odpovídá 10 a nebo méně byly zařazeny do kategorie „ostatní organizace“

*Pozn.: ** – difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$, * – difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.10$*

Zdroj: INESAN

Na základě těchto zjištění se dá říci, že důvěra k nastaveným procesům v organizaci je různá podle toho, z jakého OP respondent je. Respondenti z OP PIK a z IROP vnímají pravděpodobnost tlaku nadřízeného na přidělení dotace konkrétnímu žadateli průměrně jako velmi malou. Pravděpodobnost střetu zájmů hodnotící komise a pravděpodobnost zmanipulování žádosti o platbu vnímají jako nízkou v největší míře respondenti z OP ŽP. Falešné obvinění z podvodu je pak nejméně pravděpodobné podle respondentů z IROP, z OP Z a OP VVV.

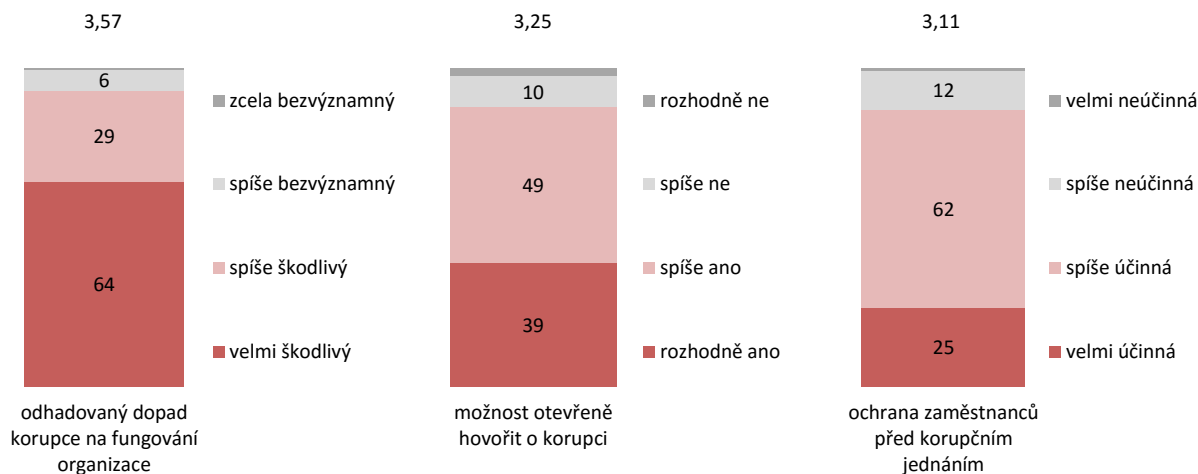
V nejmenší míře respondenti z OP PIK důvěřují procesům týkajících se žádostí o platbu a dodržování smluvních podmínek při realizaci projektů. Respondenti z OP VVV v nejmenší míře důvěřují pak procesům regulujícím střet zájmů hodnotící komise. Respondenti z OP Z, z OP ŽP a z IROP pak v nejmenší míře důvěřují procesům, týkajících se dodržování smluvních podmínek při realizaci projektů.

2.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACI

Riziko korupce je respondenty z řad pracovníků implementační struktury bráno velmi vážně, což lze vyvodit na základě toho, že **64 % respondentů vnímalo potenciální dopad korupce na fungování organizace jako velmi škodlivý**. Většina respondentů (88 %) dále vnímá, že o korupci je možné se v rámci jejich organizace alespoň do určité míry se otevřeně bavit a 87 % respondentů vnímá, že současné nastavení pravidel v organizaci je dostatečně či spíše dostatečně chrání před tím, aby od nich žadatelé

mohli požadovat nějaké neoprávněné zvýhodnění. Pouze čtvrtina zaměstnanců implementační struktury však chápe tato pravidla jako velmi účinná, v této oblasti je tedy ještě prostor pro zlepšení. Vnímání charakteru korupčního prostředí není odlišné v závislosti na organizaci, vzhledem k tomu, že u odpovědí respondentů z jednotlivých operačních programů nejsou statisticky významné diference.

Graf 19: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu zaměstnanců implementační struktury

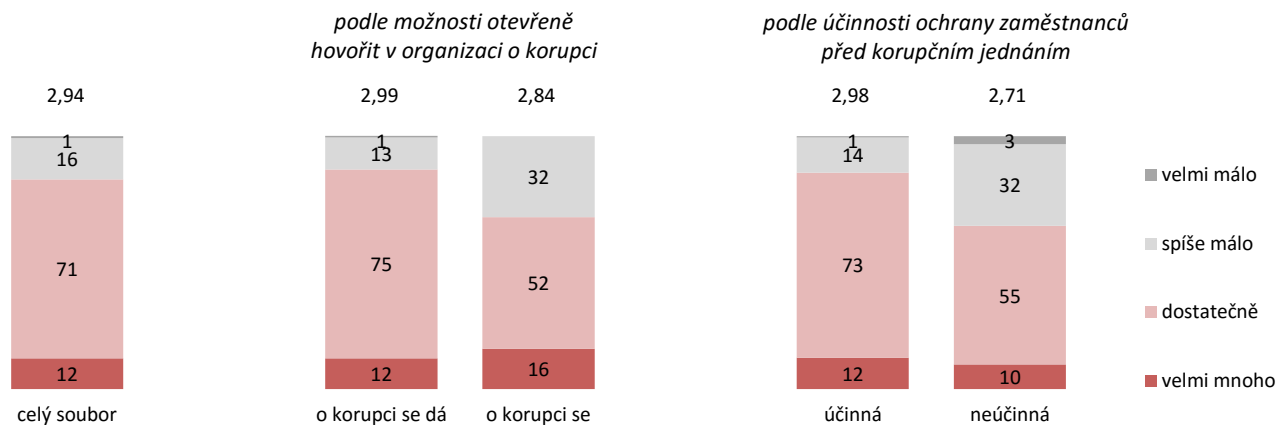
Pozn. hodnoty nad grafy vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde: 1=zcela bezvýznamný a 4=velmi škodlivý, (odhadovaný dopad korupce na fungování organizace), 1=spíše ano a 4=rozhodně ano (možnost otevřeně hovořit o korupci) a 1=velmi neúčinná a 4=velmi účinná (ochrana zaměstnanců před korupčním jednáním)

Pozn.: diference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=236/216/242)

Celkem 83 % respondentů vnímá, že má dostatečně, případně velmi mnoho informací o tom, jak čelit případné korupci. Ve větší míře mají tyto informace zaměstnanci, kteří deklarovali, že se v rámci jejich organizace dá otevřeně hovořit o korupci (87 %), než ti, podle kterých se otevřeně o korupci hovořit nedá (68 %). Tyto informace pak mají ve větší míře také zaměstnanci, kteří vnímají ochranu zaměstnanců před korupčním jednáním jako účinnou (85 %), oproti těm, kteří ji vnímají jako neúčinnou (65 %).

Graf 20: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu zaměstnanců implementační struktury

údaje jsou v procentech

Pozn.: hodnoty nad grafem vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi málo a 4=velmi mnoho

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$

Zdroj: INESAN (N=240)

Co se týká již nastavených pravidel, která mají zaměstnance implementační struktury chránit před případnou korupcí, 98 % respondentů deklaruje, že v jejich organizaci je formálně stanovený postup, jak má pracovník hlásit případné podezření z korupce. I ostatní opatření jsou podle většiny respondentů v organizaci zavedená. Dvě opatření jsou však respondenty hodnoceny jako zavedené v menší míře, konkrétně opatření týkající se kontroly dodržování etických standardů a školení zaměřených na etiku práce.

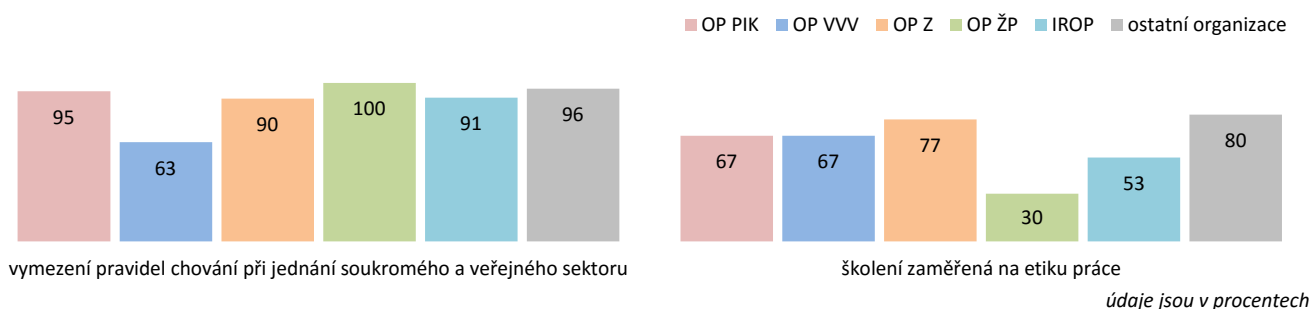
Graf 21: Podíl zaměstnanců implementační struktury, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci

Zdroj: INESAN (N=233/206/220/176/158/145/192/154)

U dvou ze zkoumaných opatření se lišily odpovědi v závislosti na tom, ze které je respondent organizace. Pravidla chování při jednání soukromého a veřejného sektoru jsou v rámci OP Výzkum, vývoj a vzdělávání vymezená pouze podle 63 % respondentů, zatímco respondenti z ostatních organizací deklarují toto vymezení ve větší míře. Školení zaměřené na etiku práce je v rámci OP Životní prostředí zavedeno jen podle 30 % respondentů.

Graf 22: Podíl zaměstnanců implementační struktury, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci (podle OP/organizace)

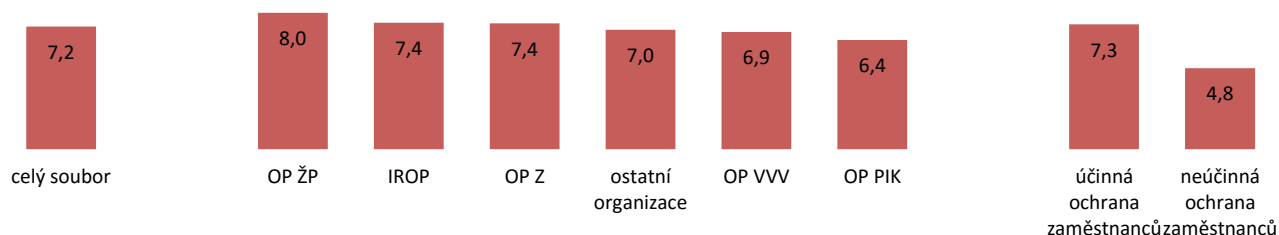

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=158/192)

Z celkem osmi zkoumaných opatření je v průměru v jednotlivých organizacích podle odpovědí zaměstnanců zavedeno 7,2 opatření. Přičemž průměrně nejvíce opatření je podle respondentů zavedeno v OP Životní prostředí, nejméně opatření je pak podle respondentů zavedeno v OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Zaměstnanci, kteří vnímají ochranu zaměstnanců před korupčním jednáním v rámci jejich organizace, jako účinnou v průměru deklarují, že v organizaci je zavedeno v průměru 7,3 opatření, oproti tomu ti, kteří ochranu zaměstnanců vnímají jako neúčinnou, deklarují, že v jejich organizaci je zavedeno v průměru 4,8 opatření.

Graf 23: Průměrný počet zavedených protikorupčních opatření v jedné organizaci z pohledu zaměstnanců implementační struktury (podle OP/organizace, podle účinnosti pravidel chránících zaměstnance před korupčním jednáním)

údaje vyjadřují průměrný počet opatření

Pozn.: maximální počet zkoumaných zavedených protikorupčních opatření činní 8; difference z hlediska účinnosti pravidel chránících zaměstnance před korupčním jednáním jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$

Pozn.: údaje se vztahují jen k respondentům, kteří ohodnotili všech osm dotazovaných opatření

Zdroj: INESAN (N=65)

V případě nejasností či dotazů týkajících se korupce by se zaměstnanci výrazně nejčastěji (83 %) obraceli na svého nadřízeného, 8 % respondentů by se obrátilo na svého kolegu/kolegyni a pouze 1 % respondentů by neobrátilo na nikoho. Pokud by se z nějakého důvodu zaměstnanci nemohli na uvedeného jedince obrátit, ti, kteří se nejprve obraceli na nadřízeného, by se nejčastěji obraceli na kolegy a obráceně, ti, kteří se obraceli na kolegy, by se dále obrátili nejčastěji na svého nadřízeného.

Tabulka 6: Mechanismy hlášení korupce a otevřenost organizačního prostředí z pohledu zaměstnanců implementační struktury

			Na koho byste se obrátil/a, pokud byste se nemohl/a obrátit na primárně uvedeného jedince?					CELKEM
			nadřízený	kolega/kolegyně	personální odbor	někdo jiný	nikdo	
Na koho byste se v případě nejasností či dotazů týkajících se korupce obrátil/a? (primárně uvedený jedinec)	nadřízený	83 %	3 %	43 %	26 %	26 %	2 %	100 %
	kolega/kolegyně	8 %	78 %	6 %	6 %		11 %	100 %
	personální odbor	4 %	88 %			13 %		100 %
	někdo jiný	4 %	33 %			22 %	44 %	100 %
	nikdo	1 %					100 %	100 %
	CELKEM	100 %						

Pozn.: šedou barvou jsou označeny nejčastější odpovědi v jednotlivých řádcích (tj. subjekty, na které by se respondenti obraceli v případě, kdy by se nemohli obrátit na primárně uvedeného jedince/subjekt); konkrétně např. platí, že primárně by se respondenti obraceli na nadřízeného (83 %), v případě, že by se na něho nemohli obrátit, tak by se v největší míře obrátili na své kolegy/kolegyně (43 %)

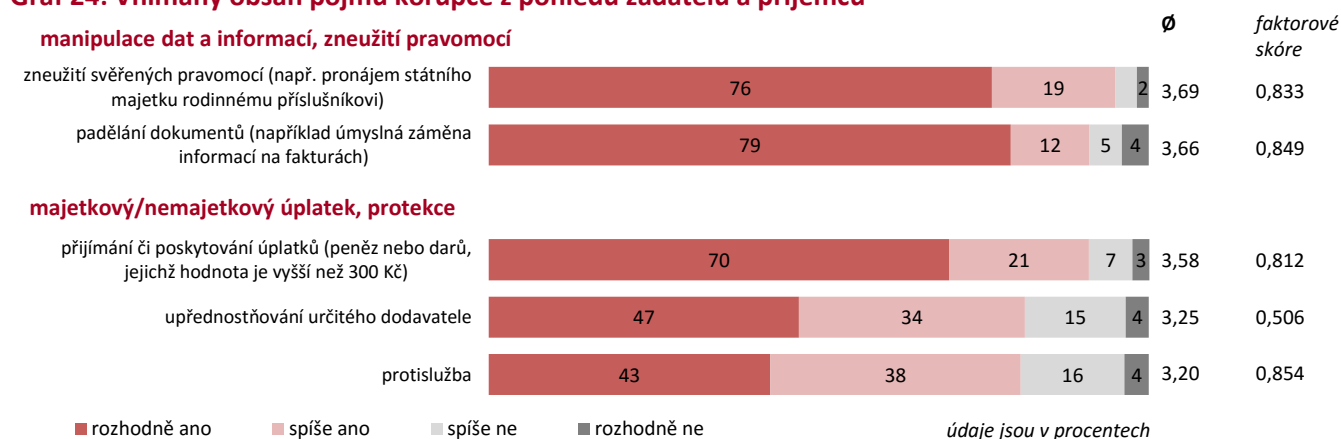
Zdroj: INESAN (N=86)

3. CÍLOVÁ SKUPINA: ŽADATELÉ/PŘÍJEMCI

3.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE

Ze zkoumaných jevů chápou žadatelé a příjemci v největší míře jako korupci zneužití svěřených pravomocí (95 %), padělání dokumentů (91 %) a přijímání či poskytování úplatků (91 %). Dvě kategorie, a to upřednostňování určitého dodavatele a protislužby byly jako korupce hodnoceny v menší míře – 19 % respondentů se domnívá, že upřednostňování určitého dodavatele není možné považovat za korupci, u protislužby tento názor zastává 20 % respondentů.

Graf 24: Vnímaný obsah pojmu korupce z pohledu žadatelů a příjemců

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=rozhodně ne a 4=rozhodně ano

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny forem korupce) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Oba faktory vysvětlují 67,1 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=825/814/821/810/810)

S tím, že přijímání či poskytování úplatků není možné považovat za korupci, ve větší míře souhlasí respondenti z podnikatelského subjektu, oproti žadatelům / příjemcům z veřejné správy, neziskového sektoru, poradenské firmy či akademického pracoviště. Více než čtvrtina respondentů z podnikatelských subjektů a z akademických pracovišť pak souhlasí s tím, že za korupci není možné považovat protislužbu.

Tabulka 7: Charakteristiky žadatelů a příjemců, kteří častěji než ostatní souhlasí/nesouhlasí s jednotlivými definicemi korupce

		Pohlaví	Typ organizace
přijímání či poskytování úplatků	rozhodně či spíše ano		
	rozhodně či spíše ne		podnikatelský subjekt (16 %)
protislužba	rozhodně či spíše ano		
	rozhodně či spíše ne		akademické pracoviště (28 %)/ podnikatelský subjekt (27 %)

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačným hodnocením

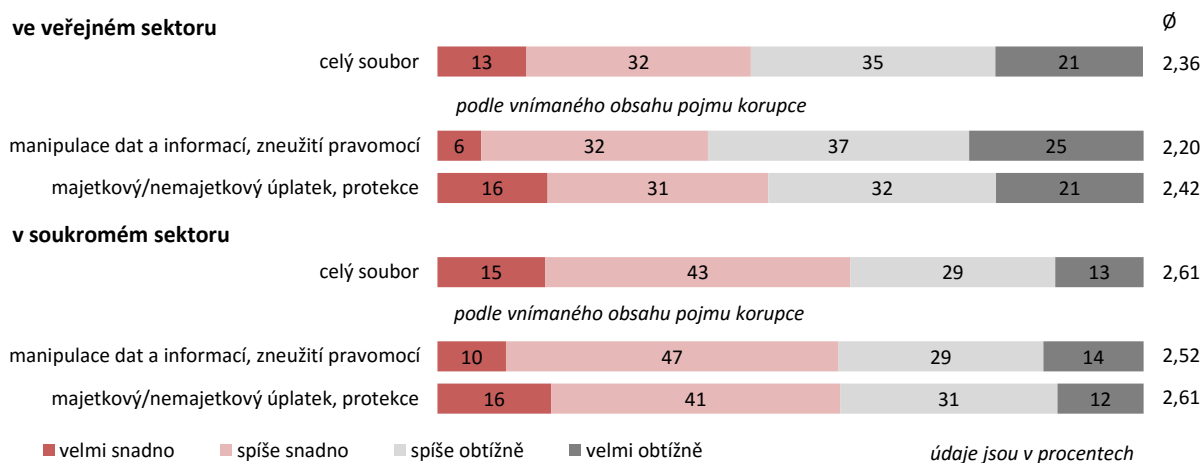
Zdroj: INESAN

Respondenti z řad žadatelů a příjemců ve větší míře věří, že zakázku je bez provize či úplatku snadnější získat v soukromém než ve veřejném sektoru. Celkem 21 % respondentů pak věří, že ve veřejném sektoru je možné získat zakázku bez provize nebo úplatku jen velmi obtížně, případně vůbec. V soukromém sektoru pak tomuto věří 13 % respondentů.

Respondenti, kteří mají pojem korupce spojený spíše s majetkovým či nemajetkovým úplatkem, případně s protekcí, vnímají ve větší míře možnost získat zakázku bez úplatku jak ve veřejném tak v soukromém sektoru. Respondenti, kteří si pojem korupce spojují spíše s manipulacemi s daty či se zneužitím

pravomocí se pak ve větší míře domnívají, že zakázku není možné získat bez provize či úplatku ve veřejném sektoru.

Graf 25: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku (podle vnímaného obsahu pojmu korupce) z pohledu žadatelů a příjemců

Pozn.: symbolem Ø je označena průměrná hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi obtížně a 4=velmi snadno
Zdroj: INESAN (N=650/607)

Na základě tohoto vnímání je možné respondenty rozdělit do čtyř segmentů. Celkem 29 % respondentů si myslí, že je možné získat zakázku jak v soukromém, tak i ve veřejném sektoru bez provize či úplatku snadno, téměř stejné množství respondentů (28 %) si pak myslí, že v obou těchto sektorech je možné bez provize či úplatku získat zakázku obtížně. Podle 30 % respondentů je pak možné získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku obtížně, v soukromém však snadno.

Tabulka 8: Segmentace příjemců a žadatelů podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru

		získat zakázku bez provize či úplatku v soukromém sektoru lze:	
		snadno	obtížně
získat zakázku bez provize či úplatku ve veřejném sektoru lze:	snadno	29 %	14 %
	obtížně	30 %	28 %

Pozn.: podíl homogenních odpovědí (tzn. podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získat zakázku jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru v obou případech buď jako snadné nebo naopak jako obtížné) = 56 %; $\Sigma=100\%$
Zdroj: INESAN (N=570)

To, že zakázku je možné získat bez provize či úplatku snadno si ve větší míře myslí muži než ženy. Získat zakázku ve veřejném sektoru je snadné ve větší míře podle respondentů z veřejné správy nebo školství, ve větší míře je to obtížné podle respondentů z podnikatelských subjektů.

Tabulka 9: Charakteristiky příjemců a žadatelů, kteří častěji než ostatní hodnotí jako snadné/obtížné získání zakázky bez provize či úplatku

		Pohlaví	Typ organizace
ve veřejném sektoru	velmi či spíše snadno	muži (49 %)	veřejná správa/školství (57 %)
	velmi či spíše obtížně	ženy (60 %)	podnikatelský subjekt (74 %)
v soukromém sektoru	velmi či spíše snadno	muži (71 %)	
	velmi či spíše obtížně	ženy (54 %)	

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačnými hodnocením
Zdroj: INESAN

Největší míra korupce byla podle třetiny respondentů, kteří odpověděli na tuto otevřenou otázku, v 90. letech. Část respondentů pak vnímá, že míra korupce je nejvyšší v současnosti, případně že je stále stejná.

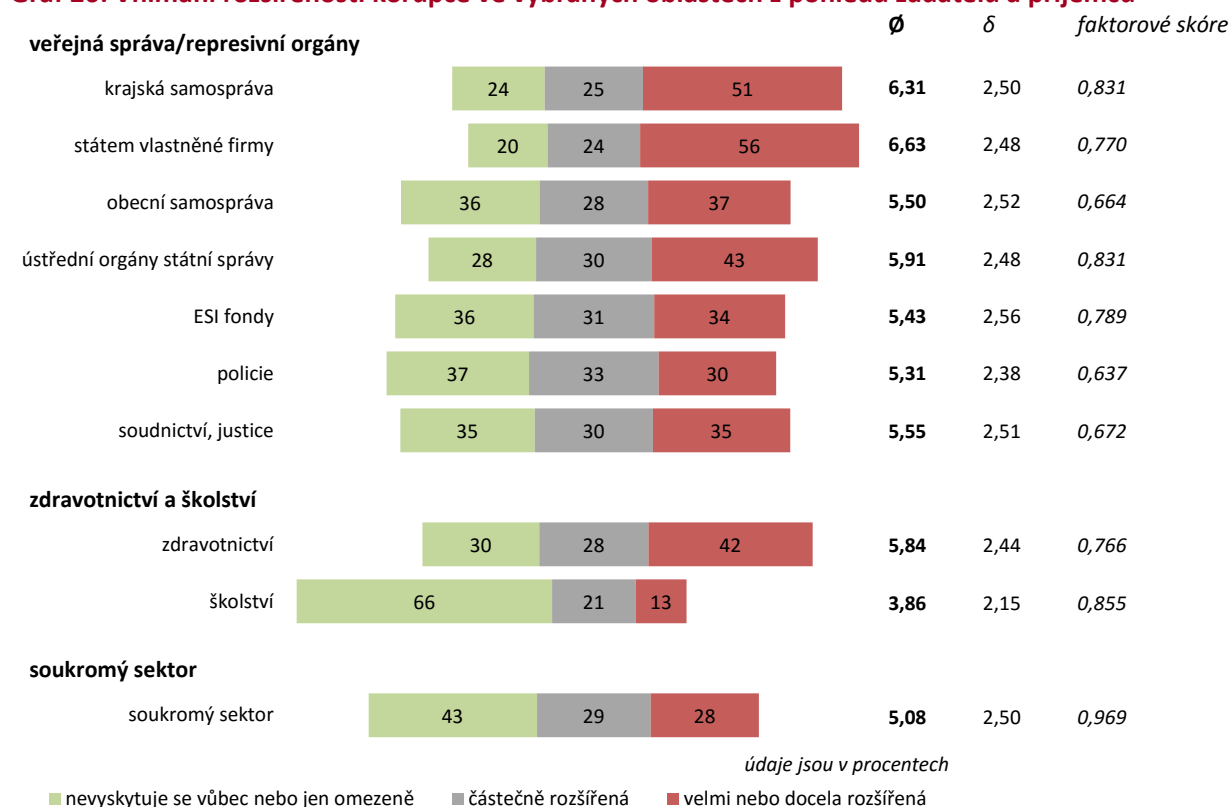
Tabulka 10: Odhad období, ve kterém byla korupce největší (TOP 5) z pohledu žadatelů a příjemců

90. léta	33 %
v současnosti (v posledních letech)	15 %
je stále na stejné úrovni	14 %
v době čerpání evropských fondů	12 %
1998-2002 (Opoziční smlouva)	4 %

Zdroj: INESAN (N=367)

Více než polovina respondentů si myslí, že korupce je rozšířená ve státem vlastněných firmách a na úrovni krajské samosprávy. Podle čtyř z deseti respondentů je pak korupce rozšířena v rámci ústředních orgánů státní správy a ve zdravotnictví. Oproti tomu podle dvou třetin respondentů se korupce nevyskytuje nebo se vyskytuje minimálně ve školství.

Graf 26: Vnímání rozšířenosti korupce ve vybraných oblastech z pohledu žadatelů a příjemců

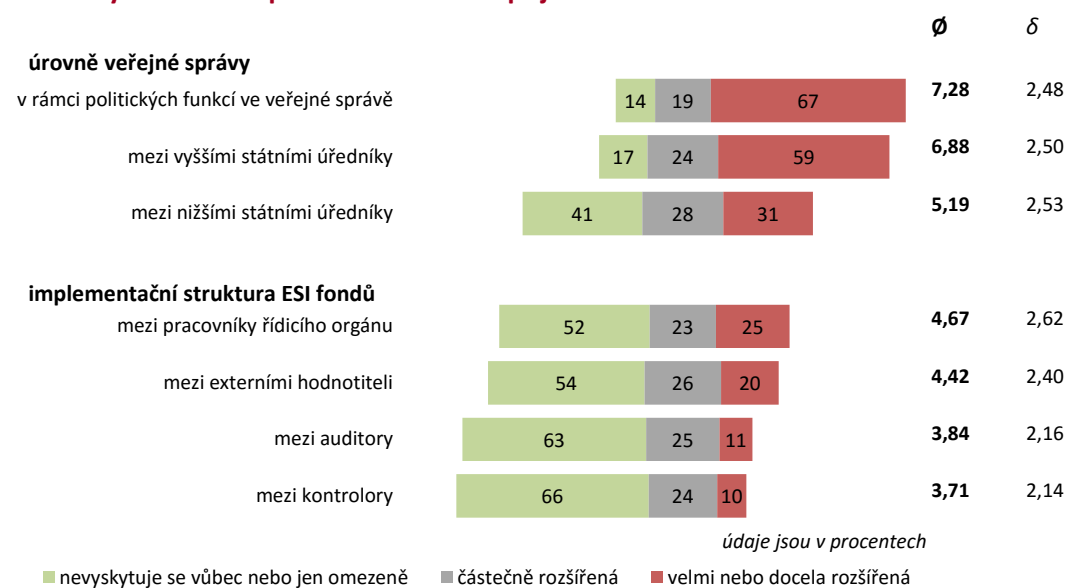
Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny oblastí) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Uvedené tři faktory vysvětlují 72,3 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=747)

Pokud se zaměříme v detailu na jednotlivé úrovně veřejné správy, podle žadatelů a příjemců je korupce v největší míře rozšířena v rámci politických funkcí ve veřejné správě, v nejmenší míře pak mezi nižšími státními úředníky. **Více než polovina žadatelů a příjemců si myslí, že v jednotlivých úrovních implementační struktury se korupce nevyskytuje vůbec nebo jen v omezené míře. Nejdůvěryhodnější jsou pak podle žadatelů a příjemců kontroloři.**

Graf 27: Vnímání rozšířenosti korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu žadatelů a příjemců

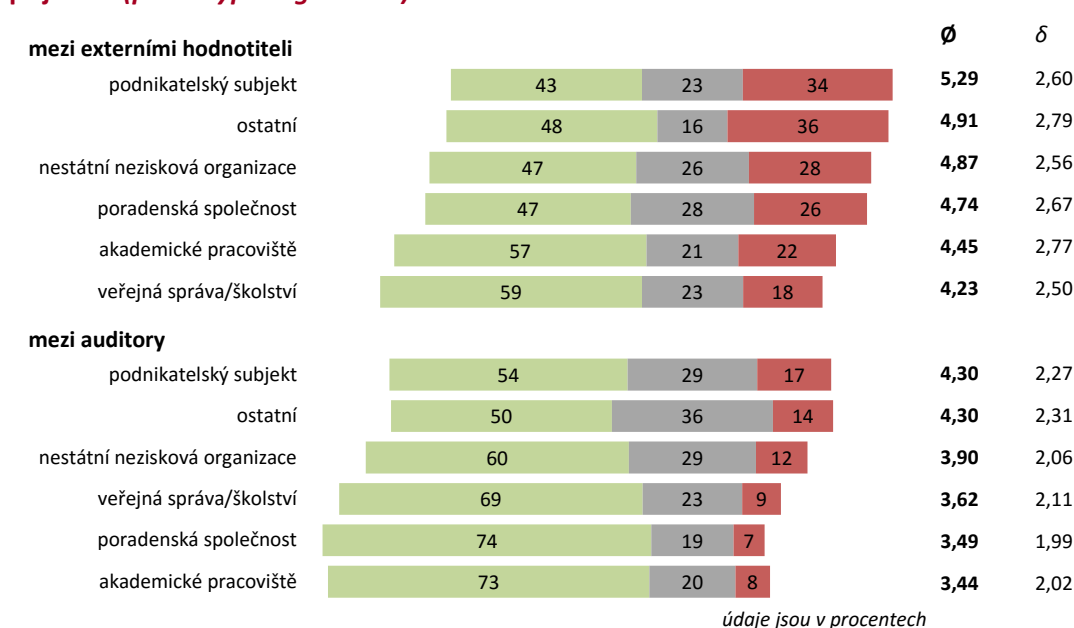

Pozn.: symbolem \emptyset je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Zdroj: INESAN (N=722/747)

Hodnocení rozšířenosti korupce mezi externími hodnotiteli a mezi auditory bylo ovlivněno tím, z jaké byl respondent organizace. Korupci mezi interními hodnotiteli i mezi auditory hodnotili v průměru nejhůře respondenti z podnikatelských subjektů. Více než třetina těchto respondentů vnímá, že korupce je mezi externími hodnotiteli velmi rozšířená, 17 % respondentů z podnikatelského sektoru a 14 % respondentů z ostatních organizací je pak přesvědčeno, že korupce je ve větší míře rozšířená mezi auditory.

Graf 28: Vnímání rozšířenosti korupce v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)

Pozn.: symbolem \emptyset je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$

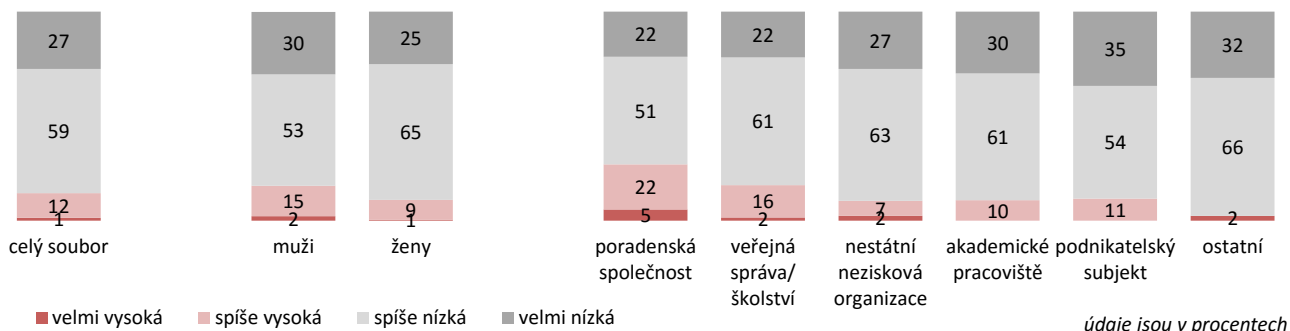
Zdroj: INESAN (N=722)

3.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR

Respondenti z řad žadatelů a příjemců v této části nejprve hodnotili již existující opatření ke snížení korupce v ČR, a to pomocí otázek týkající se posouzení pravděpodobnosti odhalení korupčního jednání a vnímání současné výše trestů za korupční jednání. Dále pak byla hodnocena efektivita konkrétních protikorupčních opatření.

Většina žadatelů a příjemců (86 %) si myslí, že pravděpodobnost odhalení korupčního jednání je v současnosti spíše nebo velmi nízká. Že pravděpodobnost odhalení korupčního jednání je velmi nebo spíše vysoká si ve větší míře myslí muži než ženy a z porovnávaných typů organizací se k tomuto názoru v největší míře přiklání respondenti z poradenských společností.

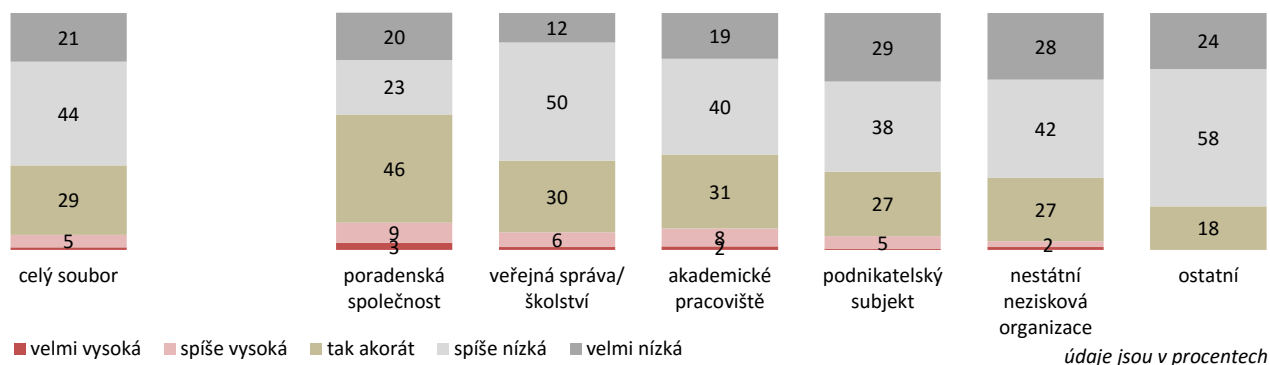
Graf 29: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – pravděpodobnost odhalení korupčního jednání z pohledu žadatelů a příjemců (podle pohlaví a typu organizace)

Pozn.: difference z hlediska pohlaví jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=646)

Téměř dvě třetiny respondentů vnímají současnou výši trestu při prokázání korupčního jednání jako spíše nízkou. Na rozdíl od předchozí otázky u odhadu současné výše trestů není statisticky významný rozdíl mezi muži a ženami. Výši trestů jako vysokou či dostatečnou hodnotí v největší míře respondenti z poradenských společností, oproti respondentům z jiných typů organizací.

Graf 30: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – odhad současné výše trestů při prokázání korupčního jednání z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=618)

Stejně jako u zaměstnanců implementační struktury by i podle největšího počtu žadatelů a příjemců ke snížení korupce v největší míře přispělo posílení oblasti Transparentnosti podle metodiky TAPEE – tedy vyšší transparentnost rozhodování a snížení množství byrokracie. Za nejméně efektivní respondenti považují zaměření se na oblast Vzdělávání, tedy zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru.

Graf 31: Nejeftivnějších opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu žadatelů a příjemců

Pozn.: Respondenti mohli uvádět maximálně 3 odpovědi. Na základě metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“) lze jednotlivá opatření rozčlenit do celkem 5 následujících skupin. (1) Transparentnost: vyšší transparentnost a méně byrokracie (průměrné hodnocení = 45 %), (2) Odpovědnost: posilování individuální morálky (průměrné hodnocení = 29 %), (3) Prosazování: zrychlení práce soudů a orgánů činných v trestním řízení, zpřísnění sankcí a intenzivnější dohled a kontrola (průměrné hodnocení = 23 %), (4) Prevence: kvalitnější právní normy, zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací a přesnější úprava střetu zájmů (průměrné hodnocení = 18%) a (5) Vzdělávání: zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru (průměrné hodnocení = 6 %).
Zdroj: INESAN (N=77)

U jednotlivých opatření byly zkoumány dvě charakteristiky respondentů – pohlaví a typ organizace. Vyšší transparentnost jako efektivní považují ve větší míře respondenti z podnikatelských subjektů (57 %, oproti 46 % průměru), oproti respondentům z ostatních druhů organizací. Muži volili ve větší míře opatření týkající se snížení byrokracie (52 % oproti 44 % v průměru) a zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací (14 % oproti 11 % v průměru), ženy oproti tomu volily častěji opatření týkající se zpřísnění sankcí (24 % oproti 21 % průměru). Respondenti z veřejné správy nebo školství jsou ve větší míře přesvědčeni o efektivitě opatření zaměřeného na kvalitnější právní normy (36 % oproti 30 % průměru). Respondenti z neziskových organizací pak častěji vybírali opatření týkající se zpřísnění střetu zájmů (25 % oproti 14 % průměru) a posílení neziskového sektoru (8 % oproti 3 % průměru).

Tabulka 11: Charakteristika žadatelů a příjemců, kteří častěji než ostatní uváděli jednotlivá opatření ke snížení korupce v ČR

	Pohlaví	Typ organizace
vyšší transparentnost		podnikatelský subjekt (57 %)
méně byrokracie	muži (52 %)	
kvalitnější právní normy		veřejná správa/školství (36 %)
zpřísnění sankcí	ženy (24 %)	
přesnější úprava střetu zájmů		nestátní nezisková organizace (25 %)
zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací	muži (14 %)	
posílení neziskového sektoru		nestátní nezisková organizace (8 %)/ poradenská společnost (8 %)

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačným hodnocením
Zdroj: INESAN

Část respondentů v rámci otevřené otázky využila možnost doplnit další opatření, které by podle nich vedlo ke snížení korupce. Respondenti nejčastěji zmiňovali opatření týkající se posilování morálky, zjednodušení pravidel, zvýšení transparentnosti a osobní odpovědnosti za svá rozhodnutí.

Tabulka 12: Další spontánně uvedená opatření snižující korupci v ČR (TOP 10) z pohledu žadatelů a příjemců

posilování morálky	13 %
jasná a jednoduchá pravidla	9 %
transparentnost	9 %
zvýšení osobní odpovědnosti za svá rozhodnutí	9 %
adekvátní ohodnocení odpovědných pracovníků	8 %
vysoký trestní postih	7 %
důslednost při vyšetřování a trestání	7 %
výuka ve školách o korupci	6 %
boj proti korupci na nejvyšších politických místech	5 %
kvalitnější práce policie a soudů	5 %

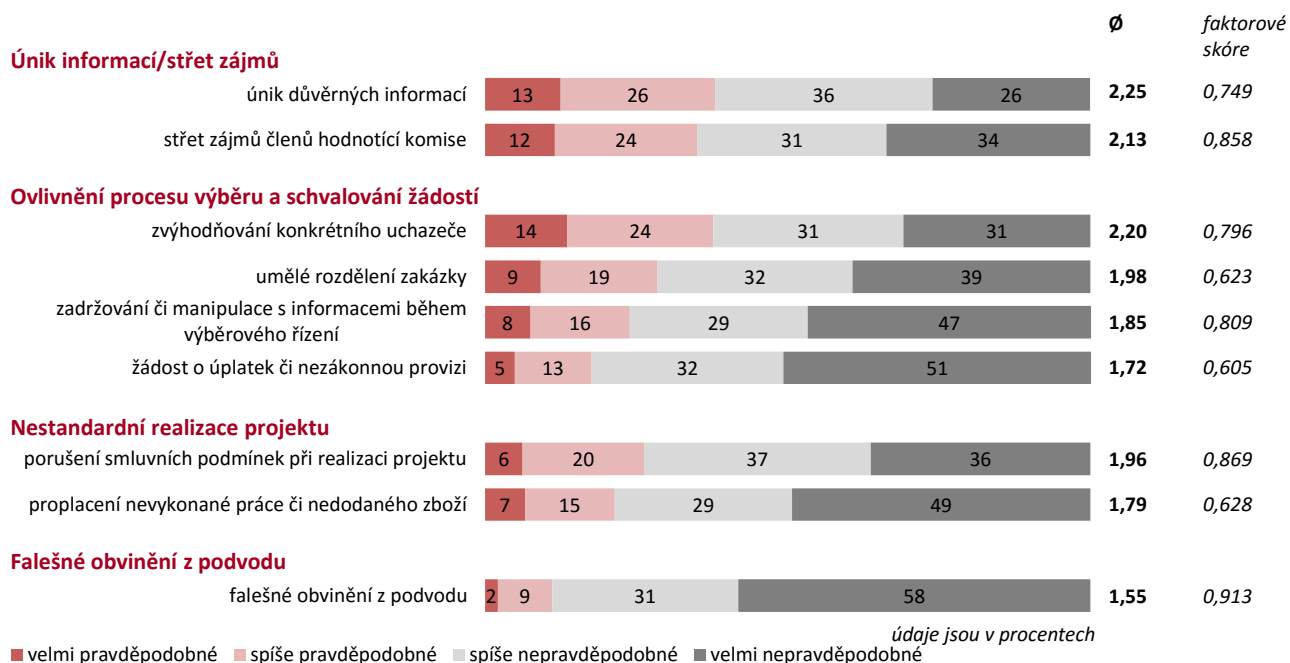
Pozn.: v tabulce jsou prezentovány data získaná v rámci otevřených otázek

Zdroj: INESAN (N=289)

3.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI

V této části byli žadatelé a příjemci požádáni, aby ohodnotili pravděpodobnost výskytu jednotlivých jevů souvisejících s korupcí při výběru a hodnocení některého z jimi podávaných projektů. Jevy byly rozděleny na základě faktorové analýzy do čtyř skupin: „únik informací/střet zájmů“, „ovlivnění procesu výběru a schvalování žádostí“, „nestandardní realizace projektu“ a „falešné obvinění z podvodu“. Ze všech zkoumaných jevů je podle respondentů v podobě žadatelů a příjemců **nejpravděpodobnější únik důvěrných informací, nejméně pravděpodobné je pak falešné obvinění z podvodu.**

Graf 32: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v souvislosti s výběrem a hodnocením podaných projektových žádostí z pohledu žadatelů a příjemců

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi nepravděpodobné a 4=velmi pravděpodobné

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny jevů) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru přispění dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Uvedené čtyři faktory vysvětlují 82,1 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=607/593/611/596/603/597/601/607/576)

V rámci první skupiny výroků je podle respondentů nejpravděpodobnější výskyt úniku důvěrných informací, který se může vyskytnout podle 39 % respondentů. Z druhé skupiny jevů je podle respondentů

nejpravděpodobnější zvýhodňování určitého uchazeče, které jako pravděpodobné vnímá 38 % respondentů. Ve skupině „nestandardní realizace projektu“ je podle čtvrtiny respondentů pravděpodobné porušení smluvních podmínek při realizaci projektu. Falešné obvinění z podvodu je pravděpodobné pouze podle 12 % respondentů.

U hodnocení pravděpodobnosti výskytu pěti z těchto zkoumaných jevů se projevují statisticky významné rozdíly mezi jednotlivými typy organizací. Výskyt tří z těchto jevů, konkrétně střet zájmů členů hodnotící komise, zvýhodňování konkrétního uchazeče a zadržování či manipulace s informacemi během výběrového řízení je ve větší míře pravděpodobná podle respondentů z poradenských společností než podle respondentů z ostatních typů organizací. Pravděpodobnost úniku důvěrných informací je pak ve větší míře vyšší podle respondentů z podnikatelských subjektů a akademických pracovišť. Podle respondentů z podnikatelských subjektů je také ve větší míře pravděpodobná žádost o úplatek či nezákonnou provizi.

Tabulka 13: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v souvislosti s výběrem a hodnocením podaných projektových žádostí z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)

	veřejná správa/ školství	nestátní nezisková organizace	akademické pracoviště	podnikatelský subjekt	poradenská společnost	ostatní
únik důvěrných informací	32 %	35 %	46 %	46 %	43 %	38 %
střet zájmů členů hodnotící komise	25 %	43 %	44 %	39 %	46 %	39 %
zvýhodňování konkrétního uchazeče	31 %	35 %	49 %	42 %	58 %	30 %
zadržování či manipulace s informacemi během výběrového řízení	17 %	24 %	25 %	31 %	38 %	26 %
žádost o úplatek či nezákonnou provizi	11 %	13 %	13 %	30 %	24 %	23 %

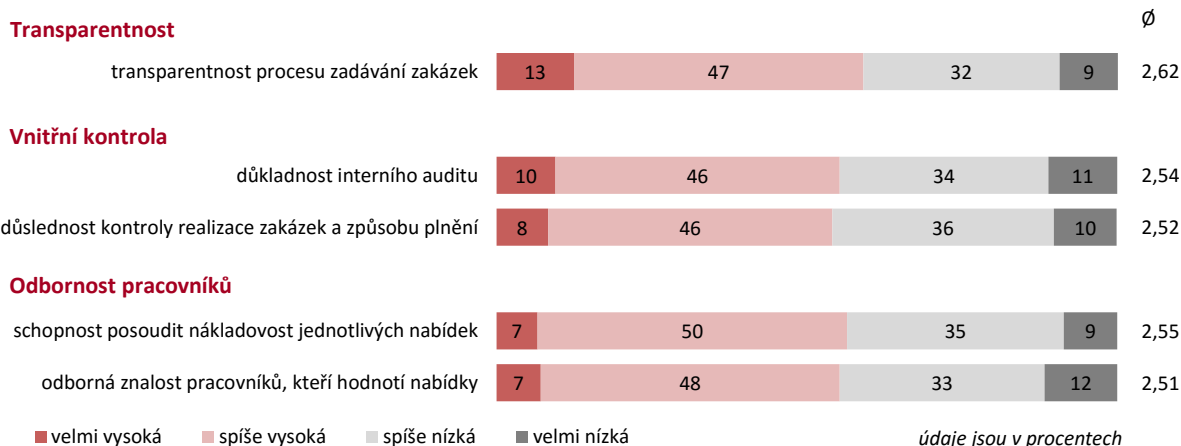
Pozn.: Dopočet do 100 % v rámci jednotlivých polí tabulky představují respondenti, kteří hodnotí výskyt daných jevů jako nepravděpodobný; šedou barvou jsou označeny nejvyšší hodnoty

Pozn.: difERENCE jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$

Zdroj: INESAN

Žadatelé a příjemci dále hodnotili úroveň zadavatelů, tedy obecně subjektů, které mohou vyhlašovat veřejné zakázky, v pěti oblastech souvisejících se zadáváním těchto zakázek. Ve všech hodnocených oblastech více než polovina respondentů hodnotila úroveň zadavatelů jako spíše nebo velmi vysokou. Nejlépe byla hodnocena transparentnost zadávání veřejných zakázek, kterou jako velmi nebo spíše vysokou chápe 60 % respondentů.

Graf 33: Úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu žadatelů a příjemců

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi nízká a 4=velmi vysoká; rozdělení položek vychází z metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“)

Zdroj: INESAN (N=554/506/554/545/537)

Čtyři z pěti hodnocených úrovní hodnotí ve větší míře pozitivně žadatelé a příjemci z veřejné správy než respondenti z jiných typů organizací, což může souviset s větší znalostí principů zadávání veřejných zakázek v rámci veřejného sektoru. Schopnost posoudit nákladovost jednotlivých nabídek pak byla hodnocena v největší míře pozitivně respondenty z poradenských společností.

Tabulka 14: Vysoká úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)

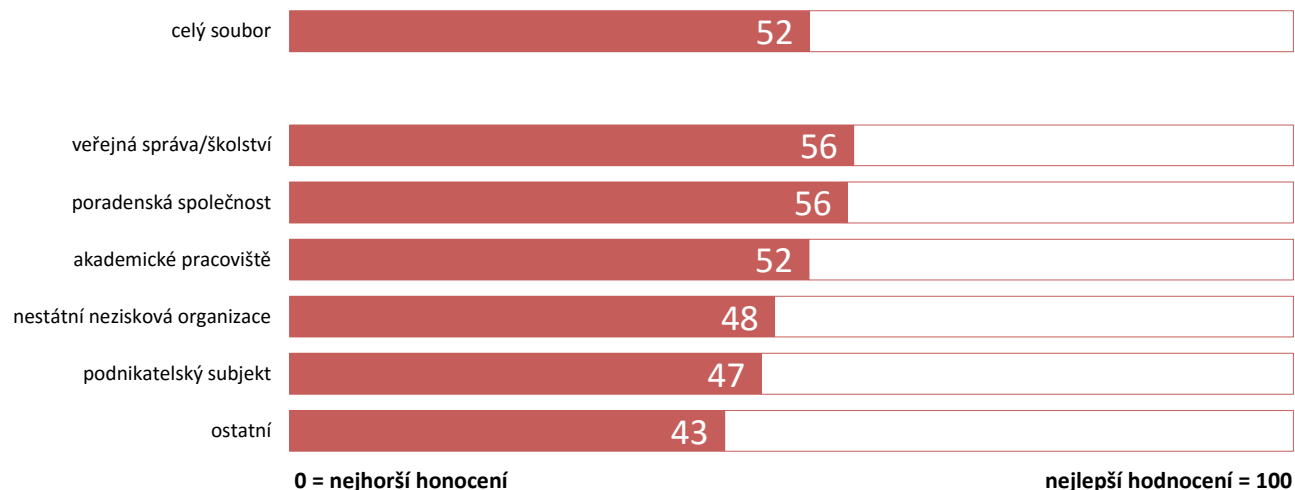
	veřejná správa/ školství	nestátní nezisková organizace	akademické pracoviště	podnikatelský subjekt	poradenská společnost	ostatní
transparentnost procesu zadávání zakázek	72 %	53 %	59 %	44 %	61 %	41 %
důkladnost interního auditu	68 %	47 %	52 %	44 %	52 %	36 %
důslednost kontroly realizace zakázek a způsobu plnění	64 %	52 %	51 %	46 %	60 %	24 %
schopnost posoudit nákladovost jednotlivých nabídek	64 %	54 %	64 %	43 %	68 %	41 %
odborná znalost pracovníků, kteří hodnotí nabídky	64 %	44 %	61 %	48 %	51 %	44 %

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti, kteří hodnotí úroveň zadavatelů jako nízkou; šedou barvou jsou označeny nejvyšší hodnoty

Zdroj: INESAN

Z celkového skóre úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek nejlépe hodnotí respondenti z veřejné správy a z poradenských společností. Respondenti z akademických pracovišť je hodnotí průměrně, respondenti z ostatních typů organizací je pak hodnotí podprůměrně.

Graf 34: Úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnné skóre z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)

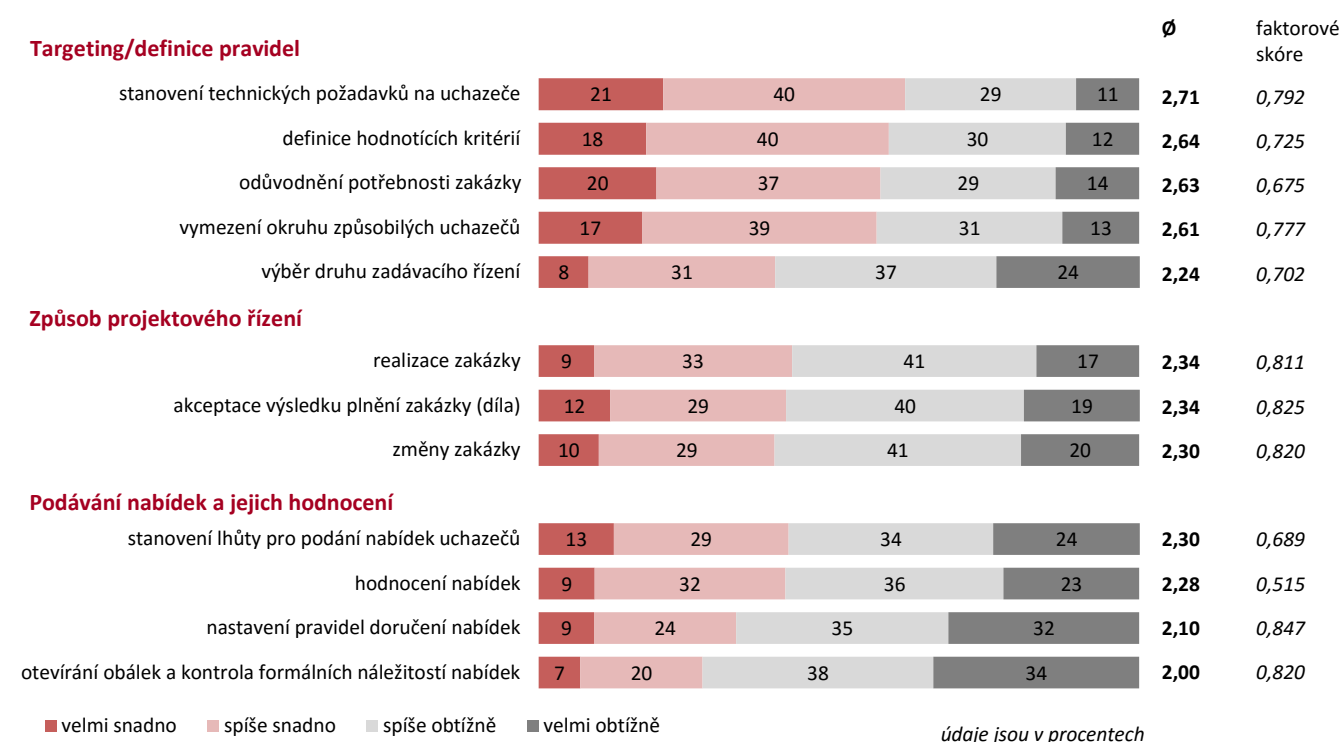
Pozn.: souhrnné skóre vyjadřuje agregovaný pohled na hodnocení všech pěti oblastí charakterizujících úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek; skóre vyjadřuje celkovou úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek na škále 0 až 100, kde 0 představuje nejhorší hodnocení (tzn., že celková úroveň je velmi nízká) a 100 nejlepší hodnocení (tzn., že celková úroveň je velmi vysoká); hodnota 50 pak znamená, že celková úroveň zadavatelů v oblasti zadávání veřejných zakázek je vnímána nejednoznačně, tj. ani jako nízká, ani jako vysoká

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$

Zdroj: INESAN (N=476)

Podle žadatelů a příjemců je nejsnadněji možné u veřejných zakázek ze strany zadavatele neoprávněně ovlivnit targeting a definici pravidel veřejné zakázky, nejobtížněji je pak možné ovlivnit podávání nabídek a jejich hodnocení. Ze všech hodnocených činností je podle respondentů v největší míře možné ovlivnit stanovení technických podmínek na uchazeče, definici hodnotících kritérií, odůvodnění potřebnosti zakázky a vymezení okruhu způsobilých uchazečů. Nejméně ovlivnitelné je pak podle žadatelů a příjemců otevírání obálek a kontrola formálních náležitostí nabídky.

Graf 35: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu žadatelů a příjemců

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi obtížně a 4=velmi snadno

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny činností) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty označené kurzívou a zaokrouhlené na tři desetinná místa) představují míru přispění dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota, tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Dané tři faktory vysvětlují 74,7 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=561/559/552/553/544/543/523/529/554/557/553/554)

U hodnocení deseti z těchto činností se projevují statisticky významné rozdíly mezi jednotlivými typy organizací. Pět z těchto činností, konkrétně odůvodnění potřeby zakázky, stanovení technických požadavků na uchazeče, definice hodnotících kritérií, hodnocení nabídek a změny zakázky, hodnotí jako snadno ovlivnitelné ve větší míře respondenti z poradenských společností. Pravděpodobnost ovlivnění potřeby zakázky je vyšší také podle respondentů z akademických pracovišť.

Tabulka 15: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)

	veřejná správa/ školství	nestátní nezisková organizace	akademické pracoviště	podnikatelský subjekt	poradenská společnost	ostatní
odůvodnění potřeby zakázky	46 %	56 %	70 %	66 %	71 %	57 %
výběr druhu zadávacího řízení	30 %	46 %	40 %	51 %	33 %	56 %
vymezení okruhu způsobilých uchazečů	47 %	65 %	59 %	66 %	57 %	57 %
stanovení technických požadavků na uchazeče	52 %	70 %	55 %	70 %	81 %	61 %
definice hodnotících kritérií	50 %	66 %	52 %	65 %	78 %	59 %
stanovení lhůty pro podání nabídek uchazečů	36 %	48 %	28 %	51 %	40 %	59 %
nastavení pravidel doručení nabídek	27 %	46 %	27 %	36 %	37 %	44 %
otevírání obálek a kontrola formálních náležitostí nabídek	22 %	33 %	17 %	35 %	31 %	41 %
hodnocení nabídek	33 %	47 %	34 %	50 %	53 %	50 %
změny zakázky	32 %	46 %	30 %	48 %	53 %	50 %

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti, kteří hodnotí možnost ovlivnění jednotlivých činností jako obtížné; šedou barvou jsou označeny nejvyšší hodnoty

Zdroj: INESAN

Hodnocení jednotlivých činností se také lišilo podle toho, jak respondenti hodnotili možnost získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku a úroveň zadavatele v oblasti zadávání veřejných zakázek. Respondenti, kteří si myslí, že ve veřejném sektoru je možné snadno získat zakázku bez provize či úplatku, si zároveň v menší míře myslí, že je možné ze strany zadavatele neoprávněně ovlivnit jednotlivé zkoumané činnosti. Respondenti, kteří hodnotili úroveň zadavatele v oblasti zadávání veřejných zakázek pozitivně si také v menší míře myslí, že je ze strany zadavatele možné jednotlivé oblasti ovlivnit.

Tabulka 16: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu žadatelů a příjemců (podle hodnocení možnosti získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku/podle úrovně zadavatele v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnného skóre)

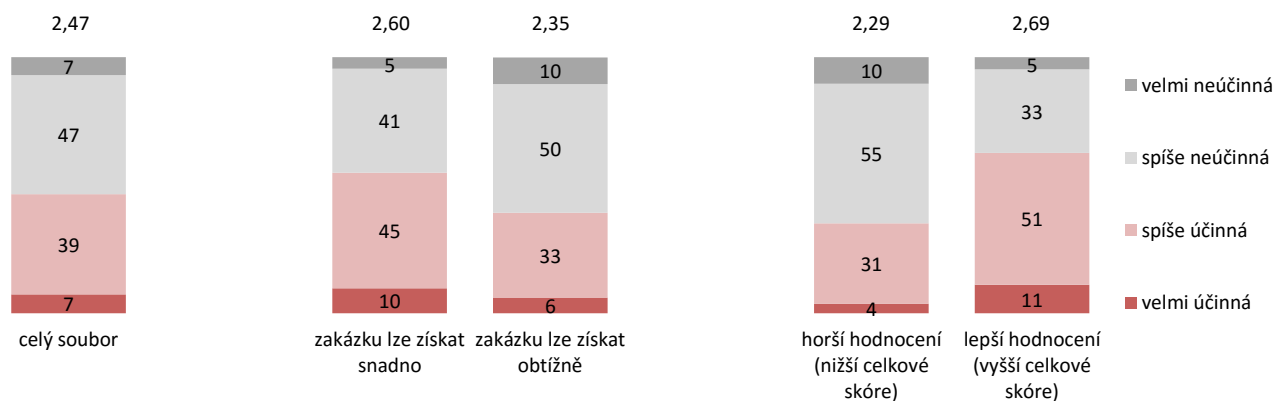
	hodnocení možnosti získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku		úroveň zadavatele v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnného skóre	
	zakázku lze získat snadno	zakázku lze získat obtížně	horší hodnocení (nižší celkové skóre)	lepší hodnocení (vyšší celkové skóre)
odůvodnění potřebnosti zakázky	45 %	68 %	70 %	36 %
výběr druhu zadávacího řízení	28 %	49 %	52 %	24 %
vymezení okruhu způsobilých uchazečů	47 %	67 %	69 %	39 %
stanovení technických požadavků na uchazeče	50 %	71 %	75 %	43 %
definice hodnotících kritérií	47 %	68 %	75 %	38 %
stanovení lhůty pro podání nabídek uchazečů	32 %	47 %	55 %	27 %
nastavení pravidel doručení nabídek	27 %	39 %	42 %	23 %
otevírání obálek a kontrola formálních náležitostí nabídek	21 %	33 %	37 %	16 %
hodnocení nabídek	26 %	53 %	56 %	19 %
realizace zakázky	33 %	55 %	58 %	22 %
změny zakázky	29 %	49 %	53 %	20 %
akceptace výsledku plnění zakázky (díla)	31 %	52 %	57 %	20 %

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti, kteří hodnotí možnost ovlivnění jednotlivých činností jako obtížně; šedou barvou jsou označeny nejvyšší hodnoty

Zdroj: INESAN

Další otázka byla zaměřena na hodnocení efektivity současných pravidel, která chrání zaměstnance veřejné správy před tím, aby od nich dodavatelé nebo uchazeči chtěli nějaké zvýhodnění.

Graf 36: Vnímání účinnosti ochrany zaměstnanců veřejné správy před korupčním jednáním z pohledu žadatelů a příjemců (podle hodnocení možnosti získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku/podle úrovně zadavatele v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnného skóre)

Pozn. hodnoty nad grafem vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi neúčinná a 4=velmi účinná

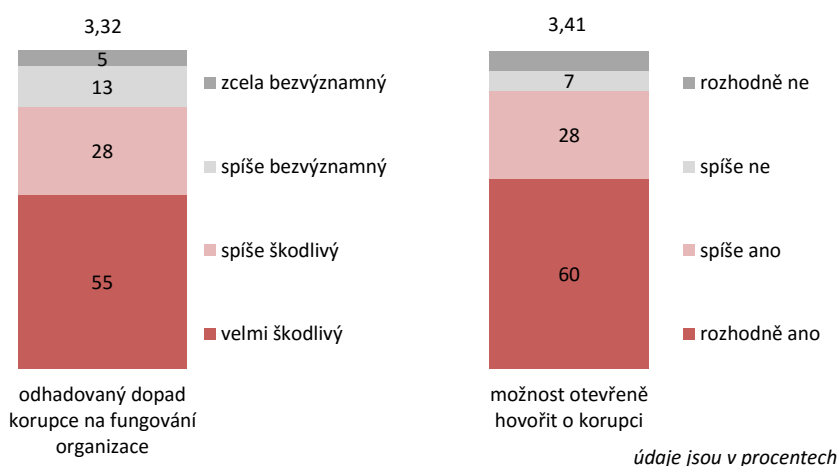
Zdroj: INESAN (N=665)

Tato pravidla jsou spíše nebo velmi účinná pouze podle 46 % respondentů. Podle žadatelů jsou tedy zaměstnanci veřejné správy nedostatečně chráněni před korupčními tlaky. Jako účinná hodnotí pravidla především ti respondenti, kteří si myslí, že veřejnou zakázku lze bez provize či úplatku získat snadno, případně ti, kteří lépe hodnotí úroveň zadavatele v oblasti veřejných zakázek.

3.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH

Většina žadatelů a příjemců (83 %) si myslí, že případná korupce by na jejich organizaci měla spíše nebo velmi škodlivý dopad, riziko korupce je tedy příjemci a žadateli vnímáno jako vážné. Podle 88 % respondentů je v jejich organizaci možné o korupci otevřeně hovořit.

Graf 37: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu žadatelů a příjemců

Pozn. hodnoty nad grafy vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde: 1=zcela bezvýznamný a 4=velmi škodlivý, (odhadovaný dopad korupce na fungování organizace) a 1=spíše ano a 4=rozhodně ano (možnost otevřeně hovořit o korupci)

Zdroj: INESAN (N=614/655)

Možnost se otevřeně bavit o korupci vnímají ve větší míře respondenti resp. žadatelé a příjemci z nestátních neziskových organizací a poradenských společností, v nejmenší míře pak respondenti z akademického pracoviště.

Tabulka 17: Podíl žadatelů a příjemců, podle kterých je v jejich organizaci možno o korupci otevřeně hovořit (podle typu organizace)

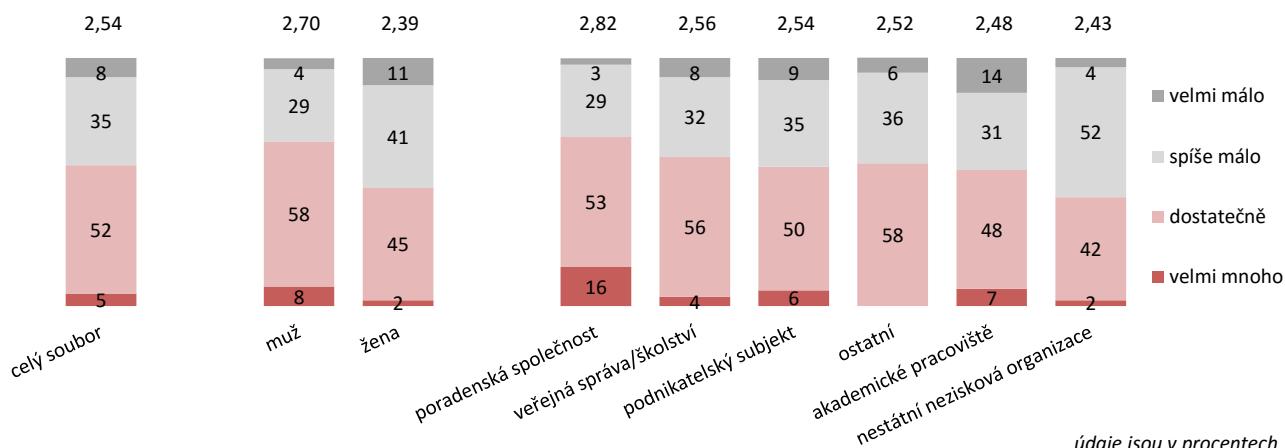
	veřejná správa/ školství	nestátní nezisková organizace	akademické pracoviště	podnikatelský subjekt	poradenská společnost	ostatní
možnost otevřeně v organizaci hovořit o korupci	87 %	95 %	74 %	89 %	93 %	87 %

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti, podle kterých v jejich organizaci není možno otevřeně o korupci hovořit; šedou barvou jsou označeny nejvyšší hodnoty

Zdroj: INESAN

Více než polovina respondentů má v současné době dostatečně nebo mnoho informací o tom, jak čelit případné korupci. Tyto informace mají ve větší míře muži než ženy. Z hlediska typu organizace mají tyto informace v největší míře respondenti z poradenských společností, v nejmenší pak respondenti z nestátních neziskových organizací.

Graf 38: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu žadatelů a příjemců (podle pohlaví/podle typu organizace)

údaje jsou v procentech

Pozn.: hodnoty nad grafem vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi málo a 4=velmi mnoho

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$

Zdroj: INESAN (N=642)

Co se týká již nastavených protikorupčních pravidel v jednotlivých organizacích, 62 % respondentů deklaruje, že jejich organizace má vlastní etický kodex, podle více než poloviny respondentů pak v jejich organizaci existuje vymezení pravidel jednání soukromého a veřejného sektoru. Pouze 31 % respondentů však deklaruje, že mají v organizaci zavedenou protikorupční strategii a pouze podle 28 % respondentů je v organizaci zavedená ochrana whistleblowerů.

Graf 39: Podíl žadatelů a příjemců, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci

údaje jsou v procentech

Zdroj: INESAN (N=624/582/622/571/581/579/576/528)

U čtyř ze zkoumaných protikorupčních opatření se vyskytl statisticky významný rozdíl mezi odpověďmi žadatelů a příjemců z jednotlivých organizací. Formálně stanovený postup, jak má pracovník hlásit podezření z korupce a protikorupční strategii mají dle svých slov v organizaci ve větší míře respondenti z veřejné správy. Vlastní etický kodex deklaruji ve větší míře respondenti z nestátních neziskových organizací a ochranu whistleblowerů pak respondenti z poradenských společností.

Tabulka 18: Podíl žadatelů a příjemců, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci (podle typu organizace)

	veřejná správa/ školství	nestátní nezisková organizace	akademické pracoviště	podnikatelský subjekt	poradenská společnost	ostatní
formálně stanovený postup, jak má pracovník hlásit podezření z korupce	50 %	27 %	23 %	33 %	36 %	20 %
ochrana whistleblowerů	33 %	20 %	5 %	29 %	43 %	21 %
protikorupční strategie	40 %	20 %	13 %	28 %	36 %	21 %
vlastní etický kodex	62 %	75 %	64 %	57 %	63 %	49 %

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti, podle kterých v jejich organizaci daná opatření zavedená nejsou; šedou barvou jsou označeny nejvyšší hodnoty
Zdroj: INESAN

Průměrně mají v organizaci žadatelé a příjemci zavedeno 3,1 opatření. Tento počet se liší podle typu organizace. Nejvíce (3,5) opatření průměrně deklarují respondenti z poradenských společností, nejméně (2,3) pak respondenti z akademických pracovišť.

Graf 40: Celkový počet zavedených protikorupčních opatření z pohledu žadatelů a příjemců (podle typu organizace)

údaje vyjadřují průměrný počet opatření

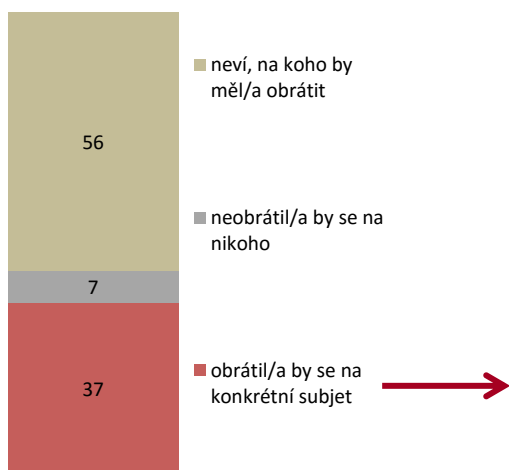
Pozn.: difference jsou statisticky nevýznamné

Pozn.: údaje se vztahují jen k respondentům, kteří ohodnotili všech osm dotazovaných opatření

Zdroj: INESAN (N=443)

Poslední otázka byla zaměřena na to, na koho by se respondent obrátil v případě nejasností či dotazů týkajících se korupce. **Více než polovina respondentů z řad žadatelů a příjemců neví, na koho by se měla obrátit**, 7 % by se pak neobrátilo na nikoho. Pokud by se respondenti na někoho obrátili, nejčastěji by to byl jejich nadřízený, případně Policie ČR nebo státní zástupce.

Graf 41: Konzultace v souvislosti s korupcí

Zdroj: INESAN (N=662/244)

Subjekty, se kterými by respondenti konzultovali nejasnosti týkající se korupce (TOP 10)	
nadřízený/vedoucí/ředitel	29 %
Policie ČR/státní zástupce	22 %
právník/advokát/právní oddělení	16 %
protikorupční linka	4 %
hledal/a bych na internetu	4 %
Transparency International/nezisková organizace	4 %
zřizovatel/majitel	2 %
řídící orgán	2 %
MMR	1 %
ÚHOS	1 %

4. CÍLOVÁ SKUPINA: ČLENOVÉ PRACOVNÍCH SKUPIN – NEPLACENÍ Z OPTP

4.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE

Všechny zkoumané jevy chápe nadpoloviční většina členů pracovních skupin s jistotou jako korupci. V největší míře s jistotou vnímají jako korupci zneužití svěřených pravomocí (84 %), padělání dokumentů (85 %) a přijímání či poskytování úplatků (77 %). Zbylé dvě kategorie chápe jako korupci s jistotou přibližně dvě třetiny dotazovaných.

Graf 42: Vnímání obsahu pojmu korupce z pohledu členů pracovních skupin

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=rozhodně ne a 4=rozhodně ano

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny forem korupce) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Oba faktory vysvětlují 72,0 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=95/93/91/95/91)

Přijímání a poskytování úplatků chápou ve větší míře jako korupci především respondenti, kteří v organizaci působí déle než pět let (98 %), oproti respondentům, kteří v organizaci působí kratší dobu (87 %). Respondenti působící déle také ve větší míře (100 %) vnímají protislužbu jako formu korupce oproti respondentům, kteří jsou v organizaci kratší dobu (90 %). Padělání dokumentů chápou jako korupci ve větší míře ženy (98 %) než muži (87 %). Upřednostňování určitého dodavatele pak ve větší míře chápou jako korupci respondenti z veřejné správy (97 %), oproti respondentům z jiných organizací (83 %).

Tabulka 19: Charakteristiky členů pracovních skupin, kteří častěji než ostatní souhlasí/nesouhlasí s jednotlivými definicemi korupce

		Pohlaví	Délka působení v prostředí ESI fondů	Typ organizace
přijímání či poskytování úplatků	rozhodně či spíše ano		více než 5 let (98 %)	
	rozhodně či spíše ne		maximálně 5 let (13 %)	
protislužba	rozhodně či spíše ano		více než 5 let (100 %)	
	rozhodně či spíše ne		maximálně 5 let (10 %)	
padělání dokumentů	rozhodně či spíše ano	ženy (98 %)		
	rozhodně či spíše ne	muži (13 %)		
upřednostňování určitého dodavatele	rozhodně či spíše ano			veřejná správa (97 %)
	rozhodně či spíše ne			ostatní organizace (17 %)

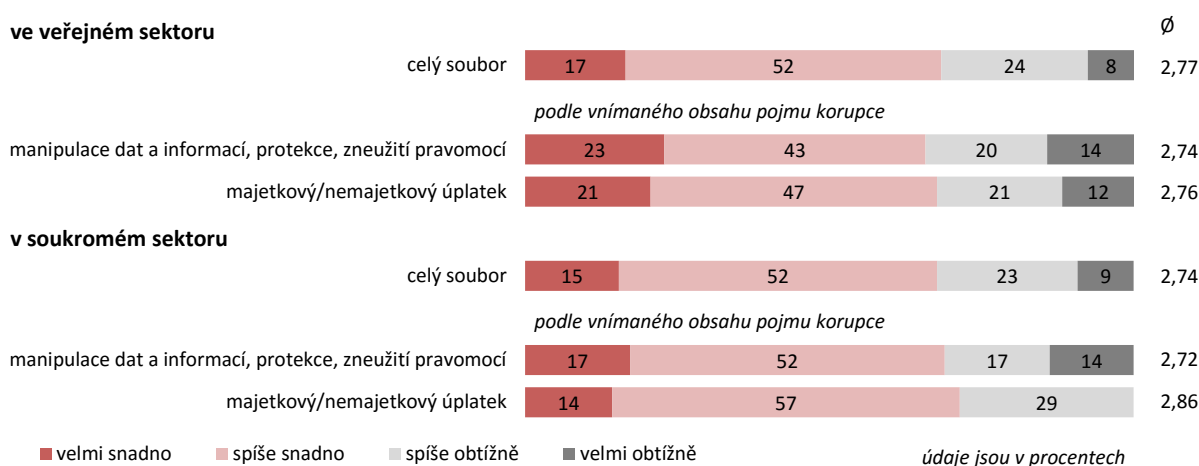
Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačným hodnocením

Zdroj: INESAN

Možnost získat zakázku bez provize či úplatku v soukromém a veřejném sektoru hodnotí respondenti v obou těchto sektorech podobně. Celkem 69 % respondentů si myslí, že získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku je snadné, o soukromém sektoru to takto hodnotí 67 % respondentů. Celkem 8 % respondentů pak věří, že ve veřejném sektoru je možné získat zakázku bez provize nebo úplatku jen velmi obtížně, případně vůbec. V soukromém sektoru pak tomuto věří 9 % respondentů.

Respondenti, kteří mají pojem korupce spojený spíše s majetkovým či nemajetkovým úplatkem, hodnotí průměrně hůře korupci ve veřejném než v soukromém sektoru a naopak, respondenti, kteří mají pojem korupce spojený spíše s ostatními jevy, hodnotí korupci průměrně hůře v soukromém než ve veřejném sektoru.

Graf 43: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku z pohledu členů pracovních skupin (podle vnímaného obsahu pojmu korupce)

Pozn.: symbolem ∅ je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi obtížně a 4=velmi snadno
Zdroj: INESAN (N=79/65)

Na základě těchto odpovědí lze rozdělit respondenty resp. členy pracovních skupin do celkem čtyř skupin. Největší množství respondentů spadá do první skupiny – 48 % respondentů si myslí, že je snadné získat zakázku bez provize či úplatku jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru. Druhou největší skupinu (22 %) tvoří respondenti, kteří si myslí, že je bez úplatku obtížné získat zakázku ve veřejném sektoru, ale snadné v soukromém sektoru. Že je obtížné bez úplatku získat zakázku v obou sektorech si myslí 16 % respondentů a pouze 14 % si myslí, že je bez úplatku snadné získat zakázku ve veřejném sektoru, ale obtížné v soukromém.

Tabulka 20: Segmentace členů pracovních skupin podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru

		získat zakázku bez provize či úplatku v soukromém sektoru lze:	
		snadno	obtížně
získat zakázku bez provize či úplatku ve veřejném sektoru lze:	snadno	48 %	14 %
	obtížně	22 %	16 %

Pozn.: podíl homogenních odpovědí (tzn. podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získat zakázku jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru v obou případech buď jako snadné nebo naopak jako obtížné)= 64 %; Σ=100 %
Zdroj: INESAN (N=63)

Respondenti, kteří uvedli svůj názor na to, kdy byla podle nich korupce v ČR největší, nejčastěji zmiňovali 90. léta, což uvedla téměř třetina členů pracovních skupin. Respondenti si dále myslí, že korupce je stále na stejné úrovni, případně že se časem zhoršuje.

Tabulka 21: Odhad období, ve kterém byla korupce největší dle členů pracovních skupin z pohledu členů pracovních skupin

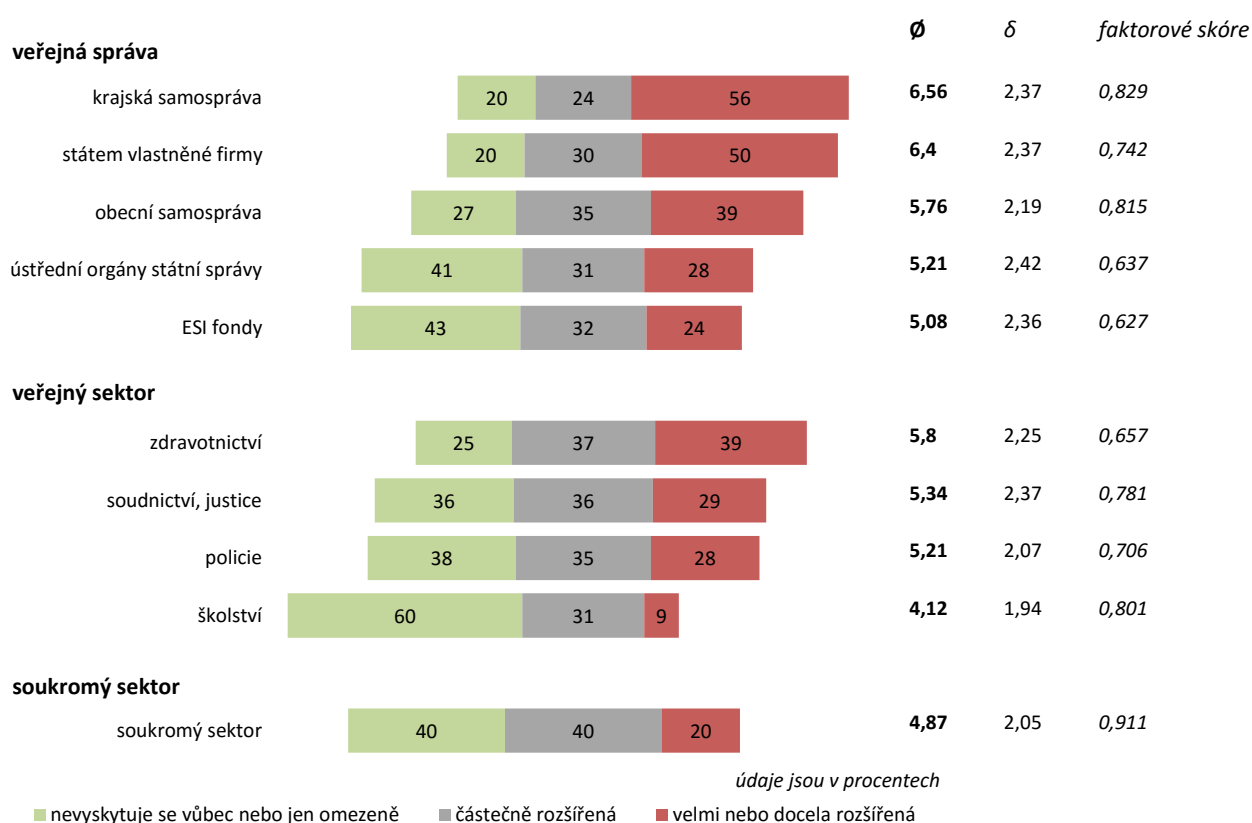
1993–2000	31 %
je stále na stejné úrovni	17 %
pořád se zhoršuje	10 %
1993–2006	10 %
1997–2003	10 %
v období čerpání evropských fondů 2004–2013	7 %

Pozn.: minimální četnost=2

Zdroj: INESAN (N=42)

Více než polovina členů pracovních skupin si myslí, že korupce je v největší míře rozšířená v krajských samosprávách a ve státem vlastněných firmách. Podle 60 % členů pracovních skupin korupce není (nebo jen velmi málo) v oblasti školství a podle 43 % respondentů v oblasti ESI fondů.

Graf 44: Vnímání rozšířenosti korupce ve vybraných oblastech z pohledu členů pracovních skupin

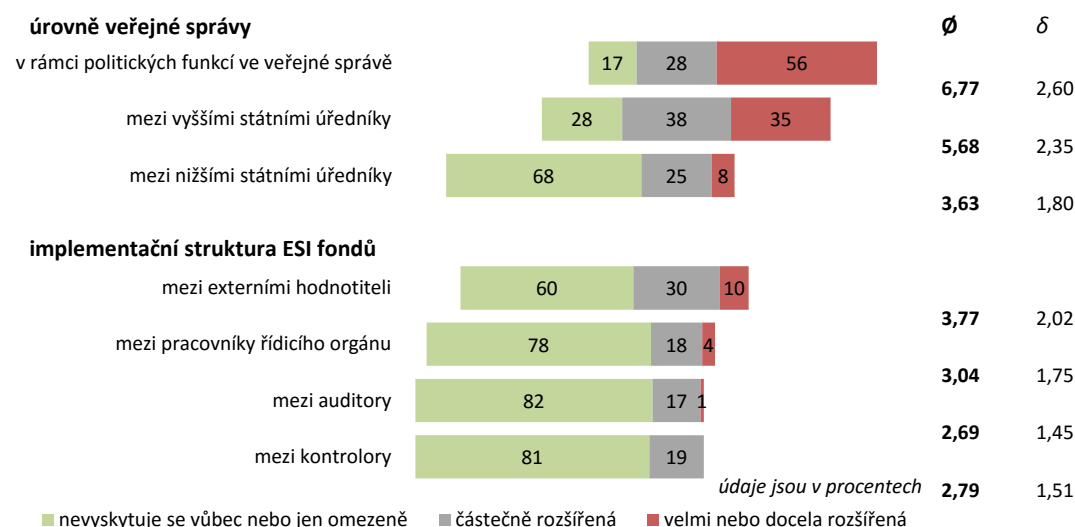
Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny oblastí) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Uvedené tři faktory vysvětlují 72,9 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=90)

Při detailnější analýze úrovně veřejné správy a implementační struktury je patrné, že respondenti si korupci v největší míře spojují s politickými funkcemi ve státní správě (56 %), případně s vyššími státními úředníky (35 %). Oblasti ESI fondů jsou z hlediska výskytu korupce hodnoceny velmi pozitivně. Pouze 10 % respondentů si myslí, že korupce je rozšířena mezi externími hodnotiteli. Nejméně je podle respondentů korupce rozšířena mezi auditory a kontrolory.

Graf 45: Vnímání rozšířenosti korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu členů pracovních skupin

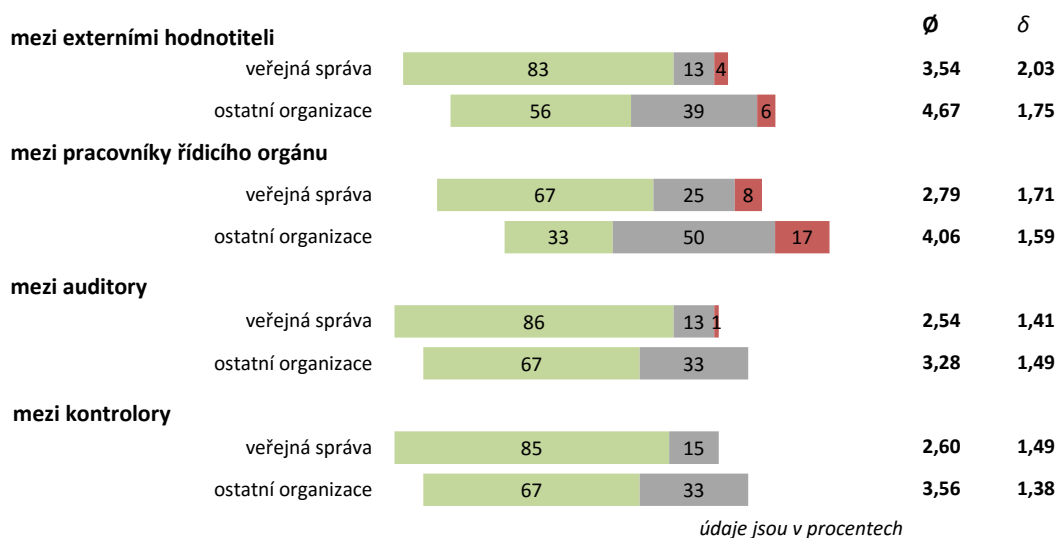

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Zdroj: INESAN (N=90)

Vnímání těchto oblastí v rámci implementační struktury ESI fondů je ovlivněno tím, ve které organizaci respondent pracuje. Všechny tyto oblasti jsou v průměru lépe hodnoceny respondenty zaměstnanými ve veřejné správě než respondenty, zaměstnanými v ostatních organizacích.

Graf 46: Vnímání rozšířenosti korupce v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu členů pracovních skupin (podle typu organizace)

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

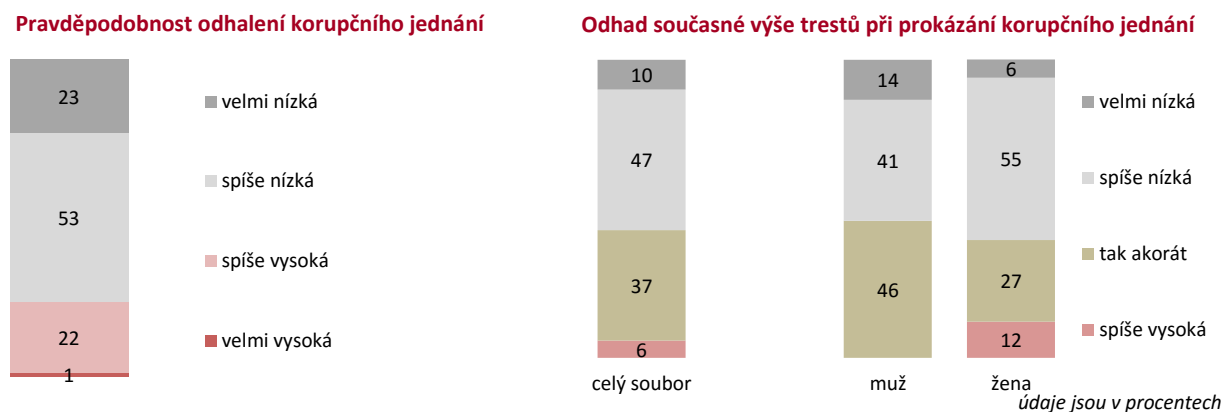
Pozn.: diference z hlediska typu organizace jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0,05$

Zdroj: INESAN (N=90)

4.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR

Téměř pětina respondentů resp. členů pracovních skupin si myslí, že v rámci současného nastavení pravidel je pravděpodobnost odhalení korupčního jednání spíše nebo velmi vysoká, 43 % si pak myslí, že aktuální tresty při odhalení korupčního jednání jsou přiměřené nebo dokonce spíše vysoké. To, že aktuální tresty jsou spíše vysoké, vnímají ve větší míře ženy než muži.

Graf 47: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce z pohledu členů pracovních skupin

Pozn.: diference z hlediska pohlaví jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=77/70)

Jako nejefektivnější opatření vedoucí ke snížení korupce hodnotili i členové pracovních skupin opatření patřící do oblasti Transparentnosti podle metodiky TAPEE – tedy snížení množství byrokracie a vyšší transparentnost rozhodování. Za nejméně efektivní respondenti považují zaměření se na oblast Vzdělávání, tedy zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru.

Graf 48: Nejefektivnější opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu členů pracovních skupin

Pozn.: Respondenti mohli uvádět maximálně 3 odpovědi. Na základě metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“) lze jednotlivá opatření rozčlenit do celkem 5 následujících skupin. (1) Transparentnost: vyšší transparentnost a méně byrokracie (průměrné hodnocení = 43 %), (2) Odpovědnost: posilování individuální morálky (průměrné hodnocení = 38 %), (3) Prosazování: zrychlení práce soudů a orgánů činných v trestním řízení, zprísňení sankcí a intenzivnější dohled a kontrola (průměrné hodnocení = 22 %), (4) Prevence: kvalitnější právní normy, zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací a přesnější úprava střetu zájmů (průměrné hodnocení = 20 %) a (5) Vzdělávání: zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru (průměrné hodnocení = 6 %).
Zdroj: INESAN (N=77)

Opatření týkající se snížení množství byrokracie ve větší míře zmiňovali respondenti z jiných organizací než ze státní správy. Intenzivnější dohled a kontrolu pak vybírali častěji ti respondenti, kteří v organizacích pracují více než pět let, oproti těm, kteří tam pracují kratší dobu. Zlepšování vnitřního prostředí organizací je pak efektivní ve větší míře podle mužů než podle žen.

Tabulka 22: Charakteristika členů pracovních skupin, kteří častěji než ostatní uváděli jednotlivá opatření ke snížení korupce v ČR

	Pohlaví	Délka působení v prostředí ESI fondů	Typ organizace
méně byrokracie			ostatní organizace (70 %)
intenzivnější dohled a kontrola		více než 5 let (21 %)	
zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací	muži (27 %)		

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačným hodnocením

Zdroj: INESAN

Celkem 33 respondentů navrhlo nějaká další opatření, mezi pět nejčastěji zmiňovaných patří vyšší odpovědnost jednotlivce v kombinaci s přísnějšími tresty a finanční odpovědností, posílení morálky ve všech oblastech života státu i jednotlivců, větší transparentnost a pochopitelnost rozhodování, ochrana whistleblowerů a větší tlak ze strany médií a veřejnosti.

Tabulka 23: Další spontánně uvedená opatření účinně snižující korupci v ČR z pohledu členů pracovních skupin (TOP 5)

vyšší odpovědnost za slíbené cíle, přísný trest, úhrada částky	7
posílení morálky ve všech oblastech života státu i jednotlivců	4
větší transparentnost (a pochopitelnost) rozhodování	4
ochrana whistleblowerů a svědků	3
větší tlak médií a veřejnosti	3

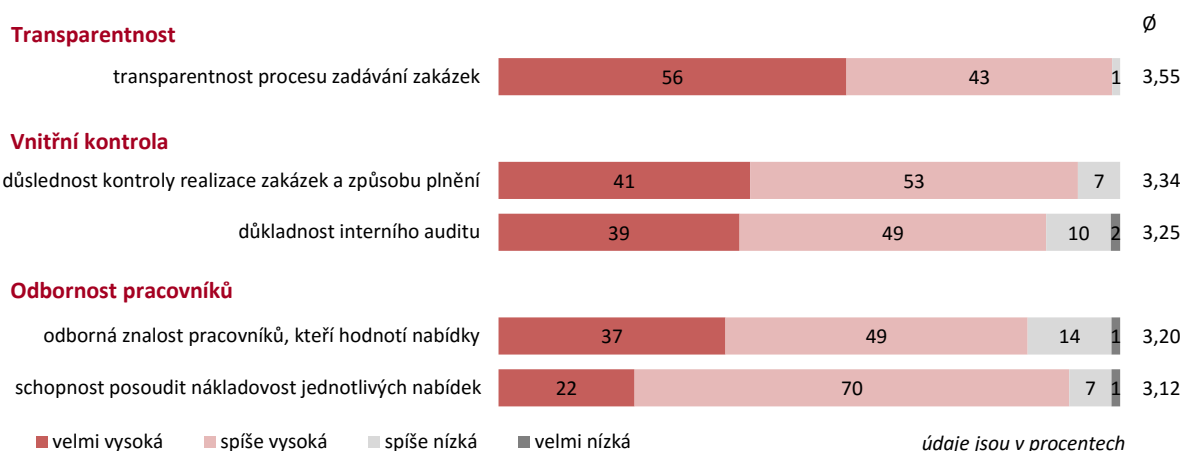
Pozn.: v tabulce jsou prezentovány data získaná v rámci otevřených otázek; hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí

Zdroj: INESAN (N=33)

4.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI

V této části členové pracovních skupin hodnotili úroveň organizace, ve které pracují, v oblastech, které souvisejí se zadáváním veřejných zakázek. Otázka se týkala pouze těch respondentů, kteří jsou v rámci vlastní organizace schopni tyto oblasti vyhodnotit. V průměru nejlépe byla respondenty hodnocena transparentnost procesu zadávání veřejných zakázek, jejíž úroveň vnímala nadpoloviční většina respondentů jako velmi vysokou a pouze 1 % respondentů ji vnímalo jako spíše nízkou. I ostatní oblasti byly v průměru hodnoceny velmi kladně.

Graf 49: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu členů pracovních skupin

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi nízká a 4=velmi vysoká; rozdělení položek vychází z metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“)

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=75/74/67/74/73)

To potvrzuje i celkové skóre, které ukazuje, že respondenti hodnotili všechny zkoumané oblasti spíše pozitivně.

Graf 50: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu členů pracovních skupin – souhrnné skóre

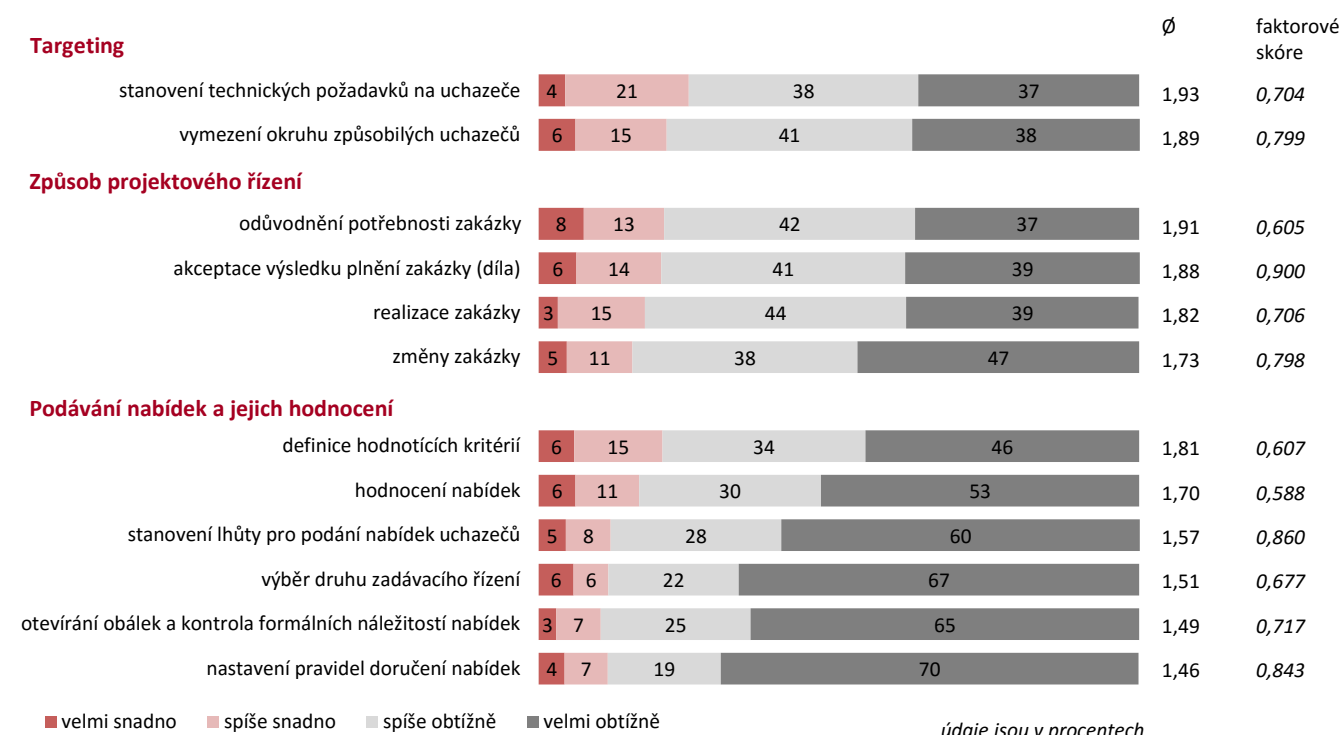
Pozn.: souhrnné skóre vyjadřuje agregovaný pohled na hodnocení všech pěti oblastí charakterizujících úroveň organizací v oblasti zadávání veřejných zakázek; skóre vyjadřuje celkovou úroveň organizací v oblasti zadávání veřejných zakázek na škále 0 až 100, kde 0 představuje nejhorší hodnocení (tzn., že celková úroveň je velmi nízká) a 100 nejlepší hodnocení (tzn., že celková úroveň je velmi vysoká); hodnota 50 pak znamená, že celková úroveň organizací v oblasti zadávání veřejných zakázek je vnímána nejednoznačně, tj. ani jako nízká, ani jako vysoká

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=65)

Při hodnocení možných mezer v pravidlech pro zadávání veřejných zakázek byly hodnocené činnosti na základě faktorové analýzy rozděleny do tří skupin, a to na skupinu „targeting“, „způsob projektového řízení“ a „podávání nabídek a jejich hodnocení“. Obě činnosti zařazené v první skupině, tedy stanovení technických požadavků na uchazeče a vymezení okruhu způsobilých uživatelů, byly hodnoceny průměrně jako nejsnadnější k neoprávněnému ovlivnění. Z druhé skupiny je pak podle respondentů nejsnadnější ovlivnit odůvodnění potřebnosti zakázky a akceptaci jejích výsledků. Ve třetí skupině je pak nejsnadnější ovlivnit podle respondentů definici hodnotících kritérií. Ostatní činnosti je možné podle respondentů ovlivnit obtížněji.

Graf 51: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi obtížně a 4=velmi snadno

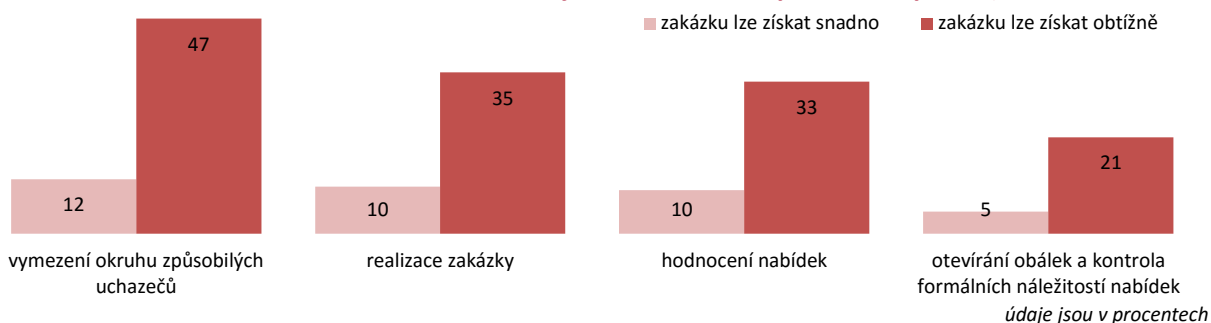
Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny činností) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty označené kurzívou a zaokrouhlené na tři desetinná místa) představují míru přispění dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Dané tři faktory vysvětlují 83,4 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=68/66/67/64/62/64/68/66/67/69/68/69)

U čtyř z těchto hodnocených činností byl statisticky významný rozdíl mezi tím, zda je hodnotil respondent, který věří, že lze snadno ve veřejném sektoru získat zakázku bez provize či úplatku, nebo

respondent, který si myslí, že to lze obtížně. Respondenti, kteří si myslí, že zakázku ve veřejném sektoru lze získat bez provize či úplatku obtížně, ve větší míře než respondenti, kteří si toto nemyslí, vnímají na straně zadavatele prostor pro to, aby někdo ovlivnil vymezení okruhu způsobilých uchazečů, realizaci zakázky, hodnocení nabídek a otevírání obálek pro svůj osobní prospěch.

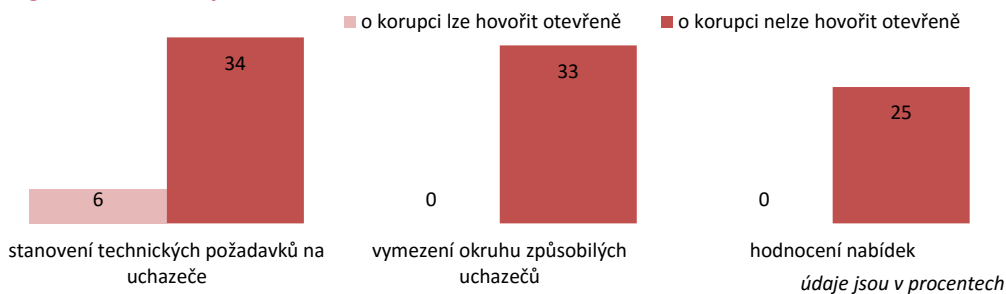
Graf 52: Možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin (podle hodnocení možnosti získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku)

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=59/56/60/61)

U tří z těchto činností byl statisticky významný rozdíl mezi respondenty, kteří deklarují, že u nich v organizaci je možné o korupci otevřeně hovořit a těmi, kdo tuto možnost nevnímají. Respondenti, kteří vnímají, že v jejich organizaci není možné mluvit otevřeně si ve větší míře myslí, že stanovení technických požadavků na uchazeče, vymezení okruhu způsobilých uchazečů a hodnocení nabídek je možné ovlivnit osobou na straně zadavatele, než respondenti, v jejichž organizacích je možné o korupci otevřeně hovořit.

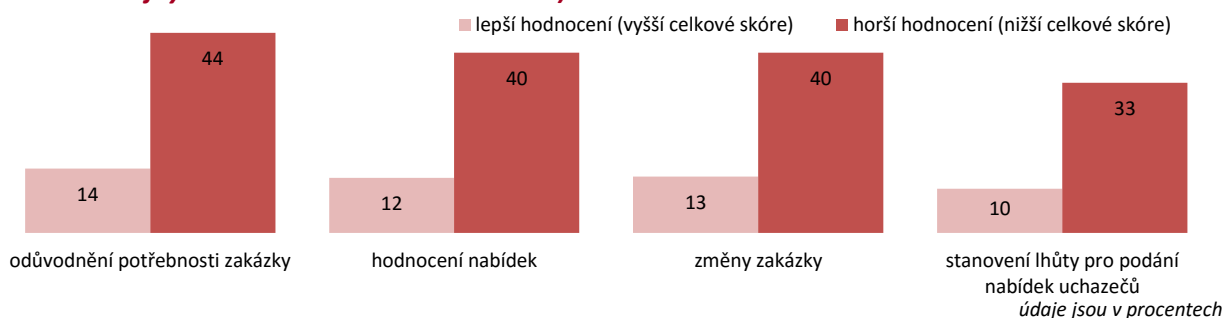
Graf 53: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin (podle možnosti otevřeně hovořit v organizaci o korupci)

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=60/59/60)

Statisticky významné rozdíly byly dále u čtyř činností podle hodnocení úrovně organizace v rámci zadávání veřejných zakázek. Respondenti, kteří lépe hodnotili úroveň své organizace v oblasti veřejných zakázek hůře, byli ve větší míře přesvědčení, že na straně zadavatele je možné ovlivnit veřejnou zakázku ve svůj prospěch prostřednictvím odůvodnění potřeby zakázky, hodnocení nabídek, změn zakázky, případně stanovení lhůty pro podání nabídek uchazečů.

Graf 54: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu členů pracovních skupin (podle úrovně organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek – souhrnného skóre)

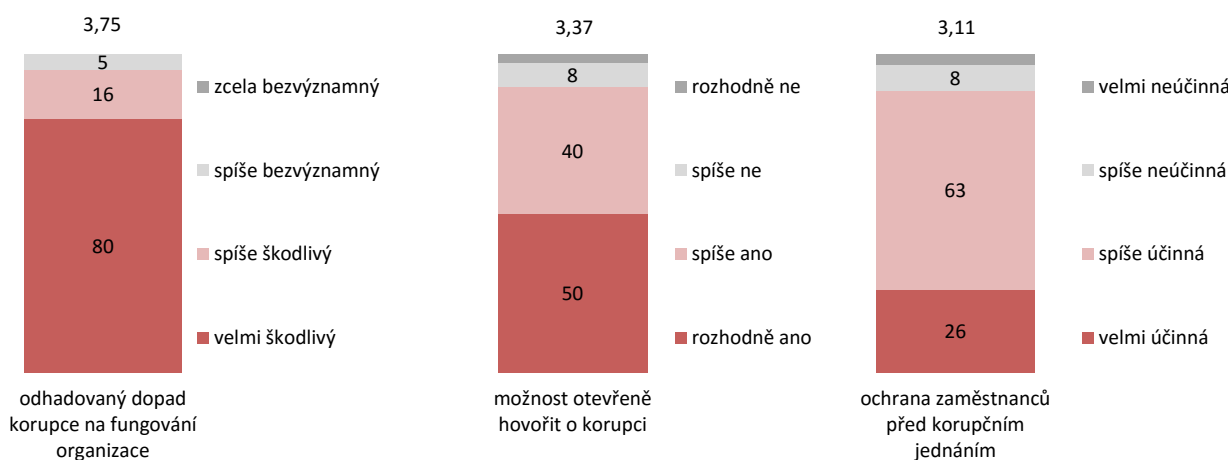
Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$

Zdroj: INESAN (N=58/59/58/60)

4.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH

Respondenti z řad členů pracovních skupin vnímají ve velké míře korupci jako riziko, což vyplývá z toho, že výrazná většina (96 %) respondentů vnímá potenciální dopad korupce na fungování organizace jako velmi či spíše škodlivý. Podle 90 % respondentů je v jejich organizaci možné otevřeně hovořit o korupci a 89 % respondentů vnímá, že aktuálně nastavená pravidla chrání zaměstnance organizace před tím, že by od nich dodavatelé či uchazeči mohli požadovat nějaká zvláštní. Pouze 26 % respondentů však aktuální pravidla chápe jako velmi účinná.

Graf 55: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu členů pracovních skupin

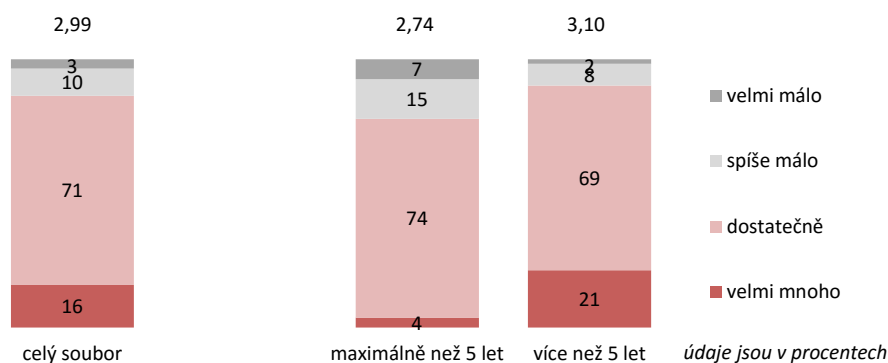
Pozn. hodnoty nad grafy vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde: 1=zcela bezvýznamný a 4=velmi škodlivý, (odhadovaný dopad korupce na fungování organizace), 1=spíše ano a 4=rozhodně ano (možnost otevřeně hovořit o korupci) a 1=velmi neúčinná a 4=velmi účinná (ochrana zaměstnanců před korupčním jednáním)

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=84/78/88)

Celkem 87 % respondentů si myslí, že má dostatečně, případně velmi mnoho, informací o tom, jak čelit případné korupci. Tento pocit mají ve větší míře respondenti, kteří v organizaci pracují déle než pět let (90 %), oproti respondentům, kteří v organizaci pracují kratší dobu (78 %).

Graf 56: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu členů pracovních skupin (podle délky působení v prostředí ESI fondů)

Pozn.: hodnoty nad grafem vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi málo a 4=velmi mnoho

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.10$

Zdroj: INESAN (N=88)

Co se týká již nastavených pravidel, která mají členy pracovních skupin chránit před případnou korupcí, 97 % respondentů deklaruje, že v jejich organizaci je formálně vymezena úprava střetu zájmů, podle 96 % respondentů má jejich organizace vlastní etický kodex. I ostatní opatření jsou podle většiny respondentů v organizaci zavedená. Dvě opatření jsou však respondenty hodnoceny jako zavedené v menší míře, konkrétně opatření týkající ochrany whistleblowerů a kontroly dodržování etických standardů.

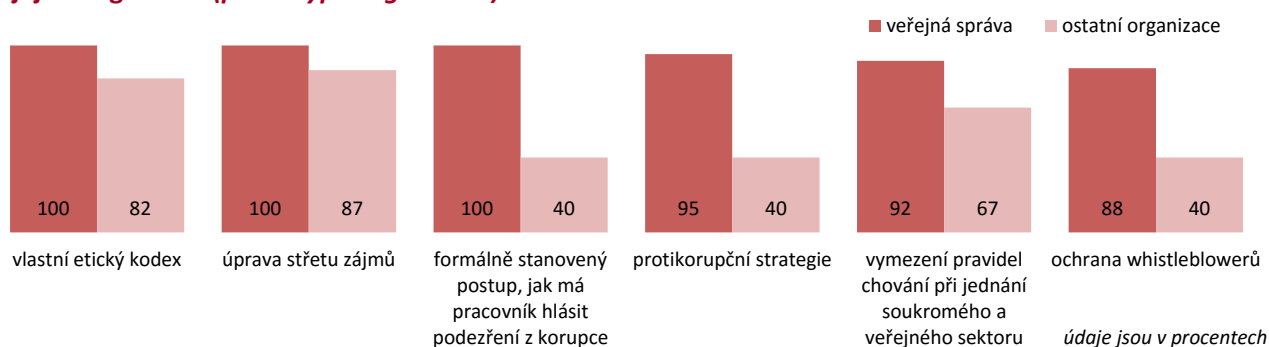
Graf 57: Podíl členů pracovních skupin, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci

Zdroj: INESAN (N=72/84/81/63/80/75/64/60)

Podíl respondentů, podle kterých jsou v organizaci zavedena jednotlivá protikorupční opatření je u šesti těchto opatření ovlivněn tím, zda jsou respondenti zaměstnanci veřejné správy či jiného druhu organizace. Všichni respondenti ze státní správy deklarovali, že je v jejich organizaci formálně stanovený postup, jak má pracovník nahlásit podezření z korupce, úprava střetu zájmů a že mají ve své organizaci vlastní etický kodex. Respondenti z veřejné správy také ve větší míře deklarovali, že mají v organizaci protikorupční strategii, vymezení pravidel chování při jednání soukromého a veřejného sektoru a zavedenou ochranu whistleblowerů.

Graf 58: Podíl členů pracovních skupin, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci (podle typu organizace)

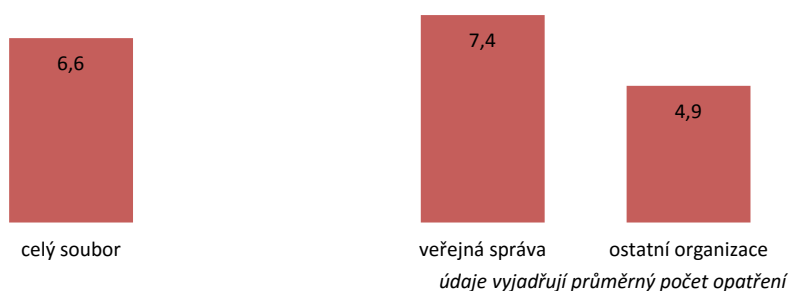

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$

Zdroj: INESAN (N=84/72/81/80/63/64)

Průměrně respondenti deklarovali, že je v jejich organizaci zavedeno 6,6 ze zmíněných osmi protikorupčních opatření, přičemž respondenti ze státní správy deklarovali v průměru 7,4 opatření, oproti tomu respondenti z ostatních organizací pouze 4,9 opatření.

Graf 59: Celkový počet zavedených protikorupčních opatření podle členů pracovních skupin (podle typu organizace)

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$

Pozn.: údata se vztahují jen k respondentům, kteří ohodnotili všech osm dotazovaných opatření

Zdroj: INESAN (N=40)

Při nejasnostech či podezřeních týkajících se korupce by se respondenti v největší míře obrátili na svého nadřízeného, pokud by tento byl z nějakého důvodu nedostupný, obrátili by se nejčastěji na personální odbor, případně na svého kolegu. Pouze 1 % respondentů by se v případě dotazů týkajících se korupce neobrátilo na nikoho.

Tabulka 24: Mechanismy hlášení korupce a otevřenost organizačního prostředí z pohledu členů pracovních skupin

			Na koho byste se obrátil/a, pokud byste se nemohl/a obrátit na primárně uvedeného jedince?					CELKEM
			nadřízený	kolega/kolegyně	personální odbor	někdo jiný	nikdo	
Na koho byste se v případě nejasností či dotazů týkajících se korupce obrátil/a? (primárně uvedený jedinec)	nadřízený	73 %	2 %	34 %	41 %	21 %	2 %	100 %
	kolega/kolegyně	8 %	50 %	17 %			33 %	100 %
	personální odbor	5 %	25 %	25 %		50 %		100 %
	někdo jiný	13 %	36 %			46 %	18 %	100 %
	nikdo	1 %					100 %	100 %
	CELKEM	100 %						

Pozn.: šedou barvou jsou označeny nejčtenější odpovědi v jednotlivých řádcích (tj. subjekty, na které by se respondenti obraceli v případě, kdy by se nemohl obrátit na primárně uvedeného jedince/subjekt); konkrétně např. platí, že primárně by se respondenti obraceli na nadřízeného (73 %), v případě, že by se na něho nemohl obrátit, tak by se v největší míře obrátili na personální odbor (41 %)

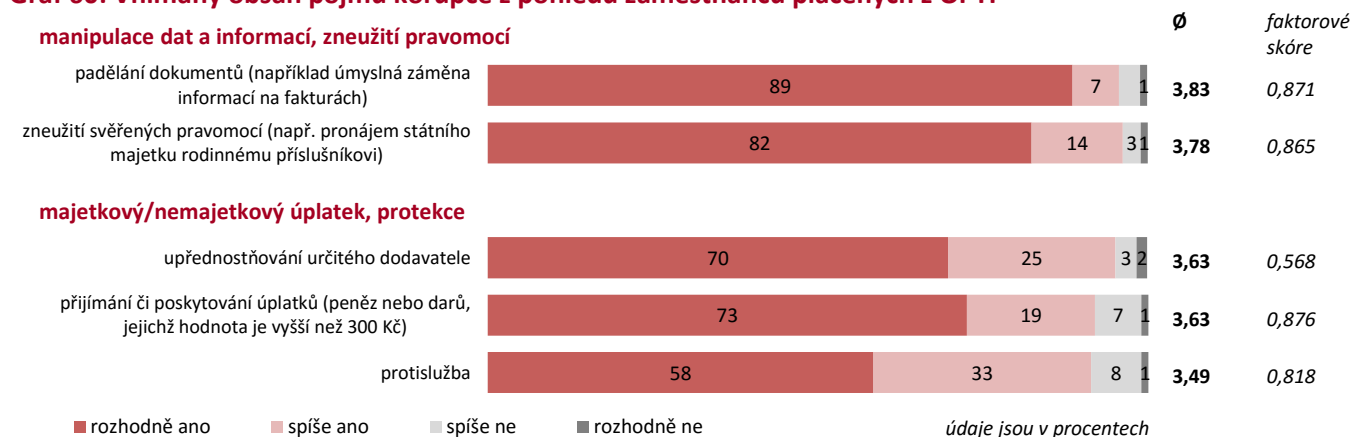
Zdroj: INESAN (N=86)

5. CÍLOVÁ SKUPINA: ZAMĚŠTNANCI PLACENI Z OPTP

5.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE

Všechny zkoumané jevy chápe s jistotou jako korupci nadpoloviční většina respondentů. Jako korupci respondenti ve větší míře chápou jevy z první skupiny, tedy padělání dokumentů (96 %) a zneužití svěřených pravomocí (96 %). I ostatní jevy byly ve velké míře považovány respondenty za korupci. V průměru nejméně byla respondenty za korupci považována protislužba, kterou s jistotou za korupci označilo 58 % respondentů.

Graf 60: Vnímání obsahu pojmu korupce z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

Pozn.: symbolem ∅ je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=rozhodně ne a 4=rozhodně ano

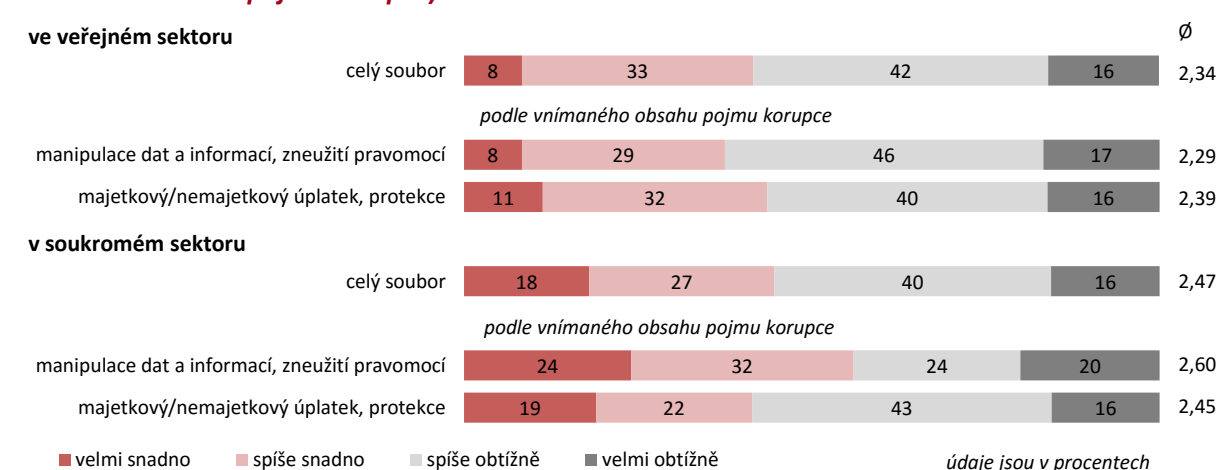
Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny forem korupce) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Oba faktory vysvětlují 77,1 % z celkového rozptylu proměnných.

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=185/188/185/186/185)

Získání zakázky bez provize či úplatku respondenti průměrně hodnotí jako mírně snadnější v soukromém sektoru než v sektoru veřejném. Celkem 41 % respondentů si myslí, že získat zakázku ve veřejném sektoru bez provize či úplatku je snadné, soukromý sektor takto hodnotí 45 % respondentů. Respondenti, kteří mají pojem korupce spojený spíše s majetkovým či nemajetkovým úplatkem, hodnotí průměrně hůře veřejný než v soukromý sektor a naopak, respondenti, kteří mají pojem korupce spojený spíše s ostatními jevy, hodnotí průměrně hůře soukromý než ve veřejný sektor.

Graf 61: Možnosti získání zakázky bez provize či úplatku z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle vnímaného obsahu pojmu korupce)

Pozn.: symbolem ∅ je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi obtížně a 4=velmi snadno

Zdroj: INESAN (N=132/128)

Podle těchto odpovědí je možné respondenty rozdělit celkem do čtyř skupin. Největší skupinu tvoří respondenti, kteří si myslí, že získat zakázku bez provize či úplatku je v obou sektorech obtížné (40 %). Druhou největší skupinu pak tvoří respondenti, kteří si myslí, že je možné získat zakázku bez provize či úplatku v obou sektorech snadno (24 %). Celkem 21 % respondentů si myslí, že získat zakázku bez provize či úplatku je v soukromém sektoru snadné, ve veřejném sektoru však obtížné. Nejmenší skupinu (15 %) pak tvoří respondenti, podle kterých je získání zakázky ve veřejném sektoru bez provize či úplatku snadné v soukromém však obtížné.

Tabulka 25: Segmentace zaměstnanců placených z OPTP podle vnímání zkorumpovanosti ve veřejném a soukromém sektoru

		získat zakázku bez provize či úplatku v soukromém sektoru lze:	
		snadno	obtížně
získat zakázku bez provize či úplatku ve veřejném sektoru lze:	snadno	24 %	15 %
	obtížně	21 %	40 %

Pozn.: podíl homogenních odpovědí (tzn. podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získat zakázku jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru v obou případech buď jako snadné nebo naopak jako obtížné) = 64 %; $\Sigma=100$ %

Zdroj: INESAN (N=126)

Získání zakázky ve veřejném sektoru jako snadné chápou ve větší míře vedoucí oddělení než referenti, a dále respondenti z MMR ČR, oproti respondentům z MF ČR. To, že je zakázka bez provize či úplatku ve veřejném sektoru obtížnější si ve větší míře myslí referenti než respondenti s vyšším pracovním zařazením a také respondenti z MF ČR oproti respondentům z MMR ČR.

Tabulka 26: Charakteristiky zaměstnanců placených z OPTP, kteří častěji než ostatní hodnotí jako snadné/obtížné získání zakázky bez provize či úplatku

		Organizace	Pracovní zařazení
ve veřejném sektoru	velmi či spíše snadno	MMR ČR (53 %)	vedoucí oddělení a vyšší (61 %)
	velmi či spíše obtížně	MF ČR (73 %)	referent (62 %)

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačným hodnocením

Zdroj: INESAN

Část respondentů uvedla svůj názor na to, kdy podle nich byla míra korupce nejvyšší. Mezi pět nejčastějších odpovědí patří období 90. let (43 %), to, že je korupce stále na stejné úrovni (14 %), případně že se snižuje (6 %). Část respondentů jako období největšího výskytu korupce vnímají období vlády premiéra Nečase (6 %) a období od roku 2000 do roku 2012.

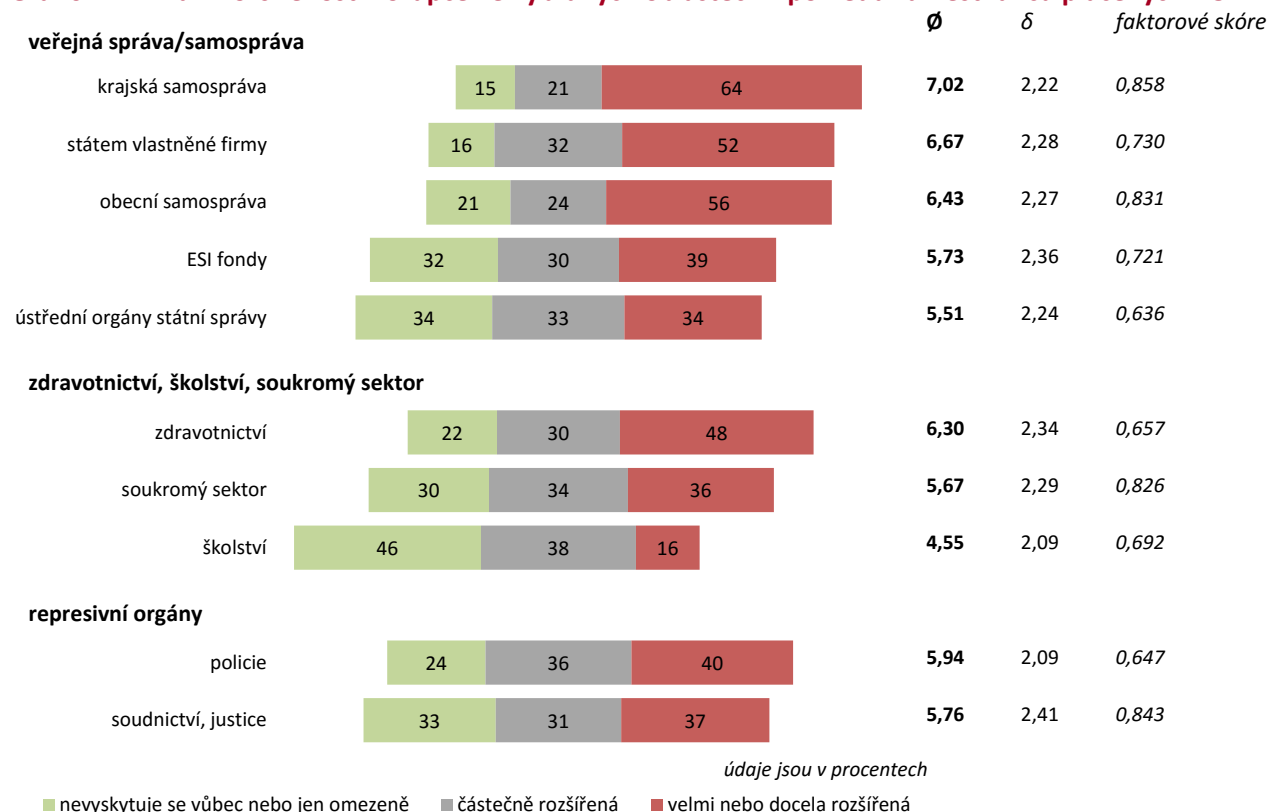
Tabulka 27: Odhad období, ve kterém byla korupce největší z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (TOP 5)

90. léta	43 %
je stále na stejné úrovni	14 %
snižuje se	6 %
za vlády Nečase	6 %
2000-2012	5 %

Zdroj: INESAN (N=81)

Co se týká hodnocení jednotlivých oblastí podle výskytu korupce, více než polovina respondentů si myslí, že korupce je v největší míře rozšířená v krajských a obecních samosprávách a ve státem vlastněných firmách. Průměrně nejlépe byla hodnocena oblast školství, v rámci které si 46 % respondentů myslí, že se v ní korupce nevyskytuje (nebo jen velmi málo), a oblast ESI fondů, kde se korupce prakticky nevyskytuje podle 34 % respondentů.

Graf 62: Vnímání rozšířenosti korupce ve vybraných oblastech z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

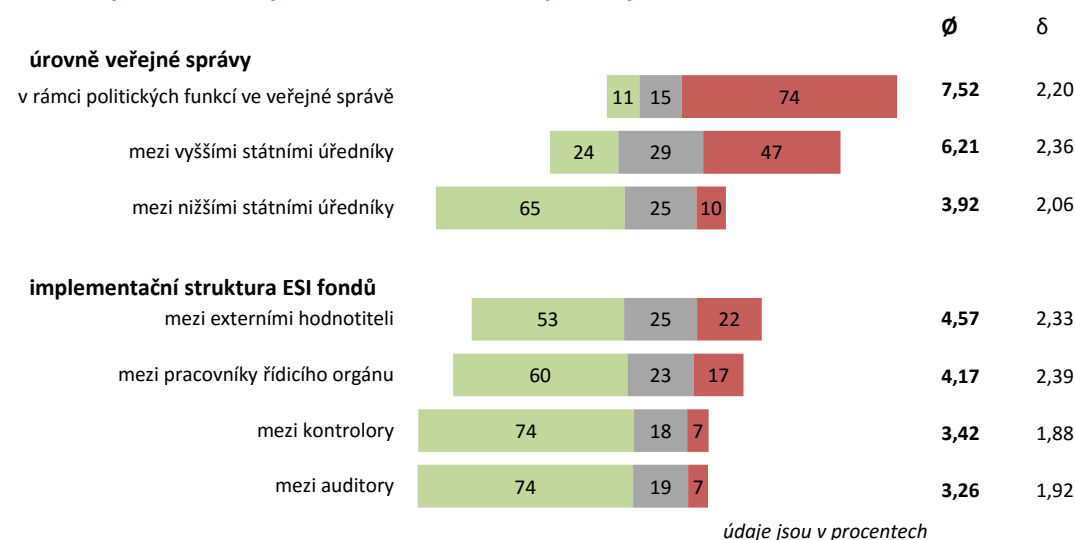
Pozn.: symbolem \emptyset je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny oblastí) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty zaokrouhlené na tři desetinná místa a označené kurzívou) představuje míru příspěvku dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Uvedené tři faktory vysvětlují 73,1 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=178)

Pokud se zaměříme na detailnější analýzu jednotlivých úrovní veřejné správy a implementační struktury, je patrné, že respondenti v největší míře spojují s politickými funkcemi ve státní správě (74 %), případně s vyššími státními úředníky (47 %). **Z oblastí implementační struktury ESI fondů byla nejvíce negativně posouzena skupina externích hodnotitelů, v níž je korupce rozšířena podle 22 % respondentů. I tak jsou však oblasti týkající se implementační struktury ESI fondů hodnoceny ve větší míře lépe, než všechny ostatní dotazované oblasti.**

Graf 63: Vnímání rozšířenosti korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

údaje jsou v procentech

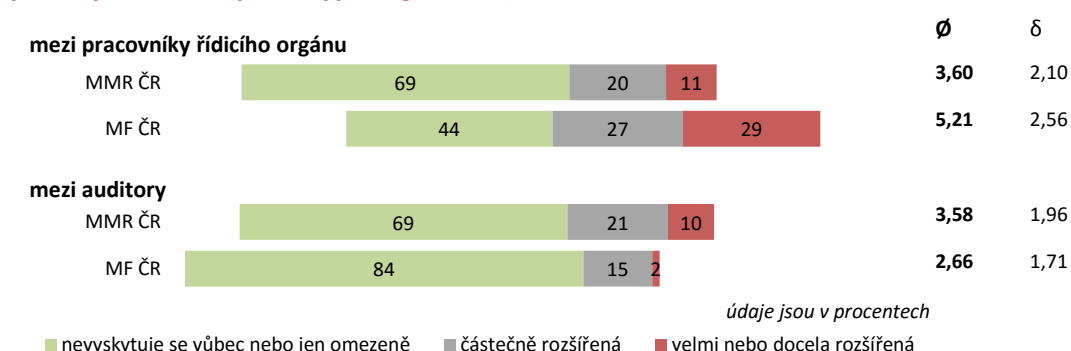
■ nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně ■ částečně rozšířená ■ velmi nebo docela rozšířená

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

Zdroj: INESAN (N=178/175)

Vnímání rozšířenosti korupce v rámci implementační struktury ESI fondů je do určité míry ovlivněné tím, ze které organizace respondent pochází. Respondenti z MMR ČR si v menší míře myslí, že je korupce rozšířená mezi pracovníky řídicího orgánu, oproti respondentům z MF ČR a obráceně v případě interních auditorů si myslí, že je korupce rozšířená ve větší míře respondenti z MMR ČR než respondenti z MF ČR. Toto hodnocení může být dáno tím, že velká část respondentů z MF ČR je z oddělení auditu, proto ŘO důvěřují méně.

Graf 64: Vnímání rozšířenosti korupce v rámci implementační struktury ESI fondů z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle typu organizace)

údaje jsou v procentech

■ nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně ■ částečně rozšířená ■ velmi nebo docela rozšířená

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená; symbolem δ je označena směrodatná odchylka; kategorie „nevyskytuje se vůbec nebo jen omezeně“ zahrnuje hodnocení 1 až 4, kategorie „částečně rozšířená“ zahrnuje hodnocení 5 a 6 a kategorie „velmi nebo docela rozšířená“ zahrnuje hodnocení 7 až 10

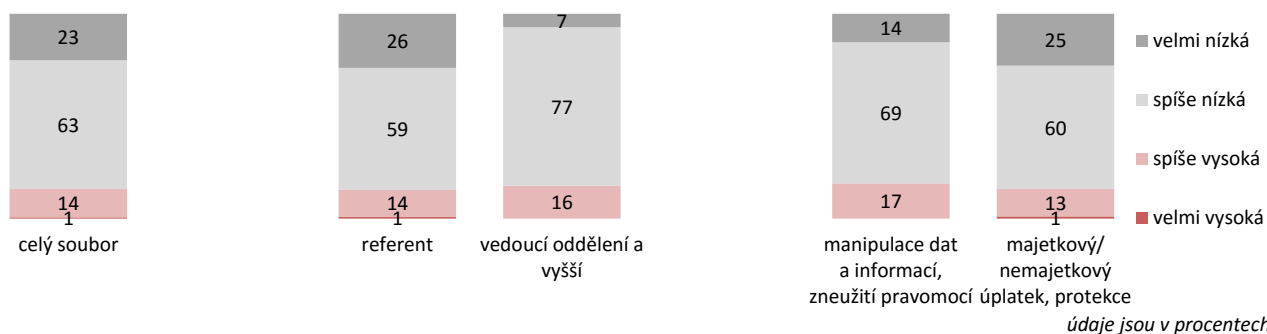
Pozn.: diference z hlediska typu organizace jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0,05$

Zdroj: INESAN (N=175)

5.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR

Pravděpodobnost odhalení korupčního jednání je podle většiny zaměstnanců placených z OPTP (86 %) spíše nebo velmi nízká. Průměrná pravděpodobnost odhalení korupčního jednání je vyšší podle vedoucích oddělení a respondentů s vyšším pracovním zařazením, než podle referentů, u kterých je větší procento těch, kteří si myslí, že tato šance je velmi nízká. Vyšší pravděpodobnost odhalení korupčního jednání vnímají ve větší míře také respondenti, kteří mají korupci spíše spojenou s manipulací s daty a zneužitím pravomocí, než u těch, kteří mají korupci spojenou spíše s úplatky či protekcí.

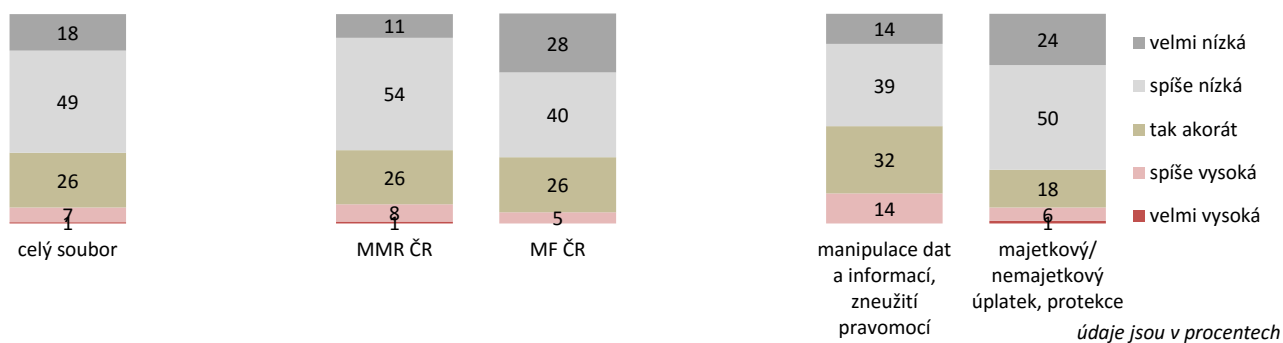
Graf 65: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – pravděpodobnost odhalení korupčního jednání z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle pracovního zařazení/podle vnímaného obsahu pojmu korupce)

Pozn.: diference z hlediska pracovního zařazení jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.10$
Zdroj: INESAN (N=164)

Přibližně třetina respondentů si myslí, že aktuální tresty při prokázání korupčního jednání jsou přiměřené, případně vysoké. To si ve větší míře myslí respondenti z MMR ČR než respondenti z MF ČR a také respondenti, kteří si korupci spojují s manipulací s daty či zneužitím pravomocí, oproti respondentům, kteří si korupci spojují s úplatky či protekcí.

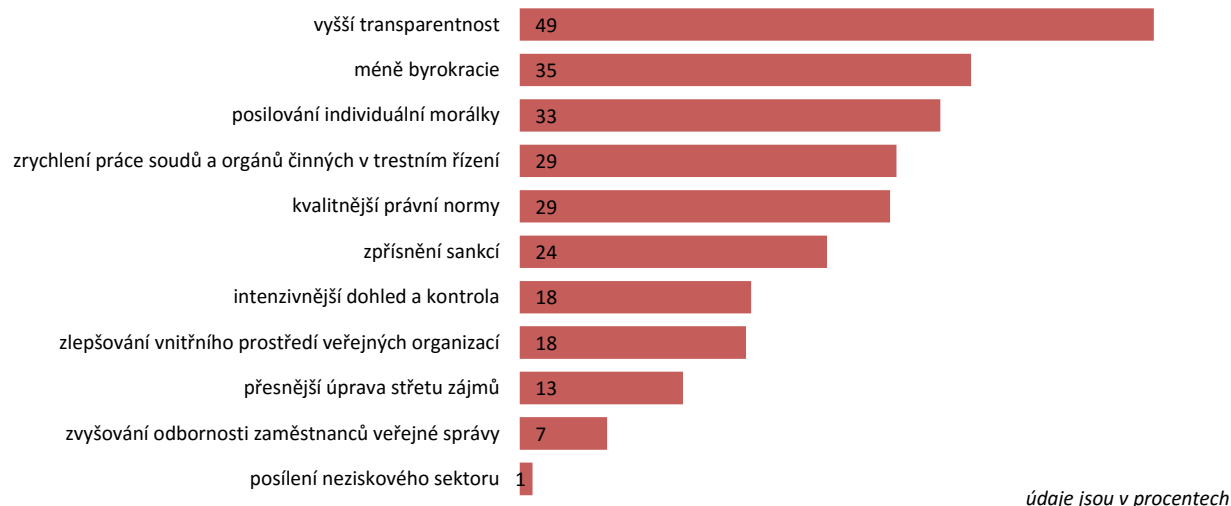
Graf 66: Vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – odhad současné výše trestů při prokázání korupčního jednání z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle typu organizace/podle vnímaného obsahu pojmu korupce)

Pozn.: diference z hlediska organizace jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.10$
Zdroj: INESAN (N=154)

Jako nejefektivnější opatření vedoucí ke snížení korupce hodnotili i osoby placené z OPTP podílející se na řízení DoP opatření patřící do oblasti Transparentnosti podle metodiky TAPEE – tedy vyšší transparentnost rozhodování a snížení množství byrokracie. Z toho vyplývá, že podle respondentů není současné nastavení procesů dostatečně transparentní a tyto procesy jsou zatížené přílišnou byrokracií. Za nejméně efektivní respondenti považují zaměření se na oblast Vzdělávání, tedy zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru.

Graf 67: Nejeftivnějších opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

Pozn.: Respondenti mohli uvádět maximálně 3 odpovědi. Na základě metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“) lze jednotlivá opatření rozčlenit do celkem 5 následujících skupin. (1) Transparentnost: vyšší transparentnost a méně byrokracie (průměrné hodnocení = 42 %), (2) Odpovědnost: posilování individuální morálky (průměrné hodnocení = 33 %), (3) Prosazování: zrychlení práce soudů a orgánů činných v trestním řízení, zprůsnění sankcí a intenzivnější dohled a kontrola (průměrné hodnocení = 24 %), (4) Prevence: kvalitnější právní normy, zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací a přesnější úprava střetu zájmů (průměrné hodnocení = 20 %) a (5) Vzdělávání: zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy a posílení neziskového sektoru (průměrné hodnocení = 4 %).
Zdroj: INESAN (N=205)

Opatření týkající se snížení množství byrokracie a posilování individuální morálky chápou ve větší míře jako efektivní především respondenti, kteří v organizacích pracují déle než pět let a dále respondenti z MMR ČR. Zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací a zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy pak za efektivní považují ve větší míře vedoucí oddělení a respondenti s vyšším pracovním zařazením.

Tabulka 28: Charakteristika zaměstnanců placených z OPTP, kteří častěji než ostatní uváděli jednotlivá opatření ke snížení korupce v ČR

	Pracovní zařazení	Délka působení v organizaci	Typ organizace
méně byrokracie		5 a více let (46 %)	MMR ČR (41 %)
posilování individuální morálky			MMR ČR (38 %)
zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací	vedoucí oddělení a vyšší (31 %)		
zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy	vedoucí oddělení a vyšší (19 %)		

Pozn.: diference jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha=0.05$; dopočet do 100 % v rámci jednotlivých segmentů představují respondenti s opačným hodnocením
Zdroj: INESAN

Celkem 66 respondentů navrhlo další opatření, které by podle nich vedlo ke snížení korupce v ČR. Nejčastěji uvedeným opatřením bylo zvyšování morálky ve všech oblastech, dále pak zprůsnění trestů a odstraňování byrokratických překážek.

Tabulka 29: Další spontánně uvedená opatření účinně snižující korupci v ČR z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (TOP 10)

posílení morálky ve všech oblastech života státu i jednotlivců	10
tvrdé a vysoké tresty	9
odstraňovat byrokratické překážky	7
vyšší transparentnost (průhlednost rozhodování)	7
zvýšením platů/mezd u státních zaměstnanců	5
jednodušší pravidla, která lze efektivně vymáhat	4
medializace ukázkových příkladů	4
protikorupční výchova mládeže ve školách	4
zefektivnění práce justice v řešení korupce	8
kvalitnější právní normy	3

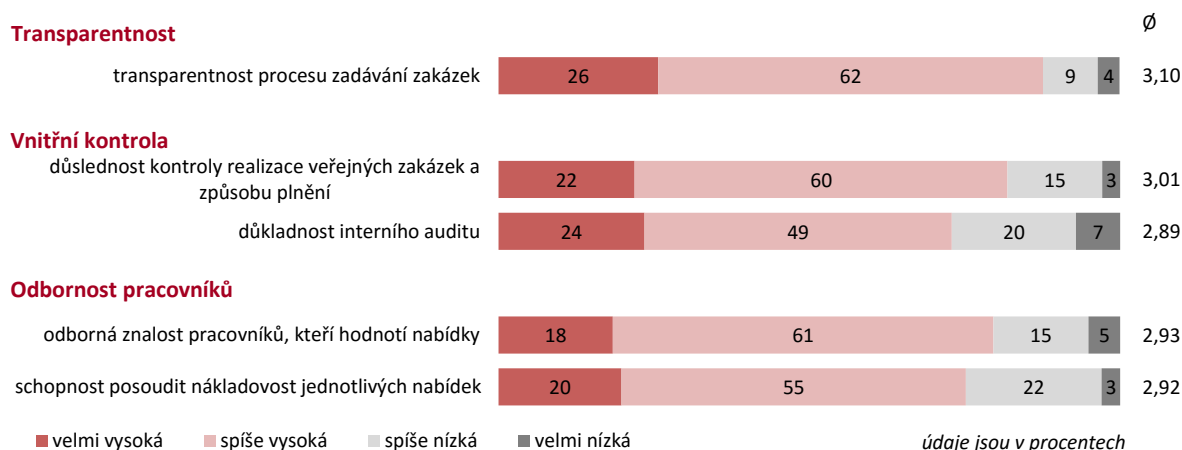
Pozn.: v tabulce jsou prezentovány data získaná v rámci otevřených otázek; hodnoty vyjadřují absolutní počet odpovědí

Zdroj: INESAN (N=66)

5.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI

V této části respondenti hodnotili úroveň organizace, ve které pracují (tedy MMR ČR a MF ČR), v oblastech, které souvisejí se zadáváním veřejných zakázek. Otázka se týkala pouze respondentů, kteří jsou v rámci vlastní organizace schopni tyto oblasti vyhodnotit. V průměru nejlépe byla respondenty hodnocena transparentnost procesu zadávání veřejných zakázek, jejíž úroveň vnímala více než čtvrtina respondentů jako velmi vysokou a pouze 13 % respondentů ji vnímalo jako spíše nízkou. I ostatní oblasti byly v průměru hodnoceny velmi kladně.

Graf 68: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi nízká a 4=velmi vysoká; rozdělení položek vychází z metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“)

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=113/105/85/98/101)

Kladné hodnocení potvrzuje i celkové skóre, které vyjadřuje to, že respondenti hodnotili zkoumané oblasti spíše kladně.

Graf 69: Úroveň organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek z pohledu zaměstnanců placených z OPTP – souhrnné skóre

0 = nejhorší honocení

nejlepší hodnocení = 100

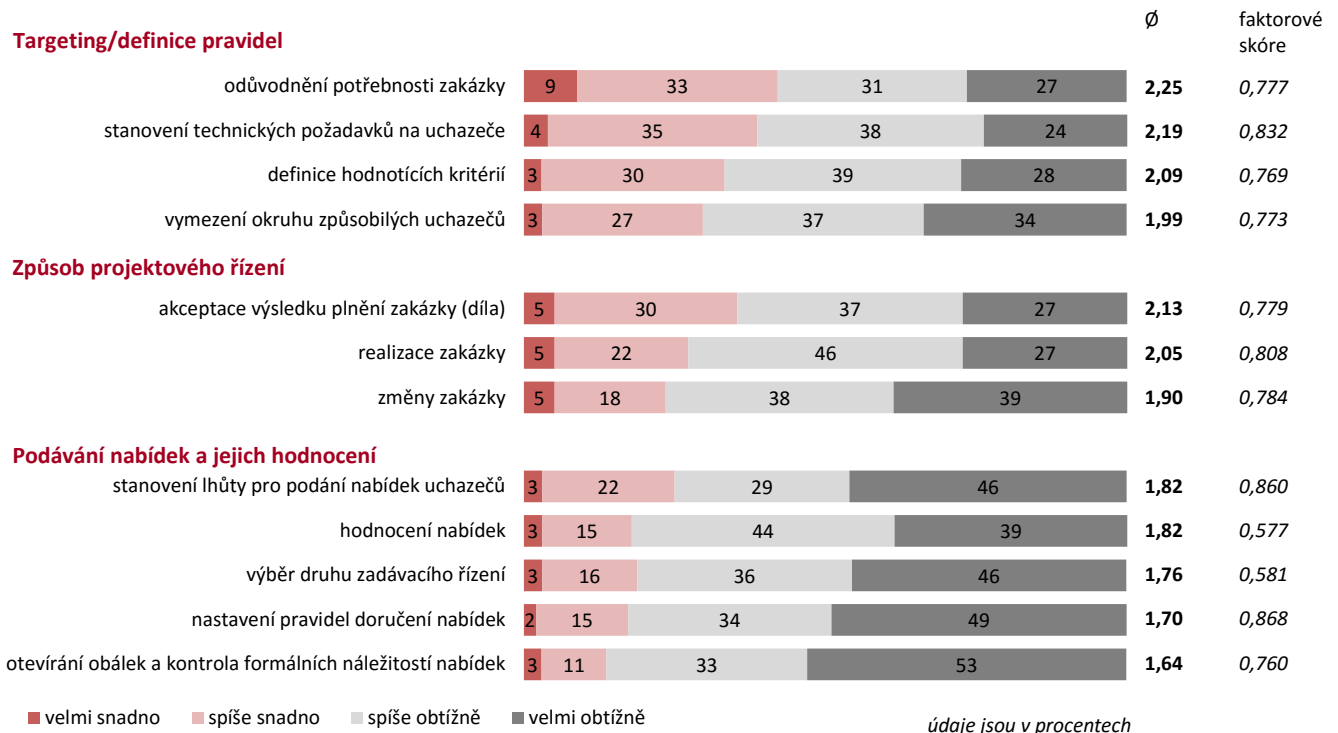
Pozn.: souhrnné skóre vyjadřuje agregovaný pohled na hodnocení všech pěti oblastí charakterizujících úroveň organizací v oblasti zadávání veřejných zakázek; skóre vyjadřuje celkovou úroveň organizací v oblasti zadávání veřejných zakázek na škále 0 až 100, kde 0 představuje nejhorší hodnocení (tzn., že celková úroveň je velmi nízká) a 100 nejlepší hodnocení (tzn., že celková úroveň je velmi vysoká); hodnota 50 pak znamená, že celková úroveň organizací v oblasti zadávání veřejných zakázek je vnímána nejednoznačně, tj. ani jako nízká, ani jako vysoká

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=65)

Při hodnocení možných mezer v pravidlech pro zadávání veřejných zakázek byly hodnocené činnosti na základě faktorové analýzy rozděleny do tří skupin, a to na skupinu „targeting/definice pravidel“, „způsob projektového řízení“ a „podávání nabídek a jejich hodnocení“. **Podle názoru respondentů z řad zaměstnanců placených z OPTP je největší prostor pro ovlivnění v rámci první skupinu u odůvodnění potřebnosti zakázky a při stanovení technických požadavků na uchazeče.** V rámci druhé skupiny je pak nejsnazší podle respondentů ovlivnit akceptaci výsledků plnění zakázky, u třetí skupiny pak při stanovení lhůty pro podání nabídek uchazečů.

Graf 70: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

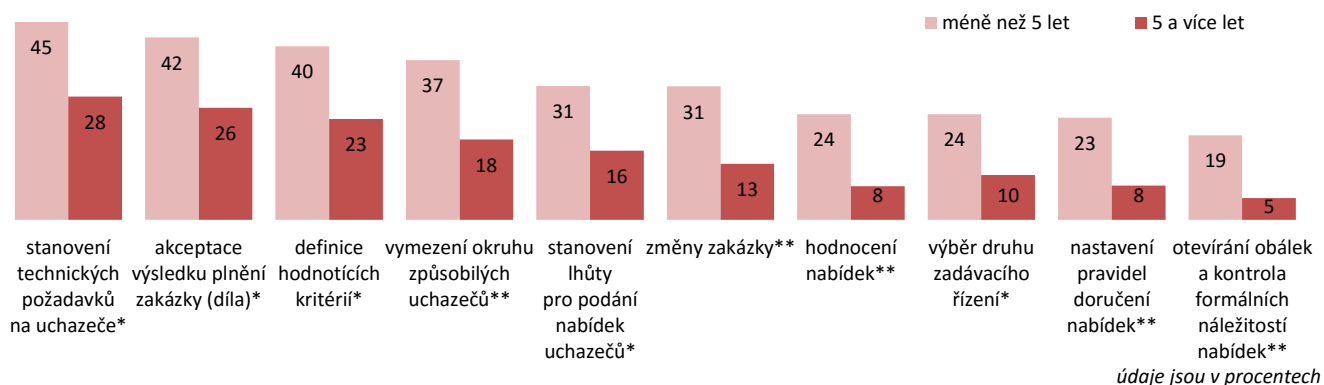
Pozn.: symbolem Ø je označeno průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi obtížně a 4=velmi snadno

Pozn.: Jednotlivé faktory (skupiny činností) jsou definovány na základě faktorové analýzy (použita byla metoda hlavních komponent a ortogonální rotace (Varimax) s normalizací dle Kaisera). Faktorové skóre (hodnoty označené kurzívou a zaokrouhlené na tři desetinná místa) představují míru příspěví dané položky k vysvětlení celého faktoru. Čím vyšší je tato hodnota (na škále 0–1), tím více daná položka přispívá k vysvětlení celé skupiny (faktoru). Dané tři faktory vysvětlují 83,1 % z celkového rozptylu proměnných.

Zdroj: INESAN (N=102/101/102/101/99/99/98/100/101/101/98/102)

U deseti z těchto hodnocených činností byl statisticky významný rozdíl mezi hodnocením zaměstnancům placených z OPTP, kteří jsou v organizaci kratší dobu než pět let a těch, kteří jsou v organizaci déle. Ti, kteří jsou v organizaci kratší dobu, ve větší míře hodnotili, že je možné ovlivnit všechny z těchto deseti činností. Jediné dvě činnosti, které tyto skupiny respondentů nehodnotí odlišně, jsou odůvodnění potřebnosti zakázky a realizace zakázky.

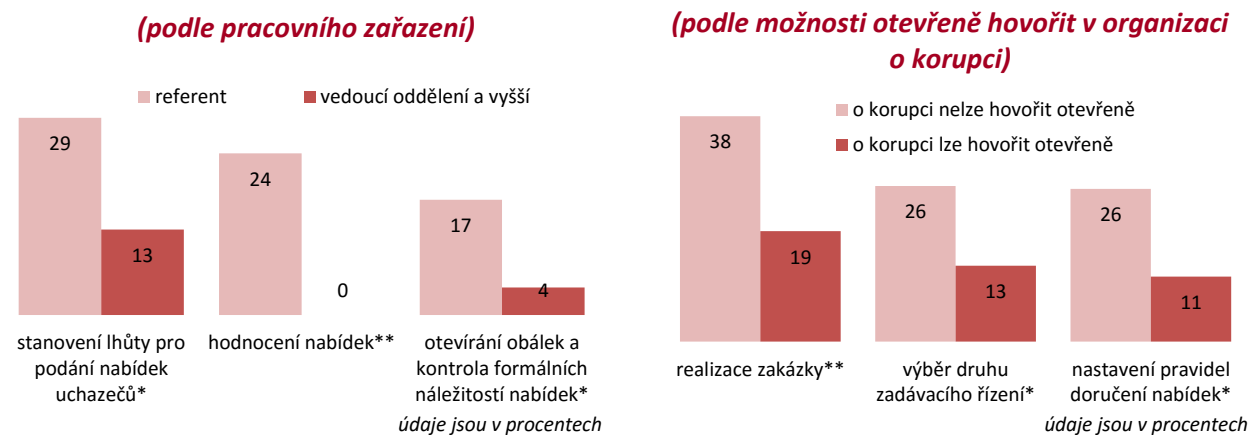
Graf 71: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle délky působení v organizaci)

Pozn.: ** – difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; * – difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.10$
Zdroj: INESAN (N=100/99/102/101/100/98/101/101/98/102)

V hodnocení stanovení lhůty pro podání nabídek, hodnocení nabídek a otevírání obálek se liší dle hodnocení referentů a zaměstnanců placených z OPTP s vyšším pracovním zařazením. Zatímco 29 % referentů vnímá, že je možné ovlivnit stanovení lhůty pro podání nabídek, z respondentů s vyšším pracovním zařazením si toto myslí pouze 13 %. Téměř čtvrtina referentů si myslí, že je možné ovlivnit hodnocení nabídek, což si však nemyslí žádný s respondentů s vyšším pracovním zařazením.

Graf 72: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

Pozn.: ** – difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$; * – difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.10$
Zdroj: INESAN (N=100/101/102; N=99/101/98)

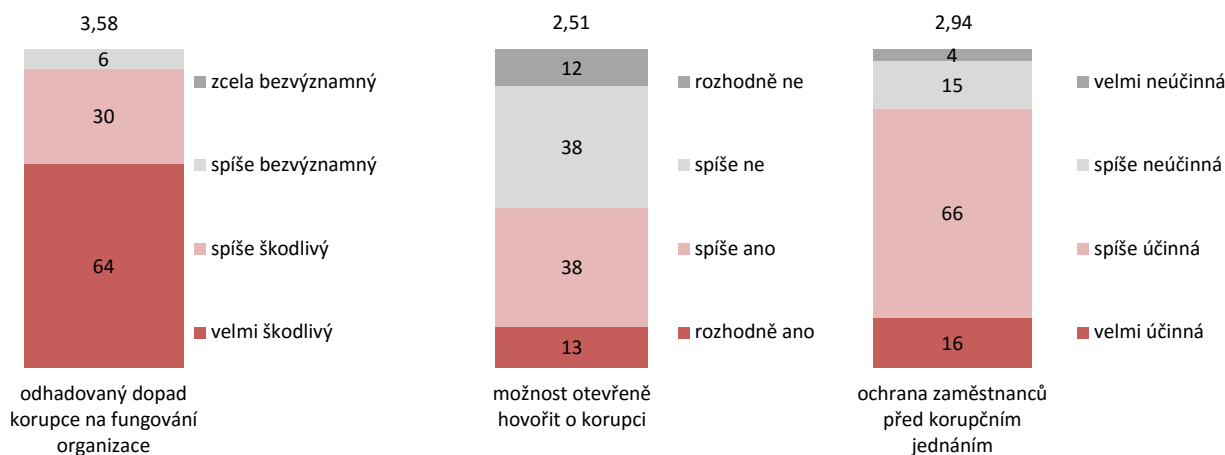
Hodnocení možnosti ovlivnění realizace zakázky, výběru druhu zadávacího řízení a nastavení pravidel pro doručení bylo v průměru hodnoceno odlišně zaměstnanci placenými z OPTP, v jejichž organizaci lze o korupci otevřeně hovořit a těmi, u kterých toto není možné. Celkem 38 % respondentů, v jejichž organizaci není možné o korupci otevřeně hovořit, si myslí, že je možné ovlivnit realizaci zakázky, což si myslí pouze 19 % respondentů, v jejichž organizacích je o korupci možné hovořit otevřeně. U výběru druhu zadávacího řízení a nastavení pravidel doručení nabídky není mezi hodnocením těmito respondenty tak velký rozdíl.

5.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH

Téměř dvě třetiny respondentů vnímají potenciální výskyt korupce v organizaci jako velmi škodlivý, 30 % respondentů pak výskyt korupce považují za spíše škodlivý. Pouze 51 % respondentů vnímá, že v jejich organizaci je možné o korupci otevřeně hovořit, 82 % respondentů však hodnotí, že aktuálně nastavená

pravidla chrání zaměstnance organizace před tím, že by od nich dodavatelé či uchazeči mohli požadovat nějaká zvýhodnění. Pouze 16 % respondentů však tato pravidla hodnotí jako velmi účinná.

Graf 73: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

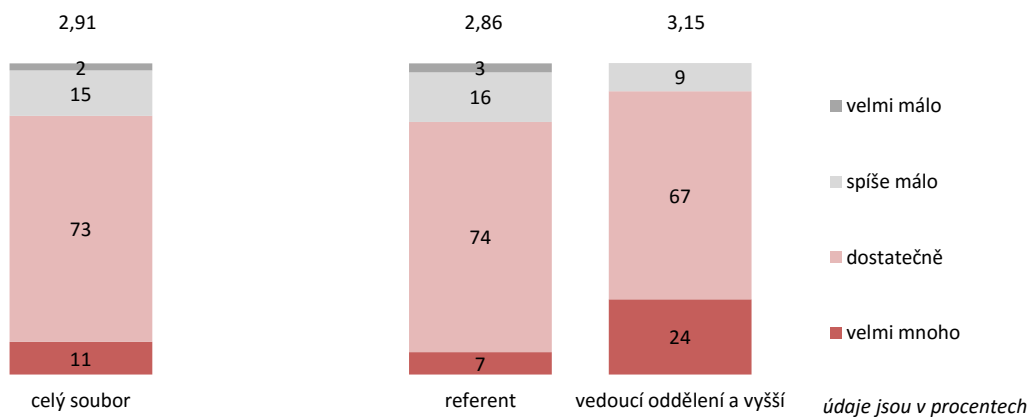
Pozn. hodnoty nad grafy vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde: 1=zcela bezvýznamný a 4=velmi škodlivý, (odhadovaný dopad korupce na fungování organizace), 1=spíše ano a 4=rozhodně ano (možnost otevřeně hovořit o korupci) a 1=velmi neúčinná a 4=velmi účinná (ochrana zaměstnanců před korupčním jednáním)

Pozn.: difference mezi jednotlivými segmenty jsou statisticky nevýznamné

Zdroj: INESAN (N=162/173/171)

Většina respondentů (84 %) si myslí, že má dostatečně, případně velmi mnoho informací o tom, jak čelit případné korupci. Tento pocit mají ve větší míře vedoucí oddělení a respondenti s vyšším pracovním zařazením (91 %), oproti referentům (81 %).

Graf 74: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle pracovního zařazení)

Pozn.: hodnoty nad grafem vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 4, kde 1=velmi málo a 4=velmi mnoho

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$

Zdroj: INESAN (N=171)

Téměř všichni respondenti deklarovali, že v jejich organizaci mají formálně stanovený postup, jak má pracovník hlásit podezření z korupce, protikorupční strategii, vlastní etický kodex a úpravu střetu zájmů. Podle více než devíti z deseti respondentů jsou v jejich organizaci také vymezena pravidla chování při jednání soukromého a veřejného sektoru a je nastavena ochrana whistleblowerů. Podle 88 % respondentů jsou v jejich organizaci zavedena školení zaměřená na etiku práce a téměř tři čtvrtiny respondentů deklaruje, že v jejich organizaci probíhají kontroly dodržování etických standardů.

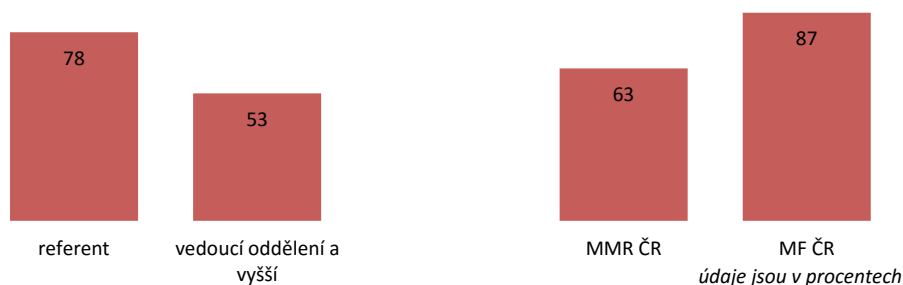
Graf 75: Podíl zaměstnanců placených z OPTP, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci

Zdroj: INESAN (N=162/157/164/129/110/117/137/86)

Existenci kontrol dodržování etických standardů ve větší míře deklarují referenti a respondenti z MF ČR než nadřízení a respondenti z MMR ČR.

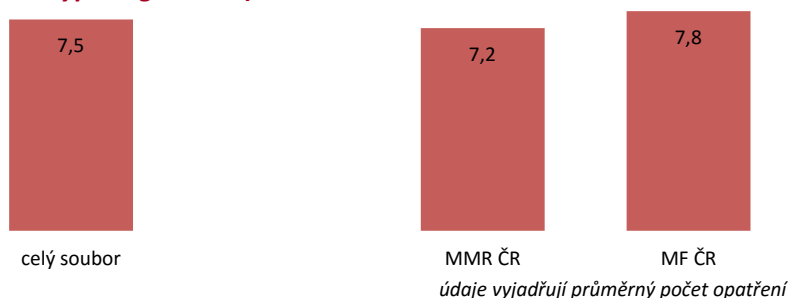
Graf 76: Podíl zaměstnanců placených z OPTP, podle kterých jsou v jejich organizaci zavedené kontroly dodržování etických standardů (podle pracovního zařazení/typu organizace)

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$
Zdroj: INESAN (N=86)

Z celkem osmi hodnocených opatření je v organizacích podle respondentů zavedeno v průměru 7,5 opatření. Respondenti z MMR ČR vnímají, že průměrně je v jejich organizaci zavedeno 7,2 opatření, u respondentů z MF ČR je to pak 7,8 opatření.

Graf 77: Celkový počet zavedených protikorupčních opatření z pohledu zaměstnanců placených z OPTP (podle typu organizace)

Pozn.: difference jsou statisticky významné na hladině $\alpha=0.05$

Pozn.: údaje se vztahují jen k respondentům, kteří ohodnotili všech osm dotazovaných opatření

Zdroj: INESAN (N=50)

Při nejasnostech a dotazů týkajících se korupce by se respondenti v největší míře obrátili na svého nadřízeného (84 %), pokud by tento nebyl dostupný, obrátili by se na kolegu či kolegyni nebo na personální odbor. Pouze 2 % respondentů by se neobrátila na nikoho.

Tabulka 30: Mechanismy hlášení korupce a otevřenost organizačního prostředí z pohledu zaměstnanců placených z OPTP

			Na koho byste se obrátil/a, pokud byste se nemohl/a obrátit na primárně uvedeného jedince?					
			nadřízený	kolega/kolegyně	personální odbor	někdo jiný	nikdo	CELKEM
Na koho byste se v případě nejasností či dotazů týkajících se korupce obrátil/a? (primárně uvedený jedinec)	nadřízený	84 %	3 %	38 %	35 %	24 %	1 %	100 %
	kolega/kolegyně	7 %	73 %	18 %	9 %			100 %
	personální odbor	4 %	60 %	40 %				100 %
	někdo jiný	4 %	20 %		60 %	20 %		100 %
	nikdo	2 %	33 %			67 %		100 %
	CELKEM	100 %						

Pozn.: šedou barvou jsou označeny nejčastější odpovědi v jednotlivých řádcích (tj. subjekty, na které by se respondenti obraceli v případě, kdy by se nemohli obrátit na primárně uvedeného jedince/subjekt); konkrétně např. platí, že primárně by se respondenti obraceli na nadřízeného (84 %), v případě, že by se na něho nemohli obrátit, tak by se v největší míře obrátili na své kolegy/kolegyně (38 %)

Zdroj: INESAN (N=166/159)

6. SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH CÍLOVÝCH SKUPIN

Tato kapitola se zaměřuje na srovnání odpovědí respondentů z jednotlivých cílových skupin.

6.1 VNÍMÁNÍ POJMU KORUPCE

Korupce jako pojem není v současné době v ČR jednoznačně definována, v rámci šetření bylo tedy třeba zjistit, jak tento pojem respondenti chápou. Hodnocení všech zkoumaných jevů z pohledu zaměstnanců implementační struktury, členů pracovních skupin a zaměstnanců placených z OPTP není výrazně odlišné. Příjemci a žadatelé hodnotí oproti těmto skupinám v menší míře jako korupci upřednostňování určitého dodavatele a protislužbu. Celkově je jako korupce v největší míře (95 %) chápáno zneužití svěřených pravomocí. V průměru nejméně je pak respondenty za korupci považována protislužba.

Graf 78: Vnímání obsahu pojmu korupce – podíl respondentů, kteří považují jednotlivé jevy za korupci

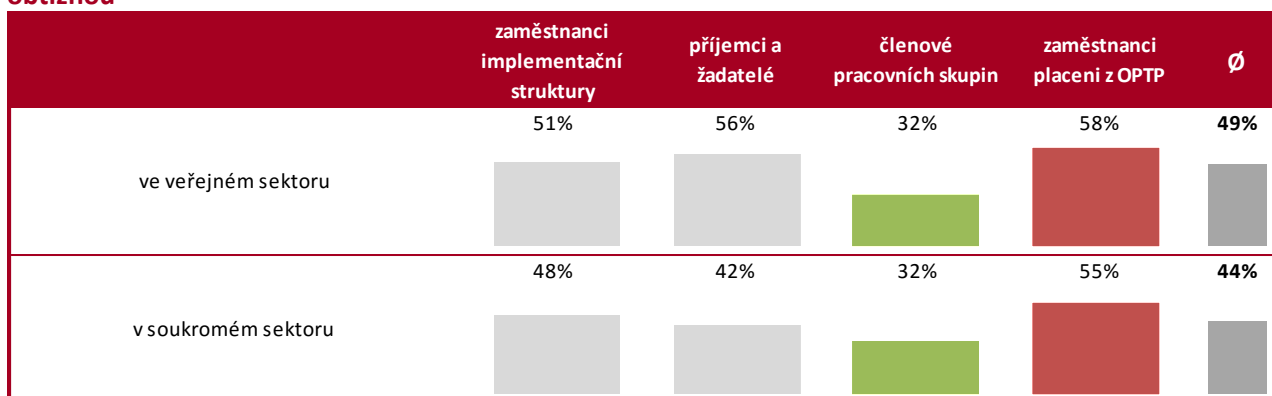
	zaměstnanci implementační struktury	příjemci a žadatelé	členové pracovních skupin	zaměstnanci placeni z OPTP	Ø
padělání dokumentů (například úmyslná záměna informací na fakturách)	96%	91%	92%	96%	94%
zneužití svěřených pravomocí (např. pronájem státního majetku rodinnému příslušníkovi)	96%	95%	95%	96%	95%
upřednostňování určitého dodavatele	96%	81%	95%	95%	92%
přijímání či poskytování úplatků (peněz nebo darů, jejichž hodnota je vyšší než 300 Kč)	95%	91%	95%	92%	93%
protislužba	93%	81%	97%	91%	90%

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol Ø vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

Zdroj: INESAN

Signifikantní část respondentů si myslí, že získat zakázku v soukromém i ve veřejném sektoru bez provize či úplatku je obtížné (ve veřejném sektoru průměrně téměř polovina respondentů, v soukromém pak 44 % respondentů). Průměrně je podle respondentů o něco snazší získat zakázku v soukromém než ve veřejném sektoru. V průměru nejpozitivněji vnímají možnost získání zakázky bez provize nebo úplatku členové pracovních skupin, z nichž si dvě třetiny domnívají, že získat zakázku bez provize či úplatku je snadné, nejméně pozitivně pak zaměstnanci placení z OPTP, z nichž si více než polovina myslí, že bez provize či úplatku je obtížné získat zakázku.

Graf 79: Podíl respondentů, kteří hodnotí možnost získání zakázky v ČR bez provize či úplatku jako obtížnou

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol Ø vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

Zdroj: INESAN

Podle všech skupin respondentů byla od doby vzniku republiky korupce nejrozšířenější v 90. letech, tedy v období 1993–1999, zaměstnanci implementační struktury a členové pracovních skupin do tohoto období zahrnovali i rok 2000.

Tabulka 31: Odhad období, ve kterém byla korupce největší (TOP 5)

zaměstnanci implementační struktury	příjemci a žadatelé	členové pracovních skupin	zaměstnanci placení z OPTP
1993–2000	90. léta	1993–2000	90. léta
je stále na stejné úrovni	v současnosti (v posledních letech)	je stále na stejné úrovni	je stále na stejné úrovni
1996–2003	je stále na stejné úrovni	domnívám se, že se to pořád zhoršuje a moc nelepší	sníží se
2007–2013	v době čerpání evropských fondů	1993–2006	za vlády Nečase
2008–2011	1998–2002 (Opoziční smlouva)	1997–2003 (Opoziční smlouva)	2000–2012

Zdroj: INESAN

Podle respondentů je korupce v největší míře rozšířená v krajských samosprávách a ve státem vlastněných firmách. Členové pracovních skupin většinu zkoumaných oblastí hodnotili v průměru lépe než ostatní skupiny respondentů, oproti tomu zaměstnanci placení z OPTP většinu oblastí hodnotila (včetně míry korupce v ESI фондах) v průměru nejhůře.

Graf 80: Vnímání rozšířené korupce ve vybraných oblastech

	zaměstnanci implementační struktury	příjemci a žadatelé	členové pracovních skupin	zaměstnanci placeni z OPTP	∅
krajská samospráva	6,68	6,31	6,56	7,02	6,64
státem vlastněné firmy	6,43	6,63	6,40	6,67	6,53
obecní samospráva	6,06	5,50	5,76	6,43	5,94
ústřední orgány státní správy	5,52	5,91	5,21	5,51	5,54
ESI fondy	5,13	5,43	5,08	5,73	5,34
zdravotnictví	5,80	5,84	5,80	6,30	5,93
školství	4,10	3,86	4,12	4,55	4,16
police	5,60	5,31	5,21	5,94	5,52
soudnictví, justice	5,36	5,55	5,34	5,76	5,50
soukromý sektor	5,34	5,08	4,87	5,67	5,24

Pozn.: hodnoty vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená;

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol ∅ vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

Zdroj: INESAN

Při detailnějším zkoumání jednotlivých úrovní státní správy a implementační struktury ESI fondů, je zřejmé, že oblasti implementační struktury jsou hodnoceny v průměru výrazně lépe, než ostatní oblasti. V průměru nejčastěji se podle respondentů vyskytuje korupce v rámci politických funkcí ve veřejné správě a dále mezi vyššími státními úředníky. V rámci implementační struktury se korupce podle

respondentů vyskytuje poměrně v malé míře. Nejčastěji se podle respondentů může vyskytovat mezi externími hodnotiteli. Je nutné zdůraznit, že možnost výskytu korupce mezi externími hodnotiteli hodnotili v průměru hůře zaměstnanci placení z OPTP než ostatní skupiny včetně příjemců a žadatelů. Možnost výskytu korupce mezi pracovníky řídicího orgánu pak zaměstnanci placení z OPTP hodnotí jen o něco lépe, než jak tuto možnost hodnotí žadatelé.

Graf 81: Vnímání možnosti rozšíření korupce v jednotlivých úrovních veřejné správy a v rámci implementační struktury ESI fondů

	zaměstnanci implementační struktury	příjemci a žadatelé	členové pracovních skupin	zaměstnanci placeni z OPTP	∅
v rámci politických funkcí ve veřejné správě	7,41	7,28	6,77	7,52	7,25
mezi vyššími státními úředníky	6,24	6,88	5,68	6,21	6,25
mezi nižšími státními úředníky	3,86	5,19	3,63	3,92	4,15
mezi externími hodnotiteli	3,77	4,42	3,77	4,57	4,13
mezi pracovníky řídicího orgánu	3,39	4,67	3,04	4,17	3,82
mezi auditory	2,95	3,84	2,69	3,26	3,19
mezi kontrolory	2,87	3,71	2,79	3,42	3,20

Pozn.: hodnoty vyjadřují průměrné hodnocení na škále 1 až 10, kde 1=korupce se nevyskytuje a 10=korupce je velmi rozšířená;

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol ∅ vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

Zdroj: INESAN

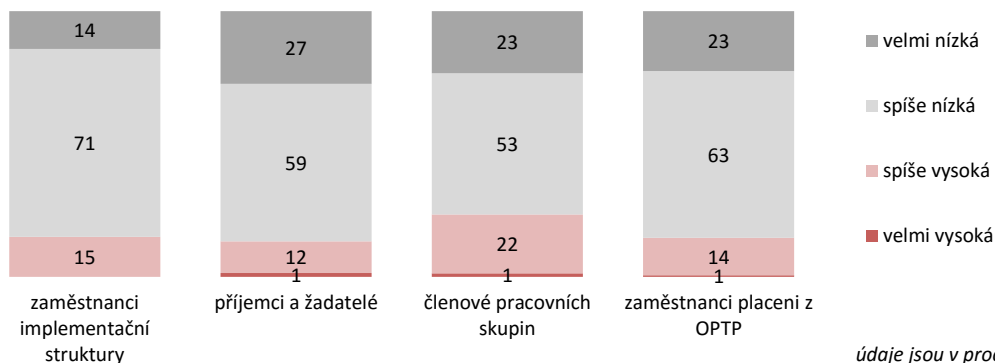
6.2 HODNOCENÍ OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ KORUPCE V ČR

V této části byla nejprve hodnocena již existující opatření ke snížení korupce v ČR, a to pomocí otázek týkající se pravděpodobnosti odhalení korupčního jednání a vnímání současné výše trestů za korupční jednání. Odpovědi na tyto otázky by mohly indikovat, že velká část respondentů si může připadat ohrožená korupcí, vzhledem k tomu, že je podle nich malá pravděpodobnost odhalení korupčního jednání. Nadpoloviční většina respondentů si dále myslí, že i když je toto korupční jednání odhaleno, tresty za ně jsou nízké. Nejpozitivněji tyto oblasti hodnotili členové pracovních skupin, dá se tedy říci, že ze zkoumaných skupin si připadají korupcí ohroženi v nejmenší míře.

Dále lze také říci, že vzhledem k tomu, že respondenti vnímají pravděpodobnost odhalení korupce jako nízkou, současné nastavení protikorupčních pravidel je pravděpodobně nedostatečné. Toto vnímání

respondentů zároveň může zvyšovat pravděpodobnost výskytu korupce, vzhledem k tomu, že osoby se takového jednání dopustí s větší pravděpodobností v případě, že věří, že pravděpodobnost jejich odhalení je nízká.

Graf 82: Srovnání vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – pravděpodobnost odhalení korupčního jednání

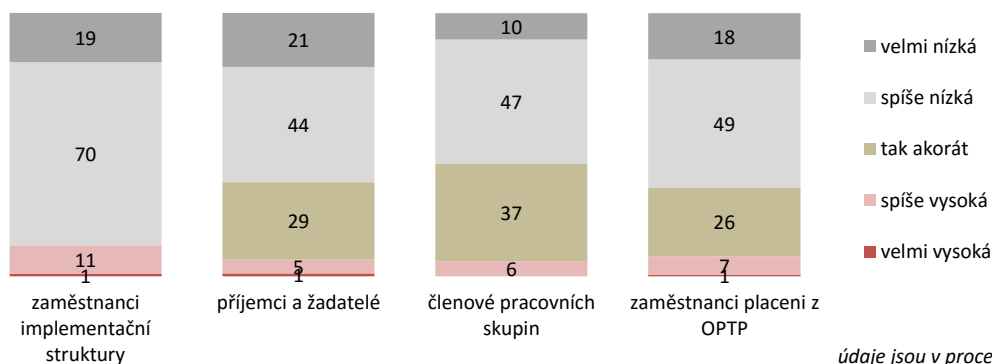

Zdroj: INESAN

Z hodnocených skupin respondentů je pravděpodobnost odhalení korupčního jednání nejnižší podle žadatelů a příjemců, i u ostatních skupin však většina vnímá pravděpodobnost odhalení korupčního jednání jako nízkou.

Zaměstnanci implementační struktury oproti ostatním skupinám v největší míře považují aktuální tresty při prokázání korupce jako nízké.

Graf 83: Srovnání vnímání současného stavu v oblasti potírání korupce – odhad současné výše trestů při prokázání korupčního jednání

Pozn.: v rámci cílové skupiny zaměstnanci implementační struktury byla použita jen čtyř stupňová škála (bez stupně tak akorát)

Zdroj: INESAN

Co se týká hodnocení opatření rozdělených podle metody TAPEE, která by podle respondentů vedla ke snížení korupce v ČR, všechny skupiny respondentů hodnotily jako nejefektivnější opatření spadající do oblasti Transparentnosti, tedy důkaz na vyšší transparentnost a méně byrokracie.

Na druhém místě je podle hodnocení efektivity opatření Odpovědnost, do kterého spadá opatření na posílení individuální morálky. To může souviset s hodnocením nálady ve společnosti, která podle respondentů do určité míry korupci toleruje a umožňuje – viz hodnocení pravděpodobnosti odhalení a výše trestů při prokázání korupce. Posílení individuální morálky v největší míře volili jako efektivní členové pracovních skupin.

Oblast Prosazování a Prevence spolu úzce souvisí. Třetí v pořadí podle vnímané efektivity je oblast Prosazování. Do této oblasti patří opatření týkající se represivních zásahů. Jako nejefektivnější opatření z této oblasti bylo respondenty hodnoceno zrychlení práce soudů. Čtvrtá v pořadí je oblast Prevence, respondenti však efektivitu této oblasti hodnotili jen jako mírně nižší oproti oblasti Prosazování. To souvisí i s tím, že jako nejefektivnější z opatření v této oblasti považují zkvalitnění právních norem, které mohou jak zrychlit práci soudů, tak zajistit intenzivnější dohled a kontrolu.

Jako nejméně efektivní byla hodnocena opatření v oblasti Vzdělávání a to z pohledu všech 4 skupin respondentů. To může být dané například tím, že respondenti mohou chápat úroveň vzdělání zaměstnanců veřejné správy jako dostatečnou a míru podpory neziskového sektoru také.

Graf 84: Nejeftektivnějších opatření ke snížení korupce v ČR z pohledu respondentů

	zaměstnanci implementační struktury	příjemci a žadatelé	členové pracovních skupin	zaměstnanci placeni z OPTP	∅
Transparentnost	40%	40%	42%	39%	40%
vyšší transparentnost	54%	46%	40%	49%	47%
méně byrokracie	36%	44%	46%	33%	40%
Odpovědnost: posilování individuální morálky	29%	29%	38%	33%	32%
Prosazování	26%	23%	22%	24%	24%
zrychlení práce soudů a orgánů činných v trestním řízení	31%	32%	33%	29%	31%
intenzivnější dohled a kontrola	21%	16%	16%	18%	18%
zprísňení sankcí	26%	21%	17%	24%	22%
Prevence	19%	18%	20%	20%	19%
kvalitnější právní normy	28%	30%	29%	29%	29%
zlepšování vnitřního prostředí veřejných organizací	16%	11%	20%	18%	16%
přesnější úprava střetu zájmů	12%	14%	12%	13%	13%
Vzdělávání	7%	6%	6%	4%	6%
zvyšování odbornosti zaměstnanců veřejné správy	12%	9%	10%	7%	9%
posílení neziskového sektoru	3%	3%	3%	1%	3%

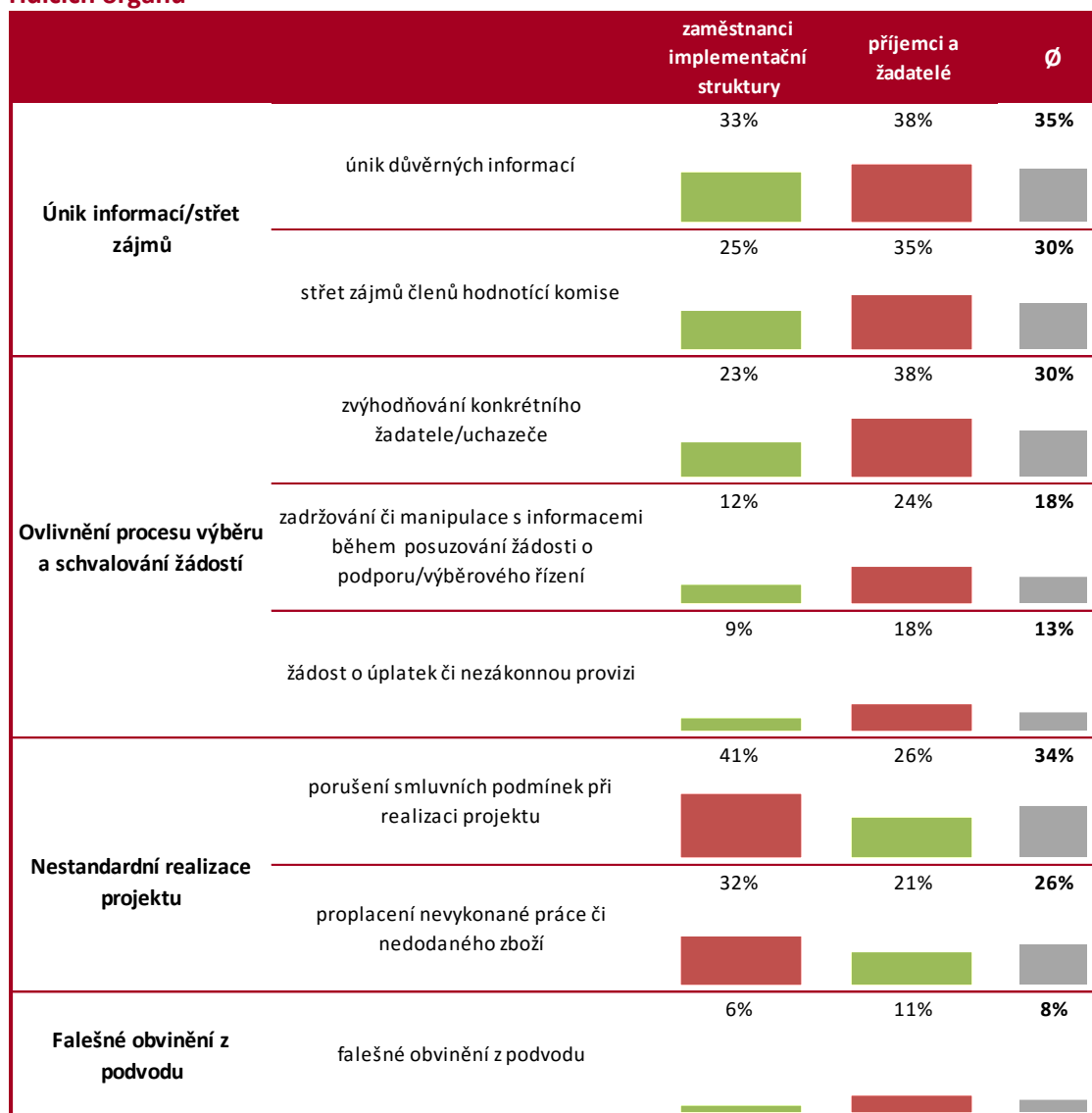
Pozn.: Respondenti mohli uvádět maximálně 3 odpovědi. Na základě metodiky TAPEE (viz průběžná zpráva „Stanovení metodologie měření korupce v rámci ESI fondů“) lze jednotlivá opatření rozčlenit do celkem 5 následujících skupin. (1) Transparentnost, (2) Odpovědnost, (3) Prosazování, (4) Prevence a (5) Vzdělávání **Pozn.:** červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol ∅ vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

Zdroj: INESAN

6.3 VÝSKYT KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ORGANIZACI

Žadatelé i zaměstnanci implementační struktury byli požádáni, aby zhodnotili pravděpodobnost výskytu následujících jevů bez ohledu na to, zda se sami s těmito jevy setkali. Zaměstnanci implementační struktury hodnotili pravděpodobnost těchto jevů v jejich řídicím orgánu, žadatelé a příjemci pak hodnotili pravděpodobnost výskytu těchto jevů při výběru a hodnocení některého z jimi podávaných projektů. Většinu těchto jevů hodnotili jako pravděpodobné ve větší míře žadatelé a příjemci než zaměstnanci implementační struktury. Dva jevy, konkrétně porušení smluvních podmínek při realizaci projektu a proplacení nevykonané práce či nedodaného zboží, hodnotili jako pravděpodobnější ve větší míře zaměstnanci implementační struktury než žadatelé. Dá se tedy říci, že zaměstnanci implementační struktury mají větší důvěru k nastaveným procesům týkajícím se veřejných zakázek než žadatelé, a to mimo oblasti kontroly případné nestandardní realizace projektu. Dá se tedy říci, že respondenti z ŘO vnímají jako rizikovější činnosti, které ovlivňují příjemci a žadatelé a naopak, příjemci a žadatelé vnímají jako rizikovější činnosti ŘO.

Graf 85: Hodnocení pravděpodobnosti výskytu vybraných jevů spojených s korupčním jednáním v rámci řídicích orgánů

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol ∅ vyjadřuje průměrnou hodnotu za obě cílové skupiny

Zdroj: INESAN

Průměrně více než třetina respondentů hodnotila jako pravděpodobný únik důvěrných informací a porušení smluvních podmínek při realizaci projektu. Celkem 30 % respondentů hodnotí jako

pravděpodobný střet zájmů členů hodnotící komise a zvýhodňování konkrétního žadatele/uchazeče. Pravděpodobnost žádosti o úplatek či falešné obvinění z podvodu je pak podle velké většiny respondentů nízká.

Zaměstnanci placení z OPTP, členové pracovních skupin a příjemci a žadatelé dále hodnotili úroveň zadavatele (žadatelé a příjemci) či úroveň vlastní organizace (ostatní skupiny respondentů) v celkem pěti oblastech týkajících se zadávání veřejných zakázek. Všechny tyto oblasti hodnotili nejméně pozitivně příjemci a žadatelé, z těch pak žadatelé a příjemci z veřejné správy případně ze školství v průměru hodnotili tyto oblasti nejlépe, nejhůře pak žadatelé a příjemci z podnikatelských subjektů (viz str. 28). Respondenti z řad členů pracovních skupin a zaměstnanců placených z OPTP pak tyto oblasti hodnotili v průměru výrazně pozitivněji. Dá se tedy říci, že respondenti ve větší míře seznámeni s pravidly zadávání veřejných zakázek (interní zaměstnanci, žadatelé a příjemci z veřejné správy) hodnotí úroveň zadavatele v těchto oblastech ve větší míře pozitivně, než respondenti, kteří s těmito pravidly seznámeni nejsou. Vzhledem k tomu, že žadatelé a příjemci hodnotí cizí organizaci a ostatní skupiny vlastní, je velmi pravděpodobné, že žadatelé a příjemci jsou pak vůči cizí organizaci v hodnocení přísnější. V největší míře pozitivně hodnotili tyto oblasti členové pracovních skupin.

V průměru nejméně pozitivně je hodnocena úroveň zadavatele či vlastní organizace v oblasti týkající se důslednosti kontrol realizace zakázek a způsobu plnění, což potvrzuje závěr vyplývající z předchozí otázky.

Graf 86: Podíl respondentů, kteří hodnotí úroveň zadavatele/organizace v oblasti zadávání veřejných zakázek jako vysokou

		příjemci a žadatelé	členové pracovních skupin	zaměstnanci placení z OPTP	Ø
Transparentnost	transparentnost procesu zadávání zakázek	59%	99%	88%	82%
	Vnitřní kontrola	důkladnost interního auditu	55%	93%	82%
důslednost kontroly realizace zakázek a způsobu plnění		54%	88%	73%	72%
Odbornost pracovníků		schopnost posoudit nákladovost jednotlivých nabídek	57%	85%	80%
	odborná znalost pracovníků, kteří hodnotí nabídky	55%	92%	75%	74%

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol Ø vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny, respondenti ze skupiny A nebyly dotazováni na otázky týkající se zadávání veřejných zakázek

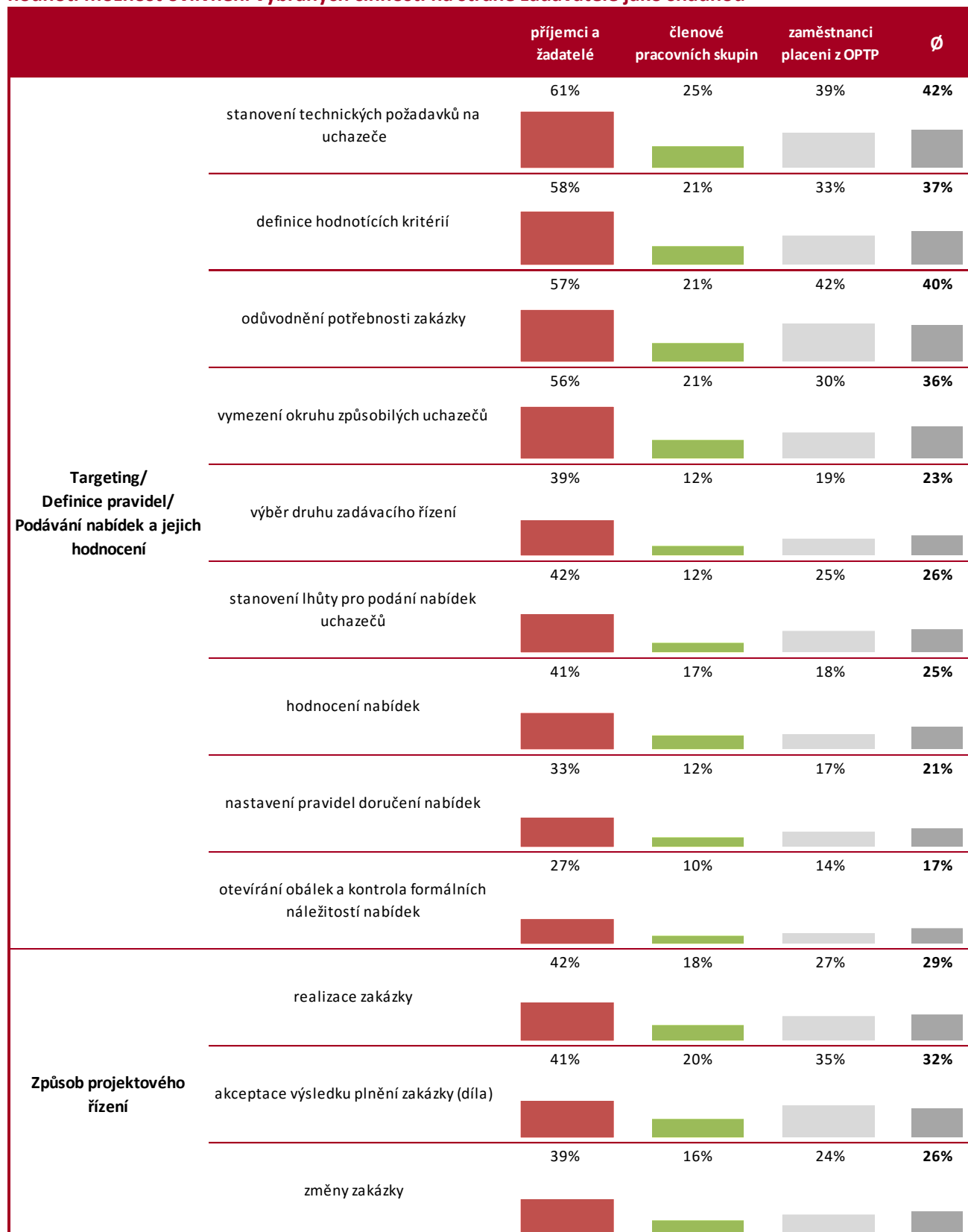
Zdroj: INESAN

Cílem následující otázky je identifikovat, kde jsou podle žadatelů, členů pracovních skupin a osob placených z OPTP možné mezery v nastavených pravidlech pro vyhlášení a hodnocení veřejných zakázek. Jednotlivé činnosti byly vybrány na základě příručky pro zadávání veřejných zakázek vydané Evropskou komisí (2015)¹

¹ EVROPSKÁ KOMISE. Zadávání veřejných zakázek – praktická příručka. Brusel: Evropská unie, 2015. ISBN 978-92-79-51751-8. Dostupné také z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_public_proc_cs.pdf

a dále byly specifikovány v rámci pilotních rozhovorů. Jak je patrné z odpovědí, žadatelé a příjemci v menší míře důvěřují aktuálnímu nastavení pravidel veřejných zakázek, než členové pracovních skupin a zaměstnanci placení z OPTP. Členové pracovních skupin pak těmto pravidlům důvěřují v největší míře.

Graf 87: Mezery v nastavených pravidlech pro zadávání veřejných zakázek – podíl respondentů, kteří hodnotí možnost ovlivnění vybraných činností na straně zadavatele jako snadnou

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol Ø vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

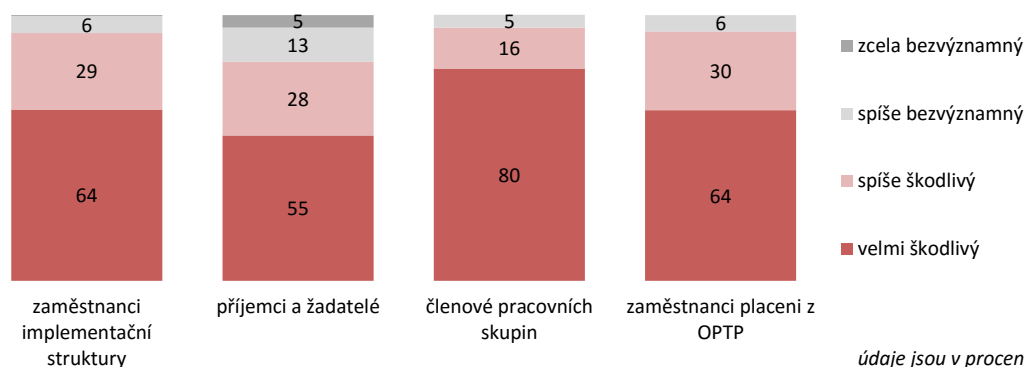
Zdroj: INESAN

Z hodnocených činností je podle 42 % respondentů možné snadno ovlivnit technické požadavky na uchazeče. Tato činnost byla všemi skupinami respondentů hodnocena jako snadná ve větší míře než ostatní činnosti. Dále je pak podle 40 % respondentů snadné ovlivnit odůvodnění potřebnosti zakázky. Nejméně je pak podle respondentů možné ovlivnit otevírání obálek a kontrolu formálních náležitostí nabídky.

6.4 PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ V ORGANIZACÍCH

Většina respondentů hodnotí potenciální dopad korupce na fungování organizace jako škodlivý, dá se tedy říci, že respondenti vnímají korupci jako významnou hrozbu pro organizaci.

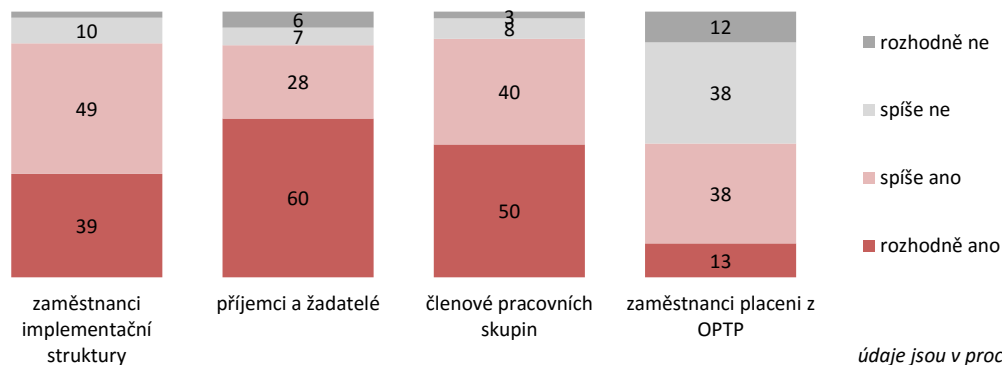
Graf 88: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – odhadovaný dopad korupce na fungování organizace

Zdroj: INESAN

Možnosti otevřeně hovořit v rámci organizace o korupci vnímají v nejmenší míře zaměstnanci placeni z OPTP. Respondenti z ostatních skupin mají tuto možnost podle jejich názoru ve větší míře.

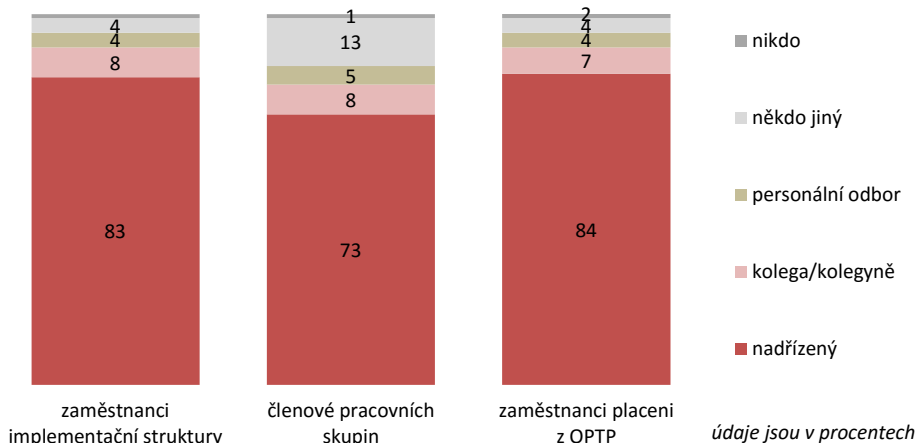
Graf 89: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – možnost otevřeně hovořit o korupci

Zdroj: INESAN

V případě nejasností či dotazů týkajících se korupce by se respondenti v největší míře obraceli na své nadřízené, část respondentů by se pak obrátila na kolegu či kolegyni.

Graf 90: Subjekty, na které by se respondenti obrátili v případě nejasností či dotazů týkajících se korupce

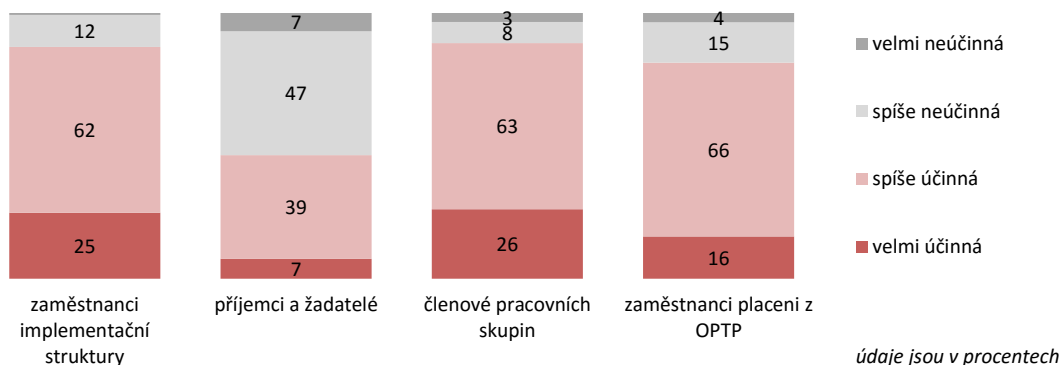

Pozn.: v rámci cílové skupiny příjemci a žadatelé byla použita jiná konstrukce otázky neumožňující validní srovnání

Zdroj: INESAN

V další otázce respondenti hodnotili, do jaké míry současná pravidla chrání zaměstnance veřejné správy před tím, že by od nich dodavatelé či uchazeči mohli požadovat nějaká zvýhodnění. Zde je vhodné si všimnout toho, že zatímco většina respondentů na straně zadavatele má pocit, že tato pravidla je chrání dostatečně nebo spíše dostatečně, totéž si myslí méně než polovina žadatelů.

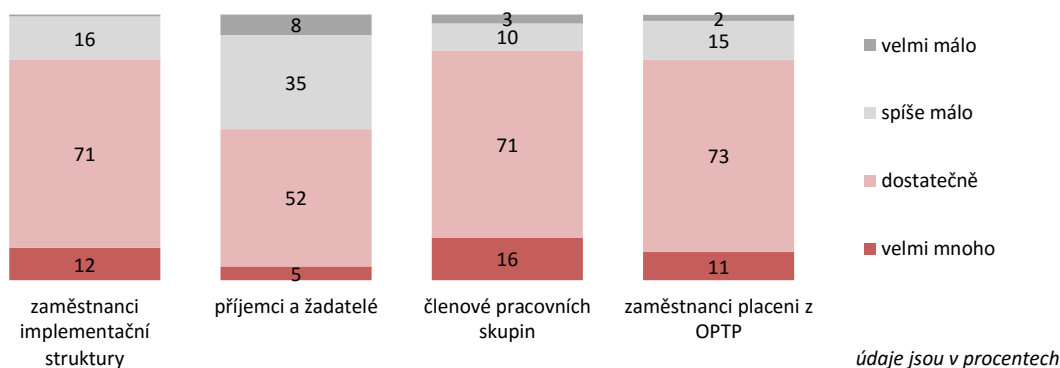
Graf 91: Charakteristika korupčního prostředí v organizaci – ochrana zaměstnanců organizace/veřejné správy před korupčním jednáním

Zdroj: INESAN

Příjemci a žadatelé si v menší míře než respondenti z ostatních skupin myslí, že mají dostatek informací o tom, jak čelit případné korupci. Respondenti z ostatních skupin toto vnímají srovnatelně.

Graf 92: Hodnocení množství informací o tom, jak čelit případné korupci

Zdroj: INESAN

Zaměstnanci placeni z OPTP v průměru v největší míře deklarují, že jsou v jejich organizaci zavedena protikorupční opatření. V nejmenší míře jsou zavedeny v organizacích žadatelů a příjemců. Nejvíce respondentů deklaruje, že je v jejich organizaci zaveden vlastní etický kodex. Nejméně respondentů pak deklaruje, že mají v organizaci kontroly dodržování etických pravidel. Pro prevenci korupce je také nutné zmínit, že pouze 72 % respondentů deklaruje, že ve své organizaci mají mechanismus ochrany těch, kteří nahlásili podezření z korupce (tzn. ochrana whistleblowerů, v dotazníku bylo vysvětleno).

Graf 93: Podíl respondentů, podle kterých jsou jednotlivá protikorupční opatření zavedená v jejich organizaci

Pozn.: červenou barvou je označena nejvyšší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa), zelenou barvou je označena nejnižší hodnota (s přesností na dvě desetinná místa); symbol Ø vyjadřuje průměrnou hodnotu za všechny cílové skupiny

Zdroj: INESAN

O INSTITUTU

Institut evaluací a sociálních analýz je první soukromý vědecko-výzkumný institut v oboru společenských věd založený v ČR. Jde o nezávislý subjekt, který byl založen podle pravidel stanovených Evropskou unií (Článek 2.2, písm. d. Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací). Institut je výzkumnou organizací dle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a je zapsán na Seznamu výzkumných organizací vedeném Radou pro vědu, výzkum a inovace (RVVI). Cílem Institutu je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií, přičemž veškerý zisk je zpětně investován do těchto činností.

Hlavními činnostmi, kterými se INESAN zabývá, jsou evaluace a sociální analýzy.

Evaluace jsou v INESANu chápány jako proces systematického sběru, zpracování a uspořádání informací, jehož cílem je racionální stanovení a objektivní měření hodnoty. Evaluace prováděné INESANem mají formu kontrolovaného šetření věcného základu (Merit) a přínosu (Worth) předmětu evaluace. Evaluace mohou zlepšit kvalitu a zvýšit účinnost prováděných programů či projektů, mohou optimalizovat proces jejich realizace a mohou přinést adekvátní a využitelnou zpětnou vazbu. V oblasti evaluací se INESAN specializuje na:

- metaevaluace (evaluace již provedených evaluací),
- evaluace intervencí a intervenčních programů (hodnocení souboru opatření, jejichž cílem je změna či formování chování jednotlivců, společenských skupin či organizací).

Sociální analýzy jsou cílené na společenské problémy v rámci vytyčených prioritních tematických oblastí. INESANem prováděné analýzy obvykle zahrnují celý soubor vzájemně provázaných výzkumných aktivit; tím se sociální analýzy odlišují od běžných výzkumů. V rámci realizace sociálních analýz se pracovníci INESANu zaměřují na zkoumání vzájemné interakce vybraného problému a jeho společenského kontextu, což umožňuje analyzované problémy detailně popsat a vyhodnotit. V oblasti sociálních analýz je realizován zejména:

- primární a sekundární výzkum,
- syntetizující, komparativní a analytické studie,
- případové studie.

Mezi tematické okruhy, jejichž výzkumem se INESAN zabývá, patří eticky odpovědné chování, manažerská studia, ICT, životní prostředí a sociální témata.

Díky svému zázemí v oblasti metodologie aplikovaného společenského vědního výzkumu INESAN poskytuje také zpracování výzkumných šetření a metodologických analýz. INESAN rovněž poskytuje odborné služby při tvorbě metodických nástrojů pro evaluaci, realizuje samotná evaluační šetření, podílí se na přípravě zadávací dokumentace, poskytuje peer-review jednotlivých dokumentů vztahujících se k evaluaci a k metodologii společenského vědního výzkumu.

Publikace, expertízy, odborná stanoviska a posudky, které INESAN zpracovává, obsahují nezávislý pohled expertů INESAN a nejsou ovlivněny postoji donorů či zadavatelů.

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

VNÍMÁNÍ KORUPCE V RÁMCI ESI FONDŮ ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

ÚNOR 2017

Institut evaluací a sociálních analýz (INESAN)

Heřmanova 22, 170 00 Praha 7

Tel: +420 220 190 597

E-mail: info@inesan.eu

Web: www.inesan.eu